diSA
ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ
one team one dream
ଦୂରଦୃଷ୍ଟି
ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ମୁଖପତ୍ର
ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା: ଶକାବ୍ଦ ୧୯୨୬, ମାଘମାସ
Journal of Odia Samaja, Volume 3, Issue 1, January 2005

ବିଷୟ ସୂଚୀ (Table of Contents)

Title	Author	Page
ସଂପାଦକୀୟ		3
ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀଙ୍କ କଲମରୁ	Shuvendu Dang	6
ବିକାଶଚିନ୍ତା		
Orissa 2020: A Dream	Amit Mishra	11
ପ୍ରହେଳିକା: ଚିତ୍ରିତ ଫୁଲଟିର ନାମ କଣ?	Satya Dash, Bijoya Mishra	13
କବିତା: ହେ ଦେବତା- ଦେବାଳୟ	କୁବେର ପୁରୋହିତ	14
ଐତିହାସିକୀ		
Orissa in Puranas and Epics	Gaur Chandra Das	15
କବିତା: ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ	କୃଷ୍ଣା ମହାନ୍ତି	18
ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନ		
Souls: Brief Notes fromthe East and the West	Markandeswara Panda	19
ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ		
ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ କବିପ୍ରତିଭା	ହଟକିଶୋର ପାଣିଗ୍ରାହୀ	32
କଥା ଓ କାହାଣୀ		
Circumference	Chinmaya Nayak	35
ବିଳମ୍ବିତ ଅଶ୍ରୁ	ଅନୀଳ ପାଣିଗ୍ରାହୀ	38

Title	Author	Page
I was visited by the Moon, last night	Anukta Jena	42
ନୂଆ ଫଗୁଣ	ପଦ୍ମାଳୟା ଗରାବଡୁ	42
ନୂଆ ବରଷର ଚିଠି	ନିରଞ୍ଜନ ମିଶ୍ର	43
ସମୀକ୍ଷା- ନିଜ ଜୀବନର	ବିଜୟା ମିଶ୍ର	44
ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି		
Balasore and Chandipur	B K Das	45
କାଳିଆ ତୋତେ ମୋ ରାଣ	ମନୋରଞ୍ଜନ ଶତପଥୀ	48
My Sunday’s Tour	Batakrishna Tripathy	50
A Small Family	Pradeep Panigrahi	51
ଅନୁଚିନ୍ତା		
୨୦୦୪ର ଓଡିଶା -- ଏକ ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀ	Satya Dash	51
Beauty and Ugliness	Sruti Mohapatra	55
ମୃତ୍ୟୁ କୁ	ସଞ୍ଜୟ ମହାନ୍ତି	57
Paradigm Shift-II	Biswa Jena	57
ପ୍ରଣୟ	ରାନୁ ମହାରଣା	58
ଏକାଙ୍କିକା		
କୁକୁଡା ଚାଷ	ପରାଶର ମିଶ୍ର	59
ପ୍ରହେଳିକା: କବିତାର ନାଁଟିଏ ଦେଇପାରିବେ?	Bijoya Mishra	73

ଦୂରଦୃଷ୍ଟି

ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ମୁଖପତ୍ର

Editors: Satya Ranjan Dash and Anil Panigrahi

Editorial Board: Ahimanikya Satpathy, Anil Panigrahi, Biswa R. Patnaik, Debasmita Misra, Markandeswar Panda, Satya Ranjan Dash, Sanjeet Mishra, and Shuvendu Dang.

Cover and Layout:
Bikash Panda

Contact E-mail: duradrusti@odiya.org
Website: http://www.odiya.org/duradrusti

ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ବାର୍ତ୍ତାଳାପରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦୂରଦର୍ଶିତାକୁ ଏକ ଲିଖିତ ରୂପାୟନ ଦେବାର ଅଭୀପ୍ସା ନେଇ "ଦୂରଦୃଷ୍ଟି"ର ଜନ୍ମ । ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ପାଇଁ ସେ ସମସ୍ତ ସଦିଚ୍ଛା ଓ ଶୁଭାକାଙ୍କ୍ଷାକୁ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିପାଦନ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ସବୁ ଓଡ଼ିଶାପ୍ରେମୀ ଓ କର୍ମୋଦ୍ୟୋଗୀ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବା ଏ' ମୁଖପତ୍ରର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

"duradrusti" feeds on the flames of farsightedness flickering in the hearts and minds of Oriyas all over the world. As the mouthpiece of oDiA samAja (OdiSA), the journal aspires to inspire all Orissa lovers in the service of our motherland. Orissa.

ସଂପାଦକଙ୍କ ଲେଖନୀରୁ...

ରାତି ଯଦି ସଫଳତା ଅସଫଳ ଦିନ,
ଏ ଦୁଇ ନାଆରେ ପାଦ ରଖି ଟଳଟଳ ଯିଏ
ସେଇ ହିଁ ଜୀବନ !

ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ପାଠକ-ପାଠିକା ଗଣ,

କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ମାନବ ଜୀବନରେ ସଫଳତା ଓ ଅସଫଳତା ରାତି ଓ ଦିନ ପରି ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ, ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବି । ମାନବ ଅନ୍ୟ ଜୀବପ୍ରାଣୀଙ୍କଠୁ ଭିନ୍ନ - କେବଳମାତ୍ର ବୌଦ୍ଧିକ ଗୁଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ । ଅନ୍ୟ ଜୀବପ୍ରାଣୀ ମଧ୍ୟ ମନନ ଚିନ୍ତନ କରନ୍ତି - ବୋଧହୁଏ; ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ସେ ଗୁଣ ମାନବ ତୁଳନାରେ ଖୁବ୍ ସ୍ୱଳ୍ପ । ଯଦିଓ ମାନବ ଏକଦା ଅନ୍ୟ ଜୀବପ୍ରାଣୀଙ୍କଠୁ ବୌଦ୍ଧିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭିନ୍ନ ନଥିଲା, ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବର୍ଷର ବିବର୍ତ୍ତନରେ ସେ ନିଜସ୍ୱ ଗୁଣାବଳୀର ଅଭାବନୀୟ ବିକାଶ ସାଧନ କରି ପାରିଛି ।

ଏ ବିବର୍ତ୍ତନରେ ଉପରୋକ୍ତ ଉକ୍ତିଟି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ମାନବ ନିଜ ବିବର୍ତ୍ତନ ପଥରେ କମ୍ ବାଧା-ବିଘ୍ନ ଭେଟିନାହିଁ । ଏହାର ଏକ ଅଧୁନାତନ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସଙ୍ଘଟିତ ହୋଇଥିଲା ମାତ୍ର ମାସକତଳେ; ସମୁଦ୍ର ପୃଷ୍ଠରେ ବିକଟ ଭୂଚଳନରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପାଗଳା ଜୁଆର ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ଅଢେଇ ଲକ୍ଷ ଜୀବନ ଓ ଧନ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିଦେଲା । ତେବେ ଅନେକେ ଏଭଳି ବିପର୍ଯ୍ୟୟକୁ ପ୍ରକୃତିର ମାନବ ପ୍ରତି ବୈରୀଭାବ ବୋଲି ଚିତ୍ରଣ କରିଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି'ର ବକ୍ତବ୍ୟ ଭିନ୍ନ । ପ୍ରକୃତି ମାତୃଗୁଣସମ୍ଭୂତା । ସର୍ବୋପରି, ପ୍ରକୃତି ସର୍ବଦା ମାନବର ପରୀକ୍ଷା ନେବାରେ ନିୟୋଜିତ; ଏବଂ ଏଭଳି ପରୀକ୍ଷା ସର୍ବଦା ମାନବକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସକ୍ଷମ କରି ତୋଳୁଛି । 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି' କହେ ଯେ ପ୍ରତିଟି ଅସଫଳତା, ପ୍ରତିଟି ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଛି ସଫଳତା, ପୁନରୁତ୍‌ଥାନ ଓ ଉତ୍ତରଣର ଅସୁମାରୀ ସମ୍ଭାବନା । ଲୋଡା କେବଳ ଆସ୍ପୃହା ଓ ସତତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା । ଏହାହିଁ 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି'ର ବିଶ୍ୱଜନମାନସ ପ୍ରତି ଏ ନବବର୍ଷର ଆନ୍ତରିକ ବାର୍ତ୍ତା । ନିଜକୁ, ନିଜ ପରିବେଶକୁ ଓ ନିଜ ଭବଷ୍ୟତକୁ ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦର, ସୁସ୍ଥ ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିବାର ଶକ୍ତି ମଣିଷର ରହିଛି ।

ଏକହିଁ ପ୍ରେରଣା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଆମେ ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି'କୁ ଏକ ନୂଆ ରୂପ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛୁ । ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ପରିବେଶିତ ରଚନାବଳୀକୁ ଆମେ ଯଥାସମ୍ଭବ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଛୁ । ଆମେ କେତେକ ନିୟମିତ ବିଭାଗ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛୁ,

ଯାହାର ସଫଳତା ନିର୍ଭର କରେ ପାଠକ-ପାଠିକାଙ୍କ ସହଯୋଗ ଉପରେ । ଯଥା, ଓଡିଶାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ କରିବାପାଇଁ ଲୋଡା ବିଭିନ୍ନ ଚିନ୍ତାଧାରା, ଏବଂ ଏଭଳି ଚିନ୍ତାଧାରା ସବୁକୁ 'ବିକାଶ ଚିନ୍ତା' ବିଭାଗରେ ସ୍ଥାନିତ କରିବା । 'ଐତିହାସିକୀ' ବିଭାଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଓଡିଶା ଇତିହାସରୁ କିଛି କିଛି ଭାବୋଦ୍ଦୀପକ ପୃଷ୍ଠା । ପୁଣି, ଓଡିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିକଶିତ ଅଥଚ ଜନମାନସର ଅଗୋଚରରେ ଜୀବନ ଜୀଉଁଥିବା ବିରଳ ପ୍ରତିଭା ମାନଙ୍କୁ ଲୋକଲୋଚନ କୁ ଆଣିବା - ଯେପରିକି ଏ ସଂଖ୍ୟାର 'ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ' ବିଭାଗରେ ସ୍ଥାନିତ ଏକ ଦୁସ୍ଥ ଜୀବନ ଜୀଇଁଥିବା ଏକ ଦୃପ୍ତ ପ୍ରତିଭାଧର ସାହିତ୍ୟପ୍ରାଣ କବି ଖଗେଶ୍ୱର ଶେଠ । ଜୀବଦ୍ଦଶାରେ ସେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମାନିତ ହୋଇଥିଲେ, ସତ; ମାତ୍ର ବରଗଡ ଜିଲ୍ଲା ବାହାରେ ତାଙ୍କ ନାଆଁ କ୍ୱଚିତ୍ କେହି ଶୁଣିଛି । ଏପରିକି, ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବର୍ତ୍ତମାନ ବା ପୁରାତନ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କ୍ୱଚିତ୍ କେହି ଜାଣିଥିବେ ଯେ ଏ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରର ନାମ 'ଜ୍ୟୋତିବିହାର' କବି ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ଚିନ୍ତାପ୍ରସୂତ । କବିଙ୍କ ରଚନାରୁ କିଛି ସୂକ୍ତି ଏ ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରତିଟି ପୃଷ୍ଠାରେ ଆମେ ସ୍ଥାନିତ କରିଛୁ ।

ସଂପ୍ରତି ଶାସ୍ତ୍ରୋଦ୍ଧୃତ ଧର୍ମଧାରଣା ତଥା ଦର୍ଶନର ବିକଟାଳ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ନାନା ବିଭ୍ରାଟ ଓ ହିଂସାଚାର ସଂଘଟିତ କରାଉଛି । 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି' ତାର 'ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନ' ବିଭାଗରେ ପ୍ରୟାସ କରିବ ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମଧାରଣାର ସମ୍ୟକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, କୌଣସି ଧର୍ମମତ ହିଂସାଚାରର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରେନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମ କେବଳ ଶାନ୍ତି, ପ୍ରେମ ଓ ସହନଶୀଳତାର ବାର୍ତ୍ତା ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି; ଅବିବେକୀ ମଣିଷହିଁ କେବଳ ଧର୍ମରୁ ଅଧର୍ମ ବାହାର କରିପାରେ । ସେହିଭଳି, 'ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି' ବିଭାଗରେ ଆମେ ପ୍ରକାଶ କରିବୁ ବିଭିନ୍ନ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ଲେଖକଙ୍କ ସ୍ୱକୀୟ ଅଭିଜ୍ଞତାପ୍ରସୂତ ବାର୍ତ୍ତା । 'ଅନୁଚିନ୍ତା' ରେ ଆମେ ସ୍ଥାନିତ କରିବୁ ଏ ଧରା ତଥା ମାନବ ସମାଜ ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଶ୍ଳେଷଣ । ଉପର୍ଯ୍ୟୁପରି, ନିୟମିତ ଗଳ୍ପ ଓ କବିତା ପ୍ରକାଶିତ ହେବେ 'କଥା ଓ କାହାଣୀ' ତଥା 'କବିତାଗୁଚ୍ଛ' ବିଭାଗରେ । ତେବେ, ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ କବିତା ସବୁକୁ ଏକବର୍ଗୀକୃତ କରିବାରେ ଆମର ମତୈକ୍ୟ ହୋଇପାରିନାହିଁ ।

ଏତଦ୍‌ଭିନ୍ନ ଆହୁରି ଅନେକ ବିଭାଗ ସ୍ଥାନିତ କରା ଯାଇପାରେ - ଯଥା - ଶିଶୁ, ଗୃହିଣୀଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ରୁଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ଲେଖା, ପରିବେଶ ଓ ତାହାର ସୁରକ୍ଷା, ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ଜନତାର ଦାୟିତ୍ୱ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରହେଳିକା, ମନୋରଞ୍ଜକ ବ୍ୟଙ୍ଗ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ତଥା ଆହୁରି ଅନେକ ।

'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି'ର ଆଉ ଏକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ହେଲା ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ପରିଚିତ କରାଇବା । ଏଥିପାଇଁ ଲୋଡା କିଛି ଏଭଳି ଲେଖା ଯାହାକି ଉଭୟ ଓଡିଆ ଓ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିବେ । ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆମେ ଏଭଳି କିଛି କବିତା ସ୍ଥାନିତ କରିଛୁ, ଏବଂ ଏ ଦିଗରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆପଣମାନଙ୍କ ବଳିଷ୍ଠ ସହଯୋଗ କାମନା କରୁଛୁ ।

ତେବେ, ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ନିର୍ଭର କରେ ଆମର ପାଠକ-ପାଠିକାଙ୍କ ଉପରେ । ଉତ୍ତରଣ ପାଇଁ ଯାହା ସର୍ବାଦୌ ଲୋଡା, ତାହା ହେଲା ନିଜ ତ୍ରୁଟିକୁ ଜାଣିପାରିବା । ଏଣୁ, ପାଠକ-ପାଠିକାଙ୍କୁ ଆମର ତ୍ରୁଟି-ବିଚ୍ୟୁତି, ଭୁଲ-ଭ୍ରାନ୍ତି ବିଷୟରେ ଆମକୁ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଏବଂ ଚିନ୍ତାପ୍ରସୂତ ଲେଖା ପଠାଇବା ପାଇଁ ଆମର ବିନମ୍ର ନିବେଦନ ।

ଏ ସଂଖ୍ୟା ସହ 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି' ତୃତୀୟ ବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ କଲା । ଏଣୁ ଏଣିକି ଇଂରାଜୀ ବର୍ଷ ଅନୁସାରେ 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି'ର ଅଙ୍କିକରଣ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି'ର ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା ଯଥାକ୍ରମେ ବର୍ଷର ଜାନୁଆରୀ ୨୬, ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଓ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫, ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଦିନ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ।

ବହୁ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଲେଖାରେ ଏ ସଂଖ୍ୟା ସମୃଦ୍ଧ, ଏବଂ ସଂପାଦକଦ୍ୱୟ ଲେଖାମାନଙ୍କର ସଙ୍କଳନମାତ୍ର କରିପାରିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ବିକାଶ ପଣ୍ଡା, ଶ୍ରୀ ମାର୍କଣ୍ଡେଶ୍ୱର ପଣ୍ଡା ଓ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅନେକ ନିଜସ୍ୱ ଅବଦାନ ଏ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ

କରିଛି, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସଂପାଦକଦ୍ୱୟ କୃତଜ୍ଞ । ଆଶା, ଏ ସଂଖ୍ୟାର 'ଦୂରଦୃଷ୍ଟି' ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦୃତ ହେବ । କିମଧିକମ୍ ।

ଅନୀଳ କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ
ସଲ୍ଟ୍ ଲେକ୍ ସିଟି
ଉଟା, ଆମେରିକା

ସତ୍ୟରଞ୍ଜନ ଦାଶ
ଟରୋଣ୍ଟୋ, କାନାଡା

ଆମ ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ

ଆମ ପଚ୍ଛଦପଟଟି ଆମର ଚିରରଞ୍ଜନ ଶିଳା, କୋଣାର୍କର, ଚିତ୍ରଣ କରୁଅଛି । ଓଡିଶାର ମାନଚିତ୍ରଟି ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଭାବରେ କୋଣାର୍କକୁ ଅଳଙ୍କୃତ କରୁଅଛି । ଓଡିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନର ଚିର-ପରିଚିତ ଘଟଣା -- ଜଳାଶୟ ଉପରେ ସୂର୍ଯୋଦୟ, ସର୍ବଦା ମାତୃଭୂମି ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳତା ଜନ୍ମାଏ ହୃଦୟରେ । ଏହିସବୁ ସ୍ମୃତିର ଚିତ୍ରକୁ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି କଳାକାର ଶ୍ରୀ ବିକାଶ ପଣ୍ଡା ।

Our Cover Page

The cover page presents our beloved Konarka with image of Orissa in the background. The context of a rising sun is one of the most nostalgic images in almost all parts of Orissa. These have been brought to life by artist Shree Bikash Panda.

Our Sponsors

Free Indian Matrimonial online
www.MatriZone.com

www.Mahanadi.com

Acknowledgments

We would like to express our sincere gratitude and appreciation to all without whose efforts the current edition of our electronic journal, "ଦୂରଦୃଷ୍ଟି" would not have been possible: notable among them are our esteemed authors for their contributed articles, and all the members of the editorial board.

Disclaimer

Although the articles are compiled and edited by the editors (and members of the Editorial Board) to the best of their abilities, the contents and views are those of the contributors. We express our regrets for any errors that has escaped our notice at the time of its release.

ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀଙ୍କ କଲମରୁ ପଦେ

I would like to congratulate the editors of "ଦୂରଦୃଷ୍ଟି", Dr. Satya Dash and Dr. Anil Panigrahi on the phenomenal job they have undertaken. Its simple unbelievable how the concept called "ଦୂରଦୃଷ୍ଟି" has grown over the issues. On behalf of ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ I would like to thank all the past and present editorial team in making "ଦୂରଦୃଷ୍ଟି" the leading ଓଡ଼ିଆ electronic magazine on the internet. This edition is especially fantastic with the great collection of poems, stories and the essays, and I am definite that everybody will love it.

Like our newsletter "ଦୂର ଦୃଷ୍ଟି", ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ has also grown over the past few years. In fact the year 2004 was very special for ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ. This was the year when ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ was incorporated in the United States. Over the next few years we are aiming at registering ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ in India and other countries.

Almost all ଓଡ଼ିଆs dream of a strong and prosperous ଓଡ଼ିଶା. But most of them cannot do anything, because of the absence of a common platform. This is where ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ comes into picture. Our goal is to provide a platform to people to realize their dreams about their motherland ଓଡ଼ିଶା. We have several groups which undertake different projects in various fields. One of our most successful projects is "ଦୂରଦୃଷ୍ଟି", which gives people to express their thoughts, ideas and visions about ଓଡ଼ିଶା and various other matters. Right now we are working on the initial blueprints of the projects to be undertaken this year. Also we have affiliations like "Orissa Bikasha Initiative", through which we are involved in many rural development projects in Orissa. In other words, we are taking several concurrent approaches to work in Orissa.

Though we are relatively new, we believe in a couple of years we would be a major organization in terms of helping ଓଡ଼ିଆs create a developed and prosperous ଓଡ଼ିଶା. So, I would request all of you to come and join us and let us make ଓଡ଼ିଶା the greatest place on earth.

ଶୁଭେଚ୍ଛା ସହିତ,

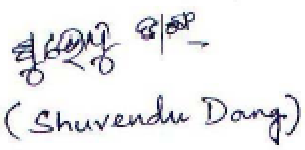

ଶୁଭେନ୍ଦୁ ଡାଙ୍ଗ୍
ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ, ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ

OdishA 2020: A Dream!!!

Amit Kumar Mishra

Dreams....sweet-dreams..., except which life is meaningless and hopeless. Ask Tathagat; the state to *Budhhadom* or *Arihantism* must be a semidream feeling. Ask Crick[1], invention of the helix structure was again a dream. Ask the poorest of the poors, he lives with a tiny dream in his heart of hearts. Irrespective of all preconditions, dream is a must. All dreamers have not become "so-called-great". But all great persons have dreamt and got it. We in Orissa/OdishA are in a stage peculiar position. Because even though conditions were worse 100 years back, people "in general" were ignorant. And ignorance is bliss. Today we all know about our moribund culture and motherland but still feel helpless. What can be a condition of more pity?

But no one can stop us from dreaming. And we will. For, it is greater a sin not to dream, than to dream and not be able to fulfill it. A land is by its people. We have got a dream, which in more right terms is a collection of dreams. There is no devine or mysterious cause for which the year 2020 be there. But its always nice to have a time frame in ones mind. And 2020 is such a cute palendromic number which also gives us JUST enough time to realise the dream(s), IF we work in the right path with right guidance and spirit.

So for a prosperous and brilliant OdishA, its the people who have to be stuffed with pride and prejudice, and both in well balanced dose. But before going through that, let us make a decent enough idea of what OdishA might look like(with all effort) in 2020...

- There should not be a single death from hunger.
- There should be enough cash crops grown in all such fields, where its a folly to grow paddy and blame some devine machinary for a bad crop.
- There should be extensive remodeling and partial implementation of
- the same, in the field of irrigation and canal-systems.
- There should be in place a much more aggressive tourism department, with a lot of private players.
- Progress should be made to float independent cooperative societies at
- The "grass root level"(more on this phrase later in the essay) in all the possible fields, starting from fish to turmeric cultivation.
- There should be at least a handful of IT companies from OriyA enterprising, in OdishA, playing a role in global market.
- There should not be much youth, who would be failing to tell the history of Kharavela(but expert in saying who married whom in Bollywood).

Listing the dreams may take pages and nights together to dream. "*ete sapana ku rAti kAhin...*". But basically we aim at development, and to the amount which should not be "over-ambitious".

Coming to the above list, the work will fall under a few main heads.

[1] FHC Crick, co-discover of DNA structure, died on July 28, 2004, after this article was written. *(Editor)*

Agriculture:

With all the land and river, why OdishA still suffers death from hunger and still has to import things starting from potato to flower from Andhra and Bengal? Its lack of proper hearty effort from we all. A farmer cant do it all alone. It needs support from government and also VISION should be "lent" to him. There should be a dare-devil who would take the bold step to venture into agriculture (one among us, the so called "intelligentsia"). And show the way to better practice in agriculture. There is a heavy lack of cash crops in the state. Again what else can happen if the agriculture officers in the villages go about spending half their tenure in cities? Anyway, no leg-pulling. Its always so nice, relaxing and easy to blame the bad-others!! Here again there should come up a group of men-of-vision and skill, dedicated to show people "how to do it".

Drought:

Why there is drought and then death from that? It's again mismanagement and lack of proper training. How many from the KBK district know about rain water harvesting? How many know that even in lack of water if they grow some verities of cactus, it will be a huge money-earning (if properly exported by some able body). Except lack of exposure, another reason is the present state of irrigation. I have seen numerous canals getting clogged each year. Why? This Victorian method of unclogging canals each year should be abandoned. In fact the whole network of irrigation budget needs a strict and urgent review. The brand new project should be set froth to look for modifications in existing network and establishing new ones. It's a herculean task and we cant expect it to end by 2020; but at least it should be under progress.

Next comes effort at grass rot level.

Cooperative societies exit, but more like ceremonious organizations. Instead there should be local bodies controlling the cooperative societies. And here comes the role of the persons exposed to external world. One, who can show at least for a few years how to profitably run one. If Lijjat papad can become a million rupees industry from a tiny cooperative business, why cant we? Another bigger task in grass root level is the education of parents(!), in child caring. Why is it that, on asking, most of my friends remain dumb over OdishA history? Hardly anyone gets the sort of aggressive pride one should get to belong to a land. I have heard of Tamil friends, settled in Singapore for generations, having decent knowledge about Rajendra Chola, about Kannagi and Tiruvelluvaar. Why cannot the same happen even in the heart of OdishA? Well here I fail to give a solution. I put it as an **open question and challenge** to put forward some "practical" modes-operandi to get rid of this feeling and bring back a real "feel-good" atmosphere. As once while discussing with a real dedicated social worker, he says, "the problem with our people and land is very simple. Not that they have less resources or less effort. They just lack the spirit. And what REALLY needs to be done is to change the whole mental setup. And the rest is just a matter of time".

Tourism & Handicraft:

Another area heavily neglected in OdishA is tourism and handicraft. We find Sambalpuri design clothes being sold in Delhi-hand loom shops!! It shows the popularity of the design and for that matter any handicraft from OdishA. But it shows the gradual loss we are making by not becoming aggressive. This is a time of bad-n-

blind market force. If we dont fight we lose, that's all. Here again there is need of heavy role from private bodies and societies, who can make the export and marketing of the things more smooth and flourishing.

Industrialization:

Then of course comes industrialization of the sate, which in any case will happen, with the accelerator under the benign control of the Govt. of OdishA. I have seen indegenious IT firms floating in OdishA and there is no reason why they should not be global players in another 15 years. About mineral exploitation, its an area where none except the government can play a better role.

All said, but little done !! With a heart full of dreams, where next? It clearly shows the role to be played by two organizations. The private and voluntary organizations. And here we should mark that we need real and proper voluntary persons. Those who have seen the world, those who can dream and "sell" their dream, and "lend" their dreams. May be a handful, their role will be more pivotal than scores of NGOs now existing. And definitely some of us have to step aside and take the lead.

And next comes the role of government. We need a government which should not be scared of IT ! We need administrators, who should dare to take steps without thinking for 1001 days and taking opinions from another 1001 persons.

As epilogue, I can just say that dreams are conspicuous, but accouterments are not (which indeed is a serious setback). May we soon get another generation of "Pancha SakhA" and a supportive administration to achieve the goal. And my belief is it will, if not tomorrow then day after tomorrow. Everything in this creation is cyclic, OdishA has got enough amount of trough, now a peak is, but inevitable.

APPENDIX : NGO with a new paradigm

OdishA scores among the top states in India as far as NGOs are concerned. It has a huge amount of NGOs in India, and a heavy inflow of money. The results are too conspicuous. After 50 years of independence, we have death due to hunger. And when we meet people from other states, and say we are from Orissa, they frown and say "Oh! The state which was in news for hunger death and cyclone". For how many days should we remain shameless?

There definitely is a need of something different. And I do reckon with the fact that we all have our own notion of what this "different" might and should mean. Here I note a few points, which I feel can make a difference. And the list is claimed to be neither the final nor to be a cent-percent-certain plan.

First of all, we must realise the fact that giving grants, building a school here and a hospital there can solve the problem in a micro level for a micro amount of time-scale. But grants and aids will only make us perennial beggars. And more importantly, we can make a micro change in a macro scale (in time and effect and widespread) or a macro change in micro scale. And I personally feel, the real vision should be for the former one. In the following few lines lets discuss what is or the might-be meaning of "micro change in macro scale", and role of NGO in the same.

In one of my discussions with a friend, he insisted that one should try to earn a lot, and then help the poor and suffering in a monetary way.

He was dedicated and really meant what he told. We definitely need people like him. But what we lack and really need is not monetary help. If cause is nobel, money has never been and nor will ever be a problem. When the Pancha-sakhA came forward for a reform, they took a school as the best media for a change. And that is one of the things which I coin as attempting "micro change in macro scale". And putting a lot of resources in a few pockets to build a hospital or to give some interest-free loans to some, is what we can term as "macro change in micro scale". To see more clearly what I mean and the implications of the same, let's assume some big company has granted a few Lakhs of rupees for some developmental work in some rural area. And in no way the managers or officers can come to do the required job. Hence the search for some voluntary organisation or the so called NGO. And lets assume, they open a school in the area and appoint a few teachers. So very nice. But then??? There has been so many schools in so many villages. My own village has a school for the last 30 years. I dont question the utility of education or school. And in another instant, lets assume one of our NRO friends, decides to do something really nice. He or she has at present a decent and comfortable life, has seen a lot of market and the world beyond the state, has proved his abilities again and again in attaining what he or she is at present. In short he or she is a successful youth with a VISION. He[2] leaves his comfortable niche, and goes to be a teacher in one of the rural schools. He has a pride in becoming odiA, and hence can inject the same spirit to some extent to all the students. At the same time, he can help to make a survey in the near by fields by the agricultural institutes, to see what crop may be the best for it. And the list can go on and on, depending on the real zeal of the person. So the difference is, in the former case a school was built, and in the later case it was made alive. In the former case, a lot was done in a short duration and the effects were all "under devine grace". But in the later case, the effort was made very slowly and steadily, and "if devinity is not against", results are sure to come out in long term.

Next, what is the role of NGOs in this sort of "micro in macro-scale" plan? First of all, the word NGO I have chosen, just from convenience and familiarity sake. It just means dedicated man power. As we have discussed, the scale of macro-ness depends directly on the dedication of the members of the NGO. I dont claim that present day NGOs are lacking in that. But what is needed is some real successful personnels in real life plunging into the field of social service. In fact the term "social service" is an utter misonomer. Until we get the feeling that we are not serviing anyone by our work, except ourselves, it wont bear the fruit. It must come as an urge. And ofcourse unless the urge becomes that strong, no one can leave his comfortable AC-accomodation in UK or USA to go to the masses....

I conclude this long essay and this appendix, by a few common question and their answers.

Q. Why people have not done it in OdishA?

A. May be due to laziness. May be due to lack of hearty efforts. Mostly NGOs are taken as just another way to earn bread-n-butter. "Mostly"(not all) those come to NGOs who cant do anything else for their food ! And sometimes it's due to lack of insight from the people working. HENCE we have to be fully dedicated people and secondly we should develop as much insight and look as we can. We should visit the world and

2From henceforth he would imply both he and she....

see things. One worker with proper vision worths 100 dumb workers in this field.

Q. *Modus-operandi:*
A: I feel we can attack the problem from a totally novel angle.
1- Form the group.
2- Choose one small area per individual.
3- Set off for respective areas of action all alone. Once in ones own area, it depends on many factors what to do and how to do. Here I feel we can go about in two ways. Of course more ways may come as we freeze our ideas. One way is to live there as an ascetic, may be to be in the temple or in the school. Gradually gain the confidence of the people. Then guide them properly as a member of their family towards betterment. Secondly we can just buy some land there, and using methods, cultivate some cash crop or whatever and show them that if we put judicious effort, money is in air!!
4- We should meet once every 6 months?? And further things would/should follow depending on the response and results from this.
5- I feel a decent time to expect any result and change is 3-5 years.

Q. Risks involved?
A. First of all we may have to be away from conventional life of comfort, and family life. Second politicians don't want people to get rich or improve! So we may have oppositions from different quarters. And the worst thing comes when we get rebuffed by the people for whom we work. Its easy to say "karmanye vadhikaraste...", but following is tough indeed. And people are by nature ungrateful. So we just can get anything, starting from worship to murder from the people!! Simply stating, the results are far beyond predictable.

Q. What if we get back-stabbed?
A. Depends, how severely we get back stabbed. Hence I suggest that we should start this activity, only when our family duties are to somewhat over. For example, if there is another fellow in house to take care of our parents, etc. Or we should at least save the amount which should be able provide for our family for the rest of their life. Another thing is we should have a decent saving as our worst case access/funding. So that at the worst case we can comeback to society and at least have enough food and a tiny shelter :-)

Q. What if we succeed?
A. In the unlikely event of success, we should reiterate the plan for different areas. And when we feel confident, we should try to expand it as far as possible, and then may be we could even influence the governing bodies to make suitable arrangements and laws!

Q. Funding??
A. I don't feel, if we as we discusses, we really need much money. Giving things just make people perpetual baggers. Things should be reversed now. Still we can expect fundings from government, from our friends around the world, and of course from outside India.

Q. What now??
A. The faster we save enough, the sooner we can set out. In this endeavor, we need a lot of contacts/ideas. Hence we have to make friends everywhere we go. So that in the time of need,we can expect some help, from God-knows which source !! We have to be shrewd and crooked. Gandhian philosophy may be true now, but

Gandhian ways may not be. Friendship for with some expectations is a SIN from traditional point of view. But we have to do it. We have to build

as large as possible a contact base. We should try to visit places and cultures, in and out of India. Basic ideas about needs and supply etc are also invaluable. For example, if we find that a particular land is good for Cactus only!! But cactus too has things which can be sold. If we know which cacti to cultivate (!!) and where they are in demand, then the job is done :-) So this sort of generic knowledge and outlook is to be developed through out!!

Thanks a lot for allowing me to put my views on my dreams.....

ପ୍ରହେଳିକା: ନିମ୍ନଲିଖିତ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍‌ରେ ଚିତ୍ରିତ ଫୁଲଟିର ନାମ କଣ?

ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍, ସତ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଦାଶ, ଟରୋଣ୍ଟୋ, କାନାଡା
କବିତା, ବିଜୟ ମୋହନ ମିଶ୍ର, ବୋଷ୍ଟନ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା

ମା ସରସ୍ୱତୀ ଧବଳା ମୂର୍ତ୍ତୀ,
ପୂଜାଫୁଲ ଘେନ ମୋ'ର ଆରତି ।
ବିଦ୍ୟାଭଣ୍ଡାରେ ତୁହି ମା' ବିନ୍ଦୁ,
ଏ ଫୁଲ ସମାଜେ ତୁହି ମା ଇନ୍ଦୁ ।

ନାଁଟି **duradrusti@odiya. org**କୁ **mail** କରିବେ ।

ହେ ଦେବତା, ଦେବାଳୟ !

ଶ୍ରୀ କୁବେର ପୁରୋହିତ
ପଦ୍ମପୁର; ଜି· ବରଗଡ

ଜଣେ ଛାତ୍ରବତ୍ସଳ ସୁଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ ଶ୍ରୀ ପୁରୋହିତ ପଦ୍ମପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ସୁଖ୍ୟାତ । ପୁରାତନ ସଂସ୍କୃତ ଧର୍ମ-ଦର୍ଶନାଦି ଜ୍ଞାନରେ ସେ ସୁପଣ୍ଡିତ । ସାଂପ୍ରତିକ ସମାଜରେ ମାନବକୃତ ଅମାନବୀୟତା ନେଇ ସେ ବ୍ୟଥିତ । ଫଳତଃ ଦୀର୍ଘ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ନିଜ ଚାକିରୀ ତଥା ପେନସନ୍ ଅର୍ଥରୁ ସାହିତ୍ୟ-ଧର୍ମ-ଦର୍ଶନ ଉପରେ 'ମାତୃଶକ୍ତି' ଓ ମାନବୀୟ ସମାଜତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ 'ମନୁଷ୍ୟ' ନାମରେ ଦୁଇଟି ପତ୍ରିକା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଆସୁଛନ୍ତି ।

ଗୁପ୍ତଗଙ୍ଗାର ଶୀତଳଶଯ୍ୟାରେ
ନିତ୍ୟସ୍ନାତ ଅଭିଷିକ୍ତ ଚିରସମାଧିସ୍ଥ
ବାପା ଅଜା
ସପ୍ତସ୍ୱର୍ଗେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା
　　ସପତ ପୁରୁଷ !
　　ଯେଉଁ ଦିଗେ ଗଲ;
କଅଣ ସବୁ ମନେ ଭାବି
ଖାଲି ଦେବ-ଦେବାଳୟ
ଦିଅଁ ଆଉ ଦେଉଳ ଗଢିଲ !!
ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ଗୋଦାବରୀ
କଟକଠାରୁ ଅଟକ
ସମୁଦ୍ରକୂଳରୁ ପୁଣି ଘନଅରଣ୍ୟାନୀ
ନୀଳଗିରିଠାରୁ ହେଇ ଗନ୍ଧଗିରି ଯାଏଁ
ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁରୁଁ ସିଂହଳ
ଶ୍ୟାମଦେଶ ଜାଭା ଓ ସୁମାତ୍ରା
ଓଡିଶାଠାରୁ ଓଡେଶା
ୟୁରୋପ ଆମେରିକା ଅଥବା ଆଫ୍ରିକା
ଏଇ ଦେଶ ସେହି ମହାଦେଶ
　　ଯେଉଁ ଆଡେ ଦେଖ ।
ସବୁଆଡେ
ମଠ, ମସଜିଦ୍, ଗୀର୍ଜା ଆଉ ଗୁରୁଦ୍ୱାର
　　ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମନ୍ଦିରର ଶିଖ ।।

ବିଚିତ୍ର ଏ ଦୃଶ୍ୟ-ଅଭିଳାଷ
କଳ୍ପନାର ଅଦ୍ଭୁତ ବିଳାସ ।
ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି
ଅବାସ୍ତବ ଜୀବନର ବିସ୍ମୟ-ବିକାଶ ।।
ହେ ମୋର ହତଭାଗା ପୂର୍ବସୂରୀଗଣ,
ବୋଧହୁଏ ତୁମକୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ
ସ୍ନେହ ପ୍ରେମ ଦୟା ମାୟା
　　ମମତାର ଉଷୁମ ପରଶ,
ଜୀବନର ଜୀବନିକା ପଥର ପାଥେୟ ।
ଜଗତଟା ତୁମପାଇଁ ହେଲା
ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ମହାଶୂନ୍ୟ ହାହାକାରମୟ ।।
ଜୀବନର ବିଶାଳ ସମୁଦ୍ର ଦେଖି
　　ବିଭିଷିକାମୟ
କିକରିବି କାହିଁ ଯିବି
କି କହିବି ନ କହିବି
　　ସବୁଆଡେ ଭୟ ।
ଆତ୍ମକଥା ଲେଖିବାକୁ
ବୋଧହୁଏ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ
　　ନେଲତୁମେ ପରିଶେଷେ
　　ପାଷାଣର ଅଭୟ ଆଶ୍ରୟ ।।

ଜରା ଆଉ ମରଣର କୋଳାହଳେ
ଅମରତ୍ୱ ଦେବତ୍ୱର ବିକଳ ପ୍ରତୀକ୍ଷା
ବୋଧହୁଏ ଦେଇଅଛି କଠିନ ଏ ଶିଳାଗାତ୍ରେ
କମନୀୟ ସୁକୋମଳ ଚିତ୍ରାଙ୍କନ-ଦୀକ୍ଷା ।।

ହେ ପୂର୍ବଜ ପିତାମାତା
　　ଭ୍ରାତା ବନ୍ଧୁ ସଖା ସହୋଦର,
ସତକହ,
　　ଏ ଜୀବନ ସତେ ଅବାସ୍ତବ?
ଜୀବନର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ କାହିଁ
　　ରହିଅଛି ପ୍ରକୃତ ବିଭବ??

ଛାଡ କୁଟିଳତା ପର-ଅନିଷ୍ଟ ବାସନା,
ଛିଡାଇ ହୃଦରୁ ଇଚ୍ଛ ମହତ ସାଧନା ।

କିଏ ସେହି ଅଦ୍ଭୁତ ବିଜ୍ଞାଣୀ?
ଗଢିଦିଏ ଏତେ ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତୀ
ଜୀବଜନ୍ତୁ କୋଟି କୋଟି ପ୍ରାଣୀ?
ତାକୁ ନ ଚିହ୍ନିବା ଯାଏଁ
କୌତୁହଳର ଶେଷ ନାହିଁ
ଏଷଣାର ଅନ୍ତ କାହିଁ
ନ ପାଇବା ଯାଏ ତାର ପ୍ରକୃତ ଠିକଣା ।
ବୋଧହୁଏ ସେଥିପାଇଁ
ପଥଦର୍ଶୀ ପ୍ରବୃଦ୍ଧ ଚେତନା !
ମଠ ଆଉ ମନ୍ଦିରର ଶିଳାଗାତ୍ରେ
ରେଖାଙ୍କିତ କରିଅଛ
କଳ କଳ ଛଳ ଛଳ
ଚିରନ୍ତନ ଶବ୍ଦର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ॥

ସେ ଶବ୍ଦ ସଞ୍ଚରି ଯାଏ
ପଥରରୁ ପଥିକକୁ
ଜଡଠାରୁ ଚେତନାକୁ
ପୃଥିବୀରୁ ଆକାଶକୁ
ଆହୁରି ଉଚ୍ଚକୁ-
ଅନ୍ଧତାରୁ ମୁକ୍ତି ଦିଅ
ଆଲୋକ ଦେଖାଅ
ହେ ଦେବତା, ଦେବାଳୟ !
ବିଶ୍ୱଜନତାକୁ ଆଜି
ଶାନ୍ତି ଦିଅ, ମୁକ୍ତି ଦିଅ
ଶତ ସିଂହର ବଳଦେଇ ପ୍ରଭୁ,
ପ୍ରଳୟରୁ ରକ୍ଷା କର
ଅସତ୍ୟରୁ ସତ୍‌ପଥକୁ ନିଅ ।
ମୃତ୍ତିକା ପାଷାଣ ଅବା କାଷ୍ଠୋପରି
ଯୋଗାରୂଢ ହୋଇ
ଏ ମୁର୍ଦ୍ଦାର ଜାତିଟାକୁ ଜୀବନ୍ୟାସ ଦିଅ ॥

ORISSA IN PURANAS AND EPICS

Dr. Gaur Chandra Das, F.R.C.S.[London]
d_gora@hotmail.com
(Retd.) Prof. & Head of Dept. of Orthopaedics
Maulana Azad Medical College, New Delhi, India

Orissa is a cultural and linguistic entity and has always been so throughout its history. Because of its late Aryanization references to it do not occur in ancient literature except for a passing reference to Tosali in the Atharva-Veda. However, though never at the epicenter of action there are enough anecdotal evidence to suggest that it was an important peripheral player during the time of Puranas and Epics. These works provide a core of proto-historical evidence even though they are encrusted in cobwebs of myth, imagination, legends and what not.

The region has been divided into various independent parts such as Utkala, Kalinga, Odra, and Dakshina Kosala. Whether these were named after the tribes inhabiting in these areas, or after some historical figures, is a matter of academic controversy. This is best left for them to sort out the political fortunes determined by their geographical boundaries, which were always fluid. Over the course of time, Kalinga gradually obtained ascendancy and remained the major player. Its boundaries extended from the mouth of the Ganges in the north to the mouth of the Godavary in the south; from Amarkantaka in the west to the sea in the east. It is known to have had a formidable army; it is very likely to have had a navy to protect its extensive coastline and its maritime channels for its trading and colonization of Java Sumatra Bali and Sri Lanka. Over the course of time, loss of trading activity and repeated wars with the Pallavas and Vijayanagara kingdoms weakened it and allowed the Andhras to occupy the southern part of their country. The boundaries of Kalinga, Utkala etc., as described above are mentioned in the Matsya Purana; and are further elaborated in the Kurma

and the Skanda Puranas. In the Vana Parva of Mahabharata, Rishi Lomasa standing on the mouth of the Ganges points out to Yudhistira, saying, "There is the land of Kalinga where flows the river Baitarini.

The origin of Utkala, Kalinga, and Odra are mentioned in the Puranas in great detail. According to it the oldest of these is Utkala.

UTKALA

One of the earliest Kings of India was one Vaivaswata Manu. One if his ten sons was Ila-Sudyumna. He was a Kimpurusa alternately becoming a man and a woman, as Sudyumna his male form he fathered three sons the eldest being Utkala . After the death of his father he received the Utkala country.

KALINGA

Sixteen generation after Ila-Sudyomna, the eastern part or the Anava kingdom was ruled by King Bali and his queen Sudesna. Since he was without any children, he asked the blind Rishi Dirghatamas, son of Usthaya to father children from queen Sudesna according to the law of levirate. Five sons were born, among them Anga, Vanga and Kalinga. After Balis death, the eastern territory was divided among his sons.

ODRA

According to the Bhagavata Purana, Dirghatamas had a sixth son by queen Sudesna named Odra

KOSALA

Ramayana states that Lord Rama after his banishment traveled from Ayodhya south to come to present Chatishgarh area, where he lived for ten years. It also states that he divided his kingdom between his two sons Lava and Kusha, the younger Kusa getting South Kosala. Mahabharata mentions of mass migration from Kosala and adjoining areas to Dakshin Kosala as a result of the atrocities committed by Jarasandha

RIVERS AND MOUNTAINS OF ORISSA

Mention has already been made of the river Baitarani, this was probably the main river of the region. The Vana Parva of Mahabharata speaks of it as a great place for pilgrimage and is capable of washing away all sins. The Gayasura episode further testifies to it. Hinduism recommends oblation to be offered to departed souls of forefathers on its banks. It is surprising that the main river of Orissa, Mahanadi is not mentioned in Hindu scriptures. It is not called upon to sanctify consecrated waters and cleanse the Yagnya Pithas (sacrificial altars), unlike other main rivers. Could it be that it was an insignificant rivulet or a branch or tributary of some other river ---later geological upheavals subsequently made it a mighty river it is today? Puranas speak of a canal dug by the Magadha king Mahapadmananda near the city of Kalinga Nagari, this was later extended by Kharavela and is known as the river Daya of today.

The Mahabharata declares Mahendra Giri as an important center of Aryan culture. It was here that Lord Parasurama, an incarnation of Vishnu, performed penances and after handing over all his powers to lord Rama after Sita swayambara retired to this hill.

ORISSA IN MAHABHARATA

In stark contrast to the paucity of information regarding Orissa in Ramayana Mahabharata is replete with anecdotal reference to this region. Probably by this time aryanization had occurred to a large extent. The Adi Parva mentions the marriage of Kalinga princess Karambha to the Paurava king Akrodhana.It also mentions that Tamsu grand father of king Dushyanta {father of Puru king, Bharata} married a Kalinga princess.

The Shanti Parva gives a detailed account of the *swayambara* ceremony of the daughter of

Chitrangada king of Kalinga. All the important kings of India attended including Duryodhana. The princess by-passed him with indifference, being mortified he caught hold of her forcibly and having placed her on his chariot rode off. All the assembled kings took serious offence to this and were determined not to let him go. Karna came to his rescue and fought off the other kings and allowed him to reach his capital

Some years later Draupada King of Panchala decided to hold the swayambara of his daughter Draupadi and invited all the kings, warriors and noblemen. Srutayuddha (son of Chitrangada) the then king of Kalinga, attended the ceremony accompanied by his brother-in law Duryodhana. This has been described in the Vana Parva.

Klinga was known to have been vanquished on several occasions.Vana Parva states that it was defeated by Karna and Drona Parva mentions of its defeat by Ramayamadagnya. According to Udyoga Parva Kalinga was crushed by Sahadev and Krishna at Dantakura during his digvijaya. In the Sabha Parva, the King of Kalinga attended the Rajasuya sacrifice of Yudhisthira and brought tributes.

Despite these losses in the wars Kalinga continued to be a powerful and important kingdom and the valor and courage of its warriors was undiminished. This was evident when the Mahabharata war took place. Kalinga allied itself with the Kauravas while Odras fought along with the Pandavas. The Bhisma Parva states that King Srutayuddha along with his three sons Sakradeva, Ketuman, and Bhanuman took along with them 60,000 war chariots and 10,000 elephants to the battle. On the third day of the battle under Bhisma's command a terrible fight took place between Bhima assisted by the Chedis and the Kalinga forces led by Srutayuddha. ThePulindas and the Savaras of Kalinga led by Prince Ketuman distinguished themselves in the battle and outwitted Bhima. Srutayuddha displayed his indomitable courage and caused carnage and devastation of the Pandava army. Bhima, however, succeeded in killing the protectors of Srutayuddhas chariot wheels putting him in vulnerable position. Subsequently he along with his three sons was killed. After the death of their King and the Princes, the Kalinga army found no other leader to rally around. It then followed Bhagadatta King of Kamarupa. In the Drona Parva, we find the Kalinga army again, this time, forming the neck of Garuda in the battle formation Garudavyahu organized by Drona. Unfortunately there is no further mention of Kalinga or Odra in subsequent texts of this epic.

The Bay of Bengal was called as the Kalinga Sea, this has been mentioned in Ptolemy, the Greek geographer's GEOGRAPHIA. More recently, the same name was used by ABUL FAZAL during the Moghul period. Kalinga had trade relation with the Roman Empire and a lot of roman artifacts have been excavated at Tamralipta, near modern Midnapore. Emperor ASHOKA chose a Kalinga port to send his daughter Sanghamitra to Sri Lanka as the ports were secure and safe, and the mariners were competent and also because its navy could protect them. Another thing the lower Burma region was called Tailanga or Kalinga and the upper Burma was called Ukkala. Even today there are people who claim to KLING (Kalinga ancestry residing in Malaysia Java and Pegu in Burma. There are references to the trade and maritime activities of Kalinga in Jain and Buddhist literatures.

From the above it will not be out of place to conclude that in the pre-Bharat war period Kalinga was a mighty power commanding immense political prestige and famous Kings of the north were anxious to have matrimonial relation with them. The war however completely crushed its power and its royal family was wiped out. It was as if Kalinga had fallen off the map

of India; and it would be many years to pass before it could be noticed again.

ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ

Shrimati Krishna Mohanty
CUTTACK, INDIA

(୧)

ମୋରେ ମଥାନତ କରି ଦିଅ ହେ ତୁମରି
ଚରଣଧୂଳିର ତଳେ,
ସକଳ ଅହଂକାର ହେ ମୋର,
ଡୁବାଅ ଆଖିର ଜଳେ ।।

କରିବାକୁ ନିଜ ଗଉରବ ଗାନ
ନିଜକୁ କେବଳ କରେ ଅପମାନ,
ନିଜକୁ କେବଳ ଘେରି ଘେରି ରହି (କେବଳ ମୁଁ ମୁଁ ହୋଇ)
ଘୁରି ମରେ ପଳେ ପଳେ ।
ସକଳ ଅହଂକାର ହେ ମୋର,
ଡୁବାଅ ଆଖିର ଜଳେ ।।

ନିଜକୁ ଯେପରି ନ କରି ପ୍ରଚାର
ମୋହରି ଆପଣା କାର୍ଯ୍ୟେ,
ତୁମରି ଇଛା କର ହେ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ମୋହରି ଜୀବନ ମଧ୍ୟେ ।
ଯାଚି ହେ ତୁମରି ଚରମ ଶାନ୍ତି,
ପରାଣେ ତୁମରି ପରମ କାନ୍ତି ।

ଆଛନ୍ନ କରି ମତେ ଉଭାହୁଅ
ହୃଦପଦ୍ମଦ୍ଦଳେ,
ସକଳ ଅହଂକାର ହେ ମୋର
ଡୁବାଅ ଚକ୍ଷୁଜଳେ ।।

(୨)

ମୁଁ ଯେ ବହୁ ବାସନାକୁ ପ୍ରାଣେପଣେ ଚାହେଁ
ବଞ୍ଚିତ କରି ବଞ୍ଚାଇଲ ମେତେ,
ଏ' କୃପା-କଠୋର ସଞ୍ଚିତ ମୋର
ଜୀବନ ଭୋରେ ।।
ନ ଚାହୁଁଣୁ ମୋତେ ଯା କରିଛ ଦାନ
ଆକାଶ ଆଲୋକ ତନୁ ମନ ପ୍ରାଣ;
ଦିନୁ ଦିନ ତୁମେ ନେଇଅଛ ମୋତେ
ସେଇ ମହାଦାନ-ଯୋଗ୍ୟ ପଥେ,
ଅତି ଏଛାର ସଙ୍କଟଠାରୁ ବଞ୍ଚାଅ ମତେ ।।

ମୁଁ ଯେ, କେତେବେଳେ ଭୁଲେ, କେତେବେଳେ ଚାଲେ
ତୁମରି ପଥ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧରି
ତୁମେ ନିଷ୍ଠୁର ସମ୍ମୁଖୁ ମୋର ଯାଅହେ ସରି ।।

ଏ' ଯେ ତୁମ ଦୟା ଜାଣେ, ଜାଣେ, ହାୟ,
ନେବାକୁ ଚାହୁଁଛ (ଏଣୁ) ଫେରାଅ ହେ ମତେ,
ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଣ ଲବେ ଏ' ଜୀବନ,
ତବ ମିଳନର ଯୋଗ୍ୟ କରି,
ଅର୍ଧ-ଇଛାର ସଙ୍କଟଠାରୁ ବଞ୍ଚାଅ ଜୀବନ ମୋରି ।

(୩)

କେତେ ଅଜଣାରେ ଜଣାଇଲେ ତୁମେ
କେତେ ଘରେ ହେଲ ଠାଇଁ
ଦୂରକୁ କରିଲ ନିକଟ ବନ୍ଧୁ
ପରକୁ କରିଲ ଭାଇ ।
ପୁରୁଣା ଆବାସ ଛାଡ଼ିଯାଏ ଯେବେ
ମନେ ଭାବି ମରେ କେଜାଣି କି କରେ,
ନୂତନର ମଧ୍ୟେ ତୁମେ ପୁରାତନ,
ସେ'କଥା ମୁ ଭୁଲି ଯାଇ,
ଦୂରକୁ କରିଲେ ନିକଟ ବନ୍ଧୁ,
ପରକୁ କରିଲ ଭାଇ ।।

ଜୀବନ ମରଣେ ନିଖିଳ ଭୁବନେ
ଯେଉଁଠି ଯେପରି ଲବେ,

ଚିର ଜନମର ପରିଚିତ ଆହେ!
ତୁମେହିଁ ଚିହ୍ନିବ ସର୍ବେ ।।

ତୁମକୁ ଜାଣିଲେ ନାହିଁ କେହି ପର,
ନାହିଁ କିଛି ମନା, ନାହିଁ କିଛି ଡର ।
ସକଳ ମିଳନେ ତୁମେ ଇ ଜାଗିଛ,
ଦେଖା ମୁଁ ଯେ ସହା ପାଇ
ଦୂରକୁ କରିଛ ନିକଟ ବନ୍ଧୁ,
ପରକୁ କରିଛ ଭାଇ ।।

(୪)
ବିପଦୁଁ ମତେ ରକ୍ଷା କର
ଏ' ନୁହେଁ ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା,
ବିପଦେ ମୁଁହି କରେ ଯେହ୍ନେ ଭୟ
ଦୁଃଖତାପେ ବ୍ୟଥିତ ଚିତ୍ତେ, ନାଇଁ ବା ଦେଲ ସାନ୍ତ୍ୱନା,
ଦୁଃଖ ଯେହ୍ନେ କରି ମୁଁ ପାରେ ଜୟ ।।

ସହାୟ ମୋର ନ ଯଦି ଜୁଟେ,
ନିଜର ବଳ ନ ଯେହ୍ନେ ତୁଟେ,
ସଂସାର ରେ ଘଟିଲେ କ୍ଷତି
ପାଇଲେ ଖାଲି ବଞ୍ଚନା
ନିଜର ମନେ ନ ଯେହ୍ନେ କରେ କ୍ଷୟ ।।

ମୋହରେ ତୁମେ କରିବ ତ୍ରାଣ,
ଏ' ନୁହେଁ ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା,
ତରି ମୁ ପାରେ ଶକତି ଯେହ୍ନେ ରହେ ।
ମୋହରି ଭାର ଲାଘବ କରି
ଅବା ନ ଦେଲ ସାନ୍ତ୍ୱନା
ବହି ମୁଁ ପାରେ ଏପରି ଯେହ୍ନେ ହୁଏ ।
ନମ୍ର ଶିରେ ସୁଖର ଦିନେ,
ତୁମରି ମୁଖ ଯେହ୍ନେ ମୁଁ ଚିହ୍ନେ
ଦୁଃଖର ରାତ୍ରେ ନିଖିଳ ଧରା ଯେ ଦିନ କରେ ବଞ୍ଚନା,
ତୁମରି ଯେହ୍ନେ ନକରେ ସଂଶୟ ।।(କ୍ରମଶଃ)

Souls -- Brief Notes from the East and the West

Markandeswar Panda, Ph. D., D. Sc.
markandeswar@yahoo.com
San Antonio, Texas, U.S.A.

In these days, when 'self-help' books and articles are best sellers, it is quite discouraging to write an article on metaphysical or mystical aspects of life. Nearly, the entire human race appears busy finding solutions to the existing problems of stress. Many do not have time to think beyond these acquired stresses and heavily rely upon the knowledge provided by others. At the same time, a group of educated people are exploiting the market, recklessly adding their imperfect knowledge on body and mind to the stagnant pool of misunderstandings. Also, the availability of information in the internet and other digital media is creating a group of pseudo-scholars, who write by copying, editing, and then publishing misinformation. However, there is one solace; even the writers themselves do not trust their own writings. Many readers have already adopted cynic views on such writings, and want to simply live a life as such. No one is prepared to expand the information provided to us by the ancient teachers. Generally speaking, the so-called intelligent humans have been learning not to bother about things beyond the technological advances surrounding their lives.

In every civilization there are always learned men and women who carry the heavy load of unexplainable knowledge, and hypothesize the mystical philosophies of eternal life. The concept of 'Soul' or 'Atman' is one such interesting idea, along with its numerous mutated versions that is available to stimulate our minds. Theoretically, mutations in genes are expected to produce new benefits for the life

forms. Unfortunately, mutations in minds, leading to the falsification of truth, may produce debilitating effects on the destiny of the current civilization.

This article is no more than a compilation of old and new ideas on blank sheets of electronic paper, with no picture to be called 'The Soul'. In the beginning, I must caution the reader that soul has no features; one cannot understand it by reading or hearing about it. It is easy to draw a picture of a God or a Devil with many heads, hands; dark, white, blue or red in color; or with features adopted from male or female physiques. But understanding the Soul must be far more complicated for human minds when they cannot even understand their own past, present, and/or future, although such information is easily available. Defining 'Soul' is impossible, but one can enrich his/her own understanding from fundamental statements presented throughout the article. The greatest mystery is not whether a soul exists or not, but why it is the cause of our anxieties to probe our own minds from all dimensions, real or virtual, and seek simple answers. However, reservations come into the minds of those who somehow know the answers. Should the mystery of the mind and nature be explained to the common mass destined to live in a hall of mirrors? Will it be like implanting a chip in the brain so that a human will become a perfect machine and use that knowledge to advance their greed? Perhaps it is not a good idea to feed the knowledge into unprepared minds, but there is nothing wrong to create their interests for self-learning.

In expediting the nature of the Soul, I would refrain from citing the definitions available from common internet sites and common books. The mushrooming number of pseudo-preachers is already making metaphysics a lost philosophy. But I will not bypass the statements from known philosophers for the sake of clarity from authentic books of the past. The nomenclature changes to be noticed in some of the texts should not make any difference because it refers to something that cannot be defined.

I am eliminating the commonly incomprehensible languages like Sanskrit, Pali, Aramic, Arabic, or Vedic. However, it is important to know that going through the original texts is a must for the readers who want to acquire better understanding of the concept, than relying upon the imperfect translations presented throughout this article. The aim of this writing is not to provide a new meaning of Soul, but a simple attempt to put the variety of arguments in one place. The literature in this specific area is vast, and I have selected the ones from my limited readings. Also, I have tried to refrain from the temptation of making personal comments inside the article, except when necessary. My completely biased views are at the end, and the learned reader is requested to read 'My Views' with salt and spices according to their tastes.

The East:

The meaning of Atman (*AtmA*) is an easy concept once we take away the heavy coat of religion, mysticism, and logic from its virtual surface. It does not require any knowledge of metaphysics, philosophy, or the power of natural genetic basis. The English speaking scholars define it as the 'Soul'. In the Eastern religion, it is a part of some unknown source and free from any control by either nature or the circumstances in which it occupies a physical body. Interestingly, according to some prophetic

theologies, although souls are created by an entity called God, another entity known as 'Evil' may have the ability to control it.

(a) Jainism: (*Jivas and ajIvas*):

According to many experts, Jainism does not accept the start and end times of the creation. The '*Jivas*' (souls) and '*ajIvas*' (non-souls), must have been existing without any beginning and end. They argue that there cannot be a maker without its maker. However, Jainism believes in the divinity of every soul, the perfected among them being the '*ParamAtman*'. Thus, every individual soul has the capability of becoming a Supreme Being (*ParamAtman*). They are not equal, thus there is a degree of perfection. It is important to know that Jains believe in Gods in human forms, but the concept is quite different than the *Avatar* concept of the Hindus. To the highest order of the souls belongs the '*Siddha ParameSThin'*, the being, 'who has become perfect by realizing his divine nature, who has so overcome the world that he is not touched by the good and evil in it'. This is nearly equivalent to the '*Moksha*'(a state of liberation) in Hinduism. The next one is '*Arhat*', the being who has received the divine illumination but has the living desire to serve humanity by revealing eternal truths of religion. The next three grades are humans who have different degrees of knowledge and strive for higher states. According to Swami Pravananda, the ontological arguments of the Jains can be approximately summarized as follows:

"When a man breaks the bonds of his karmas by subduing his passions and realizing, the supreme purity of the soul, and there is revealed to him in his own soul infinite knowledge, bliss, and power, he becomes at once a *ParamAtman*, or Perfected Soul. Since all souls are potentially divine, there are many that have achieved perfection and many more that are on the way of achieving it (1)."

The following translated verses from Jain scriptures are also noteworthy.

"One who identifies himself with his soul regards bodily transmigration of his soul at death fearlessly, like changing one cloth for another". (Pujyapada, *Samadhishataka 77*).

"The Soul is characterized by knowledge and vision, is formless, an agent, has the same extent as its own body, is the enjoyer of the fruit of karmas, and exists in *Samsara*. It is also enlightened and has a characteristic upward motion." (Nemichandra, *Dravyasangraha, 2*). This upward motion is not in the physical sense but in the sense of enlightenment.

(b) Hinduism:

The journey of the Soul after the body is unable to sustain it, is mentioned in the Rig-Veda. The keeper of the Souls is Yama. However, it must be understood that the place of Yama is not 'hell', but a part of the 'heaven'. In many of the later Hindu literature, especially the Puranas, a division has been made between 'hell' and 'heaven' for the souls, according to their actions accumulated during their association with a physical body (*karmaphaLa*). According to the *Brahmanas* (the ancient commentaries on the Vedas), Yama was the first soul to die and was deified to lead his successors the way to the home of the departed. The English equivalents of two chosen verses (from Prof. R. T. H. Griffith's translation) are good examples. In fact, the entire section (10.14 of Rig-Veda) is a funeral address to Yama, the caretaker of souls,

and to the departing souls. The second verse below says that from that place free from sin and evil, the soul seeks a new body (rebirth).

"Yama was the first to find for us a place to dwell in:
This place can never be taken from us,
Men born on earth tread their own paths
That led them whither
Our ancient fathers have departed. "(*Rig-Veda*, 10, 14, verse 2)

"Meet Yama, meet the Fathers,
Meet the merit of free or ordered acts
-In the highest heaven.
Leave, sin and evil,
Seek anew thy dwelling,
And bright with glory,
Wear another body." (*Rig-Veda*, 10.14.2, 8)

The *Purusha* of the Samkhya system seems to be different from the *Purusha*, the primal non-being of the Rig-Veda (10.90.1-16), but closely resembles Atman or Self of the Upanishads. It is formless and is beyond physical mind, time and space. The concept of Atman (Self) and relation to the 'Brahman' is the major focus of the Upanishads, and we can spend endless hours with those books. Let us choose a few random examples for the purpose of this article.

The *KathA Upanishad* (I, ii, 18-20) states: The Self is omniscient Lord. He is not born, He does not die. He is neither cause nor effect. This ancient one is unborn, eternal, and imperishable; though the body can be destroyed, he is not killed. If the slayer thinks that he slays, if the slain think that he is slain, neither of them knows the truth. The Self slays not, nor is he slain...Sound-less, formless, intangible, undying, tasteless, odorless, eternal, without beginning, without end, immutable, beyond nature, is the Self. Knowing him as such, one is freed from death. Smaller than the smallest, greater than the greatest, this Self forever dwells within the hearts of all. When a man is free from desire, his mind and senses purified, he beholds the glory of the Self and is without sorrow."

Brhadaranyaka Upanishad refers the Soul as Self and explains that during sleep it stays awake and comes back when we wakeup. When the body becomes weak or is externally injured so as to cause death, it leaves for a new place. The chapter four of this book consists of the dialogues between Janaka and Yagnyavalkya on self and what happens to it after the body dies. An interesting statement is on the nature of soul in dream state, while the body is asleep.

There (in that state) a father is not a father, a mother is not a mother, the worlds are not worlds, the gods are not the gods, and the Vedas are not the Vedas. There a thief is not a thief, the murderer is not a murderer...He is not followed by good, he is not followed by evil for then he has passed all the sorrows of the heart. (*Brhadaranyaka Upanishad*, IV, 3, 22)

The *Taittiriya Upanishad* (II, i, 3) says, 'Brahman is *Satyam* (truth), *Jnanam* (conscious), and *Anantam*'.

In his Vedanta Sutras, or the Brahma Sutras, Badarayana is not very clear about the relation between the individual souls and the Brahman. The unexplainable sutras leave the question whether individual is the manifestation or the reflection of 'It'. Sankara, Ramanuja, Madhava, and Vallava provided their explanations. However, all the three schools of

non-dualism, dualism, and special dualism agree that Brahman cannot be understood by physical descriptions. In his *VivekachudAmaNi*, Sankara says, 'When the mind achieves perfect union with Brahman, the wise man realizes Brahman entirely within his own heart. Brahman is beyond speech or thought. It is the pure, eternal consciousness. It is absolute bliss. It is incomparable and immeasurable. It is ever-free, beyond all action, boundless as the sky, indivisible and absolute (Sankara, *VivekachudAmaNi*, v, 408).

The same explanation is incorporated into the Bhagvat Gita (2.19-25), where it states "One man believes he is the slayer, another believes he is the slain...The Self cannot be pierced with weapons or burned with fire, water cannot wet it, nor can the wind dry it. It is everlasting and infinite, standing on the motionless foundation of eternity. The Self is un-manifested, beyond all thought, beyond all change. Knowing this, you should not grieve."

Since 'Self' is omnipotent, Samkhya refers to it as uncreated and undying. Therefore, it fits the definition of '*Jivas*' of Jainism too. At the same time, in the Hindu literature '*jIva*' is an individual spirit and connected to *Buddhi*, *Manas*, and the senses. After reading the confusing definitions of these terms, one would agree with Swami Vivekananda's statement, "Behind this never ending chain of motions is the PuruSa, the changeless, the colorless, and the pure. All impressions are merely projected upon it, as a magic lantern throws images upon a screen without in any way tarnishing it" (*Complete Works of Vivekananda*, Vol. 1, p-229).

One can write a book on soul taking hundreds of verses from the Hindu literature and using intellectual gymnastics. Also, one may write another book on the logic that the concepts such as *purusha*, *self*, *buddhi*, *manas*, *atman*, etc., are either derived or different from the meaning of it. The easy way is to look inwards with the mind's eye.

(c) Buddhism:

Available texts of Buddhism are filled with ideas of reincarnation, and therefore, a non-material spirit of life beyond the physical body is recognized. However, the older Buddhism never directly addressed the existence of a soul either from the creation of a living being to its *Nirvana* as a Buddha. The issue is complex because most of the literatures available on this practical religion were written five to six centuries after the *Nirvana* of the *Sakya Muni Goutama*. If traces can be found in the discussions on mind in the *Surangama Sutra* or the *Lankavatara Sutra*, then we must understand that most of the educated people from Hinduism chose this practical religion, and expanded its metaphysical issues adding their personal views. The later sutras and the *Jataka Tales* definitely adopted some of the views from the Upanishads on life and after-life, thus postulating the indestructible part of mind. Scholars who try unifying religious concepts have tried to quote from the *Brahmajala Sutta*, or *Citta-vaggo* (*The Mind, The Dhammapada*, Chapter III) for their purpose (2), but such references do not provide any deep insight into any definition of soul from Buddhism.

The West:

The Egyptians believed that after death, souls descend into the underworld, where they

are judged by Osiris and ultimately return to the body. According to many scholars, the ancient Egyptians were not sure about rebirth with a new body. Therefore, they mummified the dead, with the hope that the soul will return back to its body. However, this is only a guess, and they may have had the right idea about souls and mummified the dead bodies out of respect for the departed souls.

Judaism and Christianity:

Of the several forms, the Pharisaic and older Talmudic-Judaism were unfamiliar with the dualism of 'spirit' and 'matter', which Hellenistic (Greek) intellectualism had already elaborated. The neo-Platonic idea of 'body is the dungeon of the soul' must have come later into Judaism, especially when St. Paul of Christianity made it the fundamental concept of the ethical image of man. In earlier non-*Yahwistic* cults, such as the one in ancient Palestine, the soul of the dead was known. However, according to Max Weber, any concept of 'soul' in older Judaism was not similar to the unitary conception of 'ka' that existed in ancient Egypt (3). In my view, the meaning of '*ka*' in turn may have been taken from Rig-Veda. There is a stanza in the Vedas dedicated to '*ka*' (*Rig-Veda*, 10.121.1-10). As a passing reference, I would like to provide the following stanzas or statements from Judaism.

Then the Lord God formed man out of the dust of the ground, and breathed into his nostrils the breath of life, and man became a living being (*Torah*, Genesis 2.7)

In the sacred book of *Tanakh*, Koheleth, son of David, the king of Jerusalem speaks:

Before the silver cord snaps
And the golden bowl crashes,
The jar is shattered at the spring,
And the jug is smashed at the cistern (12.6).
And the dust returns to the ground
As it was,
And the life breath returns to God
Who bestowed it. (*Kethuvim, Ecclesiastes,* 2.7)

The body is the sheath of the soul (*Talmud*, Sanhedrin 108a)

If one assumes that Soul became a spiritual entity for the Christians, then the credits go mostly to the religious philosopher St. Augustine (born 354 A.D.). In his 'Confessions', when he cries out in reverence for the Father in heaven, he invokes his non-material spirit rather than a physically possible prayer, "Do not be foolish, O my soul, and do not deafen your heart's ear with the tumult of your folly. Hear you: the Word himself cries out for you to return, and with him there is a place of quiet that can never be disturbed, where your love cannot be forsaken, if it itself does not forsake that place." (*The Confessions of St. Augustine*, Book 4, Ch. 11, 16)

Islam and Sufism:

The other Abrahamic religion, Islam, as transmitted through the prophet Muhammad has the same deep feelings regarding a spiritual connection between life and spirit:

And He originated the creation of man out of clay,
Then He fashioned his progeny of an extraction of mean water,
Then he shaped him, and breathed His spirit in him. (*Quran* 32.8-9)

"Do not say, "They are dead!" about anyone who is killed for God's sake. Rather they are living, even though you do not notice it". (*Quran* 2.154)

God takes the souls of men at death; and those that die not He takes during their sleep. Those on whom He has passed the decree of death He keeps back, but the rest he returns to their bodies for a term appointed. Verily in this are signs for those who reflect. (*Quran* 39.42) Compare with Brh.U statement (4.3.11-14, 35) in the section on Hinduism.

Broadly speaking, Sufism is Islam with mysticism added to it. Despite some distinct philosophies embedded in it, it may not be considered as a separate religion. Sayings of Rumi and Hazrat Inayat Khan are very important for the believers of that faith. Their views on Soul are not very different from other ancient texts. For example:

"All that lives is spirit, and all that dies is matter." (*Complete Sayings of Hazrat Inayat Khan*, Omega Press, New Lebanon, New York, 1999).

"If we really want to define spirit, the best definition is pure intelligence. ...The more deeply we study matter, the more proofs shall we find of intelligence working through the whole process of continual 'unfoldment'....How can this intelligence see itself? It is the task of the spirit to feel matter, and at the same time it is the work of the spirit to feel itself. Matter cannot feel the spirit; the spirit has to feel itself in order to be evident." (Hazrat Inayat Khan, *The Heart of Sufism*, Sambhala, Boston, pp. 91-99).

Theosophy:

Theosophy is generally accepted as an occult science based on the esoteric mysticism of East fused with Tibetan Buddhism and western mysticism. Helena P. Blavatsky who founded Theosophy, in her book The Secret Doctrine, in a chapter entitled, 'The Races with the Third Eye', opposes the views of Descartes. She argues that Descartes saw the "Seat of the Soul" in the pineal glands, and there is more than that conclusion. She reiterates the popular wisdom (*Vox populi Vox Dei*), "The eye is the mirror and also the window of the soul" (4). Blavatsky felt comfortable with the philosophical discourses from the book, *The Soul of Things* where it is said, 'Not a leaf waves, not an insect crawls, not a ripple moves, but each motion is recorded by a thousand faithful scribes in infallible and indelible scripture. This is just as true of all past time. From the dawn of light on this infant globe, when round its cradle the steamy curtains hung, to this moment, nature has been busy photographing everything. What a picture gallery is hers!" (5)

Annie Besant (1847-1933) is considered as second only to her master, Blavatsky, in her influence upon modern theosophical thoughts. In India, she was well-known as the president of Indian National Congress (1917). Along with Charles Leadbeater, she had a more positive picture of soul and after-life. In her books (6) she describes various planes through which evolving souls ascend. According to her, a soul must ascend through seven *Astral* planes followed by four mental planes to achieve *Devachanic* state. To me it appears that she merely tried to use her knowledge on the obscure ancient Indian views and those from Zoroastrianism to attain a strong position with the followers of Theosophy. While it is not possible to discuss the astral, mental, and

devachanic states in this small article, it is important to know that Annie Besant was convinced that a soul reincarnates into a new body unless the final stage is achieved. In the last but the final stage, known as the Fourth Mental/*Devachanic* stage, a soul is characterized by "Unselfish pursuit of spiritual knowledge, high philosophic or scientific thought, literary or artistic ability exercised for unselfish purposes and service for the sake of service". The final *Devachanic* stage is the pure soul characterizes by "Formless" levels. All these are explained in a lucid manner in her book, *The Ancient Wisdom* (6,a) available in reprints of the original edition published in 1897.

The Philosophers:

The concept of soul in western philosophy begins with the Greek philosopher Plato, at least from a historical point of view. He argued that soul being non-material; the rational soul could not be destroyed and hence naturally immortal. Socrates spoke about how philosophers try understanding the nature of soul in communion with body. His advice to them was to be entirely concerned with the soul, rather than the body. For the sake of brevity, let us look at a few important ones without duplicating ideas from similar groups.

Aristotle (384-322 BCE) is considered as one of the greatest Greek philosophers. He had made great comments on metaphysics, ethics, and politics. His view of soul is described in the book, *Nicomachean Ethics* (see note in the reference 7). In his earlier years, Aristotle was influenced by Plato, and had an ascetic view of the relationship between the spiritual soul and physical body. Aristotle and his followers have distinguished between the organic and intellectual parts of souls. From the statement in the next paragraph, it will be clear that he must have felt that souls enshrined in animal bodies are very distinct from humans. This might be an indirect reference to the Karmic evolution of souls, from one stage (life) into the next higher one. *Nicomachean Ethics* presents his matured views.

"The three faculties of the soul are sensations, which we share with the animals, appetite or desire, and reason. The five means by which reason arrives at truth and intellectual virtue are art, science, prudence, wisdom and intuitive reason. Art is a state of rational creation. Prudence is the activity of our practical reason or judgment in the field of human conduct. Wisdom is a union of science and intuitive reason in the field of loftiest thought and purpose". (*Nicomachean Ethics*, Book VI). In the second chapter of this book, Aristotle discusses on the division of the virtues of the soul, between moral virtues of character and those of the mind.

Marcus Aurelius (121-180 A.D), the philosopher and ruler of Rome, under whom the Antonine Empire reached the height of domination and administrative efficiency. In 179, during a campaign against the invading barbarians, he died and was deified as a saint. I have not seen the following two verse quoted by any modern author, when he/she quotes the 'soul'. It appears that Marcus has a special way of understanding the dependence of mind, resulting from the bodily association of the soul.

"Let the part of your soul which leads and governs be undisturbed by the motions of the flesh, whether of pleasure or of pain; and let it not mingle with them, but let it set a wall around itself and keep those emotions in their place. But

when the emotions rise up to the mind by virtue of sympathy that naturally exists in a body which is all one you must strive to resist the feeling, for it is natural; but let not your ruling part add to the feeling the opinion that is either good or bad". (Marcus Aurelius, *Meditations*, V, 26)

Hegel (1570-1631): Hegel dealt more with the philosophies of morality, society, history, and conscience rather than spirituality. In his epic work published in 1821, and in later corrected editions he has some reference to the soul and body problem (8.). From my reading of his works it is clear to me that he had strange ideas about the cultures of India. His views on Buddhism and Hinduism were nothing more than what he heard from the missionary travelers. Therefore, his views correspond to some of the concepts on soul discussed in the Upanishads. Within my limitations, I have not seen the passages on soul given below have been quoted by any spiritual writer. In the preface of the monumental work 'Philosophy of Right', on 'Idea' he writes:

"The concept (Idea) and its objective existence are two sides of the same thing, distinct and united, like soul and body. The body is the same life as the soul and both may be spoken of as lying outside one another. A soul without a body would not be a living thing, nor would a body without a soul. Hence the determinate existence of this concept is its body, while its body obeys the soul which brought it into being. The seeds have the tree implicit within them and contain the tree's whole strength, although they are not yet the tree itself. The tree corresponds in detail with the simple construction of the seed. If the body does not match the soul, it is a poor sort of thing. The unity of determinate existence and the concept of body and soul is the Idea. The unity is not a mere harmony, but rather a complete interpretation. Nothing is alive which is not in someway or other, Idea..."

In another paragraph of the corrected version of the same book he goes a bit further, "Truth in philosophy means that concept and external reality correspond. For example, the body is the external reality, while the soul is the concept; but soul and body ought to be adequate to one another. Therefore a corpse is still an existent, but its existence is no true existence; the concept has left it; and for this reason a dead body putrefies. So, a will is truly a will only when it wills, its content is identical with itself, when, that is to say, freedom wills freedom".

Other Western Philosophers, Religious or Not:

Although it is not fair, I am making very general comments on many of the equally great western philosophers in this small section. The number of metaphysicians, philosophers, and scientists who have dealt with the issue of 'Soul' are numerous, and it is possible to write an entire volume in this area. I would pick only a few of them. Therefore, it should not be considered exhaustive. However, it is my belief; most of their ideas do not differ much from the ones discussed here. An exhaustive discussion of the concepts of body and soul from the West are discussed in two chapters in Roger Smith's 'The Norton History of The Human Sciences' (9).

Theological arguments and counter-arguments of the unified structure of a formless soul and material body occupy the centre of discussion by nearly all of the scholars from the ancient to the modern world. At certain times, belief about the healing effects of medicine was also attributed to its association with the organic

soul. The animals are believed to possess only the organic soul.

Francis Bacon, in his '*De dignitate et augmentes scientarum* (Of the Dignity and Advancement of Learning, 1623) argued that of the two parts of the soul, one is the rational and divine. Its emanation sprang from the breath of God. The other part is from the material (elements) and is shared by the animals. However, this leaves the question whether animal life is different or superior to human life?

Psychologists, clinicians, and others who cared to seek a meaning for the soul, or the mind and how it relates to the brain mostly accept the views of Rene Descartes. In the mid-17th century, he proposed that everything under the sun is made up of two, physical stuff that has extension (*res extensa*) and a thinking substance (*res cognitans*). This classical dualism is vehemently opposed by many scientists. However, these Cartesian terms remain influential in all debates on mind, body, and soul. While reviewing a book on mind (10), a researcher in the area of computational neurobiology has remarked "Even though feelings are caused by brain processes, they have their own existence" (11). This has some remote reference to the existence of a soul beyond the physical body.

Carl Gustav Jung was one of the psychologists who had some knowledge of *Vedanta* and ventured to write articles on *Yoga, Kundalini, Rta, Maya, Soul, Tarot, Tao,* and a few other aspects available from the Eastern literature. Most of his commentators refer to his theory of '*Anima*', but I have not found anything interesting after studying his twenty volumes published by the Bollingen Series (12). His view of soul or self is from the perspective of a psychologist, therefore it is akin to a split personality. The real and virtual personalities appealed to him more than a spiritual soul and non-spiritual ego. If interested, the interested may spend several hours in the Vol. 9 of that work (12.) where Dr. Jung has tried to describe the 'self' using mathematical formulations. In Jungian terms, soul does not have to have a religious nature. In a BBC interview, he has opined that in theological terms, religion means to reconnect man back to God; in spiritual terms, religion means to reconnect man back to his soul.

Experts on ancient Indian literature have not shown any specialty in defining Soul. Most of their explanations or remarks are either based on Western views or completely resting upon the translations provided to them by the Sanskrit scholars from India. The list of western scholars is not very long, but I would settle with the following.

Whitney feels (13) that the passages of Rg-Veda (cited earlier in this article, Rg-Veda, 10.14.2, 8), in which the soul is described as departing to the waters or the plants may hold the key to the mysterious definition.

Rudolf Otto opines that the major discoveries of Indian intellect are *Ekam* (one) which is the eternal Brahman, the second one is the 'inward Atman', and the third one is the *Ekam-Brahman*. The third one (*Ekam-Brahman*) is a synthesis from the other two, and is neither neutral, nor arises by chance. It is attributed to the hidden law of necessity (14).

Max Muller: In his Gifford Lectures, Max Muller has stated, "To us the two words

'Body' and 'Soul' are so familiar that it seems almost childish to ask how man came at first to speak of body and soul. But what did he mean by soul? What do we ourselves mean by soul? Think of the many meanings contained in our word soul. Our soul may mean the living soul; it may mean the sentient soul; it may mean the seat of passions whether good or bad; it may mean the organ of thought; and lastly the immortal element in man. The question we have to ask is not, how man arrived at a name for soul, but how he came for the first time to speak of something different from the body". (Max Muller's Gifford Lectures III).

The so-called great atheist, Bertrand Russell (Nobel Laureate in Literature) did not make any special comments in this area, except for making comments from a scientific angle on the concepts of Aristotle, Hegel, Descartes, Leibniz, and a few other philosophers (15). He believed in a soul from the metaphysics rather than from spirituality. Although, he is taken more as an atheist rather than a rationalist, because of his writings against the blind faith of orthodox Christianity, he was not against all the religions or the concept of soul. Commenting on Stoicism (*A History of Western Philosophy*, Bertrand Russell), Dr. Russell states, "God is not separate from the world; He is the soul of the world, and each of us contains a part of the Divine Fire".

Folklores and Social Customs:

The existence of soul outside the body has been the belief of many aborigines of Africa, Australia, and the folklores of many European and Eastern countries. These beliefs seem to have arisen from a strange mixture of religion, social customs, and from simple reverence for nature. A twelve volume edition of 'The Golden Bough', published between the years 1906-1915 by James George Frazer contains extensive literature on the belief of souls from the common folklores. In the abridged edition there are two interesting chapters, 'The Perils of the Soul' and 'The External Soul' that may interest the readers who would like to know more (16). What I found interesting is that in many folklores and societies which had no religion according to the modern sense of defining theism or deism believed that a person's soul resides in the hair. Cutting the hair as a punishment, although now considered as an insult, was considered as the loss of the soul.

Modern Scientific Basis:

In this small article intended for general readers, it would be unwise to discuss the scientific and mathematical models for the existence of soul. However, I would like to provide a list of books that may be useful for the readers with adequate knowledge of physics; chemistry, biology, and mathematics (17). Some of the books like, *The Tao of Physics* (17a) or *The Dancing Wu Li Masters* (17b) are very popular and briefly discuss 'self' but refer to Hinduism, Buddhism, and Chinese philosophies to make their points. In the book '*A New Model of the Universe*', P. D. Ouspensky hypothesizes that soul is created from 'nothing' as did the universe, that it has a life, and is destroyed after its time (17c). However, the concepts are not easy to comprehend without a good understanding beyond the three natural dimensions (or four, when some can understand time) understood by common intellectuals. Similarly, the concepts buried in *The Physics of Immortality* (17d) and *Dynamics of Complex Systems* (17e) are not easy to know without graduate level understanding physics and mathematics. Despite his references to the major

religions in the topic of immortality (earlier sections of the book), Tipler's discussion of the soul deals from the view point of Christian theology (17d). Mathematical abstractions of soul, immortality, or God attempted in the book *Dynamics of Complex Systems* are vague, at least for me, because the author (Bar-Yam) has tried to derive the concepts based on too much mathematical biology. His case rests on the neural network hypothesis of finding a supernatural force rather than individuality of the soul.

Personal views and Conclusion:

Creation and Destruction of Souls: This is an area open for both philosophical and logical arguments. A mystic or an ordinary person may simply comment that soul exists. On the basis of certain scriptures, a saint may argue that it passes from body to nothingness and back by some unknown natural laws or may be by a God's desire.

It is my belief that knowledge acquired in a single life is not enough. It is like the clones and vectors for making new life forms that are stored frozen in liquid nitrogen. When awakened, and infected into yeast and bacteria they result in correct bacteria manufacturing correct proteins. Most probably, a similar strategy is used by nature to conserve knowledge. The difference is that 'It' made us, whereas, we can only replicate a part of ourselves. If you are here now, you were here before, and you will be here again only with appropriate actions. Nature does not want the proliferation of souls when they are not useful. It is ruthless and beyond our sarcasms or politically correct views. Like the democratically elected emperor who sends his fellow citizens to win land, oil, or personal prestige, fighting against ghostly causes, it sends us to acquire knowledge. If the soul fails, it dies with a posthumous medal from the creator. However, if you have no interest to continue life, you need not know your Self. Even, many of the great philosophers of the past did not know it. All they could acquire by taking the pains of reading, understanding, or being misunderstood had to fall into the traps of the natural laws. Something is probably there, may not be in flesh and blood living somewhere that the seers define as Brahman, creating his universe and destroying it at his 'Will' and 'pleasure'. Like a magician 'It' is controlling the illusory universe and destroying it, now and then, because 'That' is the 'Idea'.

For reasons of keeping this article simple, so far, I have completely ignored the discussions on the Soul buried in the *Yogavasistha*. With due apologies from the readers who do not know much Sanskrit, let me quote just one stanza from that book. It is from the compiled text, *Vasisthamaharamayanatatparyaprakasha*. Here, the sage Vasistha is addressing the questions from *Yama*, *Mrutyu*, and *Dharmaraja* (all of them are different entities) on the meaning of soul. The essence of the verse is that a passing soul could be like a mild breeze, which takes either the sweet fragrance from a flower garden and yet does not smell it, or takes the terrible stench from a dead animal but does not feel disgusted by it, for it knows that the end of it is nothing but uncontaminated formless air.

ସ୍ପନ୍ଦତ୍ୱଂ ଚ ଯଥା ବାୟୋସ୍ତଥୈଶ ପରମେ ପଦେ ।
କର୍ମଣ୍ୟଦ୍ୟତନାନ୍ୟସ୍ୟ ସଞ୍ଚିତାନି ନ ସନ୍ତି ହି ॥

spandatvam cha yathA bAyostatheiySa parame' pade',
karmANyadyatanAnyasya sanchitAni na santi hi.

ଅସତ୍ୟ ଭାଷଣ ଫଳ କର ବିବେଚନା,
ଅପମାନ, ଦୋଷବୃଦ୍ଧି, ଦୂଷିତ ରସନା ।

(Yogavasistha, UtapattiprakaraNam 3, 2nd Sarga, Verse 28)

Post Script: Any scientific views from the earlier times may be completely outdated once we look at the progress made by science and technology. The problem is that one can never say whether in the areas metaphysics old can ever be replaced by new. In eternal law, there is nothing new.

References:

1. Swami Pravananda, *The Spiritual Heritage of India*, Vedanta Press, Hollywood, CA, p-156 (1969).

2. Andrew Wilson (Editor), *World Scripture: A Comparative Anthology of Sacred Texts*, Paragon House, St. Paul (1995).

3. Weber, M., *Ancient Judaism*, (Edited by Gerth, H. H. and Martindale, D), The Free Press, Glencoe, Illinois, p.140 and 400 (1952).

4. Blavatsky, H. P., *The Secret Doctrine*, Vol. 2, *Anthropogenesis*, II, 74, 298 (1888).

5. Denton, W. and Denton, E. M. F., *The Soul of Things; or Psychometric Researches and Discoveries*, Boston (1873).

6. Besant, A., (a) *The Ancient Wisdom*, The Theosophical Publishing House, Adyar India), (1897); (b) *Self and Its Sheaths*, Theosophical Publishing House, London (1903).

7. Aristotle: *On Man in The Universe*, L. R. Loomis (Editor), Walter J. Black, Inc., NY (1943). Note: Aristotle did not write a book with this name. It is believed that Nicomachus, the son of Aristotle collected and edited these notes from a set of his father's lectures.

8. Knox, T. M. (Translator), *Hegel's Philosophy of Right*, Oxford University Press, London, pages 43, 255, 231, and 232 (1952).

9. Roger Smith (Roy Porter, General Editor), *The Norton History of The Human Sciences*, W.W. Norton & Co., New York, Ch.4 and 5 (1997).

10. Searle, J. R., *Mind, A Brief Introduction*, Oxford University Press, New York, (2004).

11. Koch, C., *Science*, Vol. 306, 5 November, p979 (2004).

12. *Collected Works of C. G. Jung*, Bollingen Series XX, Princeton University Press, 1959.

13. Whitney, W. D., *Oriental and Linguistic Studies*, Scribner, Armstrong, and Co., New York (1873).

14. Otto, R., *Mysticism East and West* (English Translation by B. L. Bracey and R. C. Payne), Collier Books, New York, p. 276-267 (1932).

15. Russell, B., *Human Knowledge: Its Scope and Limits*, Simon and Schuster, p. 15, 32, 43 (1948)

16. Frazer, Sir J. G. (Edited by R. Fraser), *The Golden Bough*, Oxford U. Press, Book I, Ch. 11; Book IV, Ch. 4 (1994)

17. (a) Capra, F., *The Tao of Physics*, Bantam Books, New York (1977); (b) Zukav, G., The *Dancing Wu Li Masters*, Bantam Books, New York (1980); (c) Ouspensky, P. D., *A New Model of The Universe*, Vintage Books, New York, Ch

XI, 407 (1971); (d) Tipler, F. J., *The Physics of Immortality*, Double Day, p-290 (1994); (e) *Dynamics of Complex Systems*, Bar-Yam, Y., Addison-Wesley, Reading, MA (1997).

ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ କବିପ୍ରତିଭା

ଶ୍ରୀ ହଟକିଶୋର ପାଣିଗ୍ରାହୀ
ପାଇକମାଳ; ଜି· ବରଗଡ

ଜଣେ ନୀତିବାନ୍ ଛାତ୍ରବତ୍ସଳ ଶିକ୍ଷକ ଓ ସୁସାହିତ୍ୟିକ ଭାବରେ ଶ୍ରୀ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ବରଗଡ-ନୂଆପଡା ଅଞ୍ଚଳରେ ସୁପରିଚିତ । ବାଲ୍ୟକାଳରୁ କବି ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ସେ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ବିପୁଳ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ଭାର ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶ ଲେଖା ଅପ୍ରକାଶିତ । ଉଣ୍ଡର ପଚାଶ ଦଶକରୁ ଦୀର୍ଘକାଳ ଯାଏ 'ପ୍ରତିଭା' ନାମରେ ଏକ ହାତଲେଖା ମାସିକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକାର ସଂପାଦନ ଓ ପ୍ରକାଶନ । ନିଜର ପ୍ରାୟ ଏକକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ 'ଖଗେଶ୍ୱର ସାହିତ୍ୟ ସମିତି'ର ସ୍ଥାପନା ଓ କବି ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀର ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞାବଦ୍ଧ ଓ ସତତ ଚେଷ୍ଟିତ ।

ପ୍ରତିଭା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧରଣର ଈଶ୍ୱରଦତ୍ତ ଶକ୍ତି ବା ଐଶୀ ଶକ୍ତି । ଏ ଶକ୍ତି ସର୍ବସାଧାରଣସୁଲଭ ନୁହେଁ । ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର କ୍ରମମାର୍ଜିତ ସଂସ୍କାର, ଏଷଣା ଓ ଧୀଶକ୍ତି ସମ୍ମିଶ୍ରିତ ଭାବରେ ଏକତ୍ର ଯେଉଁଠି ପ୍ରକଟିତ ହେବାକୁ ବସେ, ସେଇଠାରେ ବା ସେଇ ବ୍ୟକ୍ତିର ମସ୍ତିଷ୍କରେ ମଙ୍ଗଳମୟ ବିଶ୍ୱବିଧାତା ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଐଶୀଶକ୍ତି ବା ପ୍ରତିଭା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । କେହି କେହି କହନ୍ତି ଯେ ନବ ନବ ଉନ୍ମେଷଶାଳିନୀ ପ୍ରଜ୍ଞାର ନାମ ପ୍ରତିଭା । ପ୍ରତିଭାର କ୍ରମବିକାଶ ବା ପ୍ରକାଶଜନିତ ଲକ୍ଷଣକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ସାଧାରଣତଃ ଏହି ପ୍ରକାର ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କରାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ସେହି ନବ ନବ ଉନ୍ମେଷଶାଳିନୀ ପ୍ରଜ୍ଞାହିଁ ପ୍ରତିଭା ନାମରେ ଅଭିହିତ ଓ ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଈଶ୍ୱରଦତ୍ତ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶକ୍ତି, ଏହା ଅବିସମ୍ବାଦିତ ସତ୍ୟ ।

ତେବେ ଏହା ଅନସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ପ୍ରତିଭାର ସମ୍ୟକ ବିକାଶ ସାଧନ କରିବା ପ୍ରତିଭାବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିପକ୍ଷରେ ଏକାନ୍ତ ଅବଶ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ଶ୍ରମ, ସାଧନା, ଲୟ, ପ୍ରଯତ୍ନ ଓ ପ୍ରୟାସ ଉପରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ଏ ସମସ୍ତ ଉପାଦାନର ଅଭାବ ଘଟିଲେ ପ୍ରତିଭା ମଉଳି ପଡିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ତେଣୁଯେଉଁମାନେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅଶେଷ କରୁଣାରୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ଏହି ବିଶେଷ ଶକ୍ତି ଟିକକ ଲାଭ କରିଥାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ତାହାର ସମ୍ୟକ୍ ବିକାଶ ସାଧନା ଦିଗରେ ପ୍ରାଣପଣେ ପ୍ରଯତ୍ନ କରିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । କର୍ମକୁଣ୍ଠ, ଆଳସ୍ୟପରାୟଣ, ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ଓ ଉଦାସୀନ ରହି ଈଶ୍ୱରଦତ୍ତ ପ୍ରତିଭାକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଗୁରୁତର ଅକ୍ଷମଣୀୟ ସାମାଜିକ ଅପରାଧ । ସମାଜରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ତୁଳସୀ ଦୁଇ ପତ୍ରରୁ ବାସିଲାଭଳି ଅନେକଙ୍କ ଜୀବନରେ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ସେଭଳି ଅସାଧାରଣ ପ୍ରଜ୍ଞା ଶକ୍ତିର ଉନ୍ମେଷ ଘଟିଥାଏ, ମାତ୍ର ସେମାନେ ତାହାର ବିକାଶ ଦିଗରେ ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସମୁଚିତ ଧ୍ୟାନ ନ ଦେବା ଫଳରେ ତାହା ଅବଦମିତ ରହିଯାଏ । ଅପରପକ୍ଷରେ କେତେକେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡିଥିଲେ ମଧ୍ୟ; ଅଭାବ, ଅସୁବିଧା, ଦୁଃଖ, ଦାରିଦ୍ୟର କଷାଘାତ ସହି ସହି ମଧ୍ୟ, ପ୍ରାଣପଣେ ପ୍ରବଳ ପ୍ରୟାସ କରିଚାଲିବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସେହି ବିଭୁଦତ୍ତ ପ୍ରତିଭାର ସମ୍ୟକ୍ ବିକାଶ ସାଧନ କରିଥାନ୍ତି, ଏବଂ ଅସାଧାରଣ କୃତିତ୍ୱ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ପାରିଥାନ୍ତି ।

ସେହିପରି ଜଣେ ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ କବି ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗତ ଖଗେଶ୍ୱର ଶେଠ । ଦାରିଦ୍ୟ ଥିଲା ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଚିର ସହଚର । ପାରିବାରିକ ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ଏପରି ଶୋଚନୀୟ ଦୟନୀୟ ଥିଲା ଯେ ଦୈନନ୍ଦିନ ଗ୍ରାସାଚ୍ଛାଦନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଳେଶପ୍ରଦ ଥିଲା । ବରଗଡ ଜିଲ୍ଲାର ବୃହତ୍ତମ ଗ୍ରାମ ସରସରା ର ଏକ ଭୂମିହୀନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗରିବ କୈବର୍ତ୍ତ ପରିବାରରେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ । ପିତା ହୃଷୀକେଶ ଶେଠ ଓ ମାତା ଯାଜ୍ଞସେନୀଙ୍କର ସେ ଥିଲେ ଚତୁର୍ଥ ତଥା କନିଷ୍ଠ ସନ୍ତାନ । କୌଳିକ ବ୍ୟବସାୟ ଥିଲା ମାଛ ମାରି, ମୁଢି ଭାଜି ବିକିବା । ସେଥିରୁ ଯେଉଁ ସ୍ୱଳ୍ପ ଆୟ ହୁଏ, ତା' ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ପରିବାରଟି କଷ୍ଟେମଷ୍ଟେ ଚଳନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା ଲାଭ ସକାଶେ ଗାଆଁ ରେ ଅବଶ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଥିଲା; ମାତ୍ର ତତ୍କାଳୀନ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କର ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ମାଡ ଭୟରେ ସେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ମୋଟେ ଯାଇନଥିଲେ । ବିଦ୍ୟାଲାଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଦ୍ୱାର ସୁଦ୍ଧା ମାଡି ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବାପା ଓ ବଡଭାଇ ଘରେ ତାଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା, ମାତ୍ରା, ଫଳା, ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ତକ ଶିଖାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଶିକ୍ଷାଲାଭ ବୋଇଲେ ତାଙ୍କର ସେତିକି ମାତ୍ର

ତପ ଜଳ ମୂଳଭିତ୍ତି ସତ୍ୟଧର୍ମ ଫଳ,
ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ଯୋଗ ହୋମ ସତ୍ୟ ହିଁ କେବଳ ।

।

ପାଠ ପଢିବାକୁ ସେ କେବେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯିନା ଗଲେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ପାଠ ପଢିବାକୁ ଓ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ଥିଲା ଅତି ପ୍ରବଳ । ତେଣୁ ବର୍ଣ୍ଣପରିଚୟ ହେବା ପରେପରେ ସେ ସାଙ୍ଗସାଥୀ ପିଲାଙ୍କ ଠାରୁ ବହି ମାଗିନେଇ ପଢି ବସିଲେ । ଘରେ ବାପାଙ୍କଠାରେ ଯାହାସବୁ ବହି ପୁସ୍ତକ ଥିଲା, ସେ ସବୁ ପଢିବାରେ ମନ ଦେଲେ । ଯାହା ବୁଝି ପାରୁନଥିଲେ, ବିଭିନ୍ନ ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝି ନେଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଜିଜ୍ଞାସା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଥିଲା ଯେପରି ପ୍ରଖର, ବୋଧଶକ୍ତି ଓ ସ୍ମରଣଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଥିଲା ସେପରି ପ୍ରବଳ । ଅଦମ୍ୟ ଜ୍ଞାନାର୍ଜନ ସ୍ପୃହା ଓ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ଶକ୍ତି ବଳରେ ସେ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଅପରିମିତ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିଲେ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ର ଉତ୍ପୀଡନ ବା ପ୍ରଚଳିତ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷାର ଅଭାବ ତାଙ୍କ ମୌଳିକ ପ୍ରଜ୍ଞାଶକ୍ତିକୁ ଦବାଇ ପାରିନଥିଲା, ଯେହେତୁ ଶ୍ରମ, ସାଧନା, ଲୟ, ପ୍ରଯତ୍ନ ଓ ପ୍ରୟାସ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଏକନିଷ୍ଠ ଓ ନିରନ୍ତର ।

ତାଙ୍କର ପିତା ଥିଲେ ପ୍ରାଚୀନ ଛାନ୍ଦଗ୍ରନ୍ଥର ଅତି ପ୍ରିୟ ପାଠକ ଓ ଗାୟକ । ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠସ୍ୱରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ରାଗରାଗିଣୀରେ ସେ ବୈଦେହୀଶ ବିଳାସ, ରସ କଲ୍ଲୋଳ, ମଥୁରାମଙ୍ଗଳ ଆଦି ଛାନ୍ଦଗ୍ରନ୍ଥଗୁଡିକ ଗାନକରି ଲୋକଙ୍କୁ ତାହାର ଭାବାର୍ଥ ବୁଝାଇ ଦେଇପାରୁଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଛାନ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରି ସେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ପଦ୍ୟ ରଚନା ମଧ୍ୟ କରିପାରୁଥିଲେ । ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ପିତାଙ୍କର ସେହି ରଚନାଶକ୍ତିର ବଳିଷ୍ଠ ପ୍ରଭାବ ପଡିଥିଲା । ତେଣୁ ନଅ ଦଶ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ସେ କବିତା ରଚନା ଅଭ୍ୟାସ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଗ୍ରାମର ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ନାଟକ ଅଭିନୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କେତେକ ଗୀତ ଲେଖିଦେବାପାଇଁ ସେମାନେ ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଓ ଗାଆଁର ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଠାରୁ ପ୍ରେରଣା ପାଇ ସେ କବିତା ରଚନା କରିବାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଓ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ସାଧନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତାହାରି ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କର କବିପ୍ରତିଭା କ୍ରମଶଃ ବିକଶିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ନିରନ୍ତର ଅଧ୍ୟୟନ, ଅନୁଶୀଳନ ଓ ଅନୁଧ୍ୟାନପ୍ରବୃତ୍ତି ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଚରିତାର୍ଥ କରିବାରେ ଲାଗିପଡିବା ଫଳରେ ଏ ଦିଗରେ ସେ କୃତିତ୍ୱ ଓ ସାଫଲ୍ୟ ଲାଭ କରିଚାଲିଲେ । ନାଚଦଳ ସହିତ ମିଶି ବିଭିନ୍ନ ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିମଧ୍ୟ ଜନମନ ଆକର୍ଷଣ କରିପାରୁଥିଲେ । ଏଥିରୁ କାଳକ୍ରମେ ନାଟକ ଗ୍ରନ୍ଥ ରଚନା କରିବାର ଏବଂ ନାଟ୍ୟଗୁରୁ ରୂପେ ନାଟ୍ୟନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଦେବାର ଅସାଧାରଣ ଦକ୍ଷତା ତାଙ୍କର ଆସିଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସେ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମରେ ଯୁବକ ମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗଠିତ କରି ନାଚଦଳ ଗଠନ କରି ନାଟଗୁରୁ ରୂପେ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଚାଲିଲେ ।

କବିସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ, କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ବଳଦେବ ରଥ, ଭକ୍ତକବି ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ, ଭକ୍ତଚରଣ ଦାସ ଆଦିପ୍ରାଚୀନ କବି ଲେଖକ ଙ୍କପ୍ରଣୀତ ଗ୍ରନ୍ଥରାଜି ଅଧ୍ୟୟନ କରିସେ ପ୍ରାଚୀନ ରୀତିରେ ଛାନ୍ଦକବିତା ରଚନା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପରେ ସେ କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ, ଭକ୍ତ କବି ମଧୁସୂଦନ ରାଓ, ପଲ୍ଲୀକବି ନନ୍ଦକିଶୋର ବଳ, କବିବର ଚିନ୍ତାମଣି ମହାନ୍ତି, ବ୍ୟାସକବି ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି ତଥା ସ୍ୱଭାବକବି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ପ୍ରମୁଖ ଆଧୁନିକ ଯୁଗର କବିମାନଙ୍କ ରଚନାରାଜି ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ରଚନାଶକ୍ତି ଓ ଭାଷାଜ୍ଞାନ ଆହୁରି ମାର୍ଜିତ ହୋଇପାରିଲା । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ମହର୍ଷି ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ସତ୍ୟାର୍ଥ ପ୍ରକାଶ, ଋଗ୍ବେଦାଦି ଭାଷ୍ୟଭୂମିକା, ବ୍ୟବହାରଭାନୁ, ସଂସ୍କାରବିଧିପ୍ରଭୃତି ବୈଦିକ ଗ୍ରନ୍ଥରାଜି ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାଦ୍ୱାରା ସେ ବେଦାଦି ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ସଂପର୍କୀୟ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ମାର୍ଜିତ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ ଏବଂ ଆର୍ଯ୍ୟ ଭାବାପନ୍ନ ଚିନ୍ତାଧାରା ସମ୍ବଳିତ କେତେକ କବିତା ରଚନାକରି "ଆର୍ଯ୍ୟ" ପତ୍ରିକାର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଠାକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଶଂସିତ ପଣ୍ଡା ମହାଶୟ କବି ଖଗେଶ୍ୱର ଶେଠଙ୍କ କବିତାରାଜିରେ ସାହିତ୍ୟପ୍ରାଣତା ଉପଲବ୍ଧି କରି ତାଙ୍କୁ "ସାହିତ୍ୟପ୍ରାଣ" ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ କରିଥିଲେ । ଆର୍ଯ୍ୟ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାରବାଦୀ ଭାବଧାରା ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବାଫଳରେ କବି ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ରଚନାରାଜିରେ ସଂସ୍କାରବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରତିଫଳନ ଦେଖାଯାଏ । ସମାଜରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ, କୁସଂସ୍କାର, ଭ୍ରାନ୍ତଧାରଣାର ମୂଳୋତ୍ପାଟନ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ସଂସ୍କାରବାଦୀ ଭାବଧାରା ତାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ରଚନାରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଅଛି ।

ତପନ ଚନ୍ଦ୍ରାଦି ଜଳ ପବନ ପାବକ,
ତେତିଶ ଦେବତା ସର୍ବେ ସତ୍ୟର ସେବକ ।

ସାହିତ୍ୟ ସାଧନା କ୍ଷେତ୍ରରେ କବିଖଗେଶ୍ୱର ଙ୍କ ରଚନାରାଜିରେ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷତ୍ୱ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ଯେ ସେ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ ଓ ରଚନାଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପୂର୍ବସୁରୀମାନଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରାଜି ବ୍ୟାପକ ଓ ଗଭୀର ଭାବରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ରଚନାରାଜିରେ କାହାରି ଅନୁକରଣ ବା ଅନୁସରଣ କରିନାହାନ୍ତି ତାଙ୍କର କାବ୍ୟକବିତା ମାନଙ୍କରେ ସର୍ବତ୍ର ସେ ସ୍ୱକୀୟ ମୌଳିକତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି;ଏପରିକି ଅନେକତ୍ର ସେ ସ୍ୱୀୟ ଉତ୍କର୍ଷ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବାକୁ ସତତ ଧ୍ୟାନଶୀଳ ଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ । ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ, ବଳଦେବ ରଥ, ଫକୀର ମୋହନ, ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ପ୍ରଭୃତି କବିମାନଙ୍କର ରଚନାରାଜି ସହିତ କବି ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ତତ୍ତୁଲ୍ୟ ରଚନାରାଜିର ତୁଳନାତ୍ମକ ଆଲୋଚନା କଲେ ଏହାର ସତ୍ୟତା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ।

୧୯୦୬ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସ ୨୬ ତରିଖରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ୧୯୮୬ ଫେବୃୟାରୀ ୧୮ ତାରିଖରେ ଇହଲୀଳା ସାଙ୍ଗ କରିଥିବା ଏବଂ ପ୍ରାୟ ୮୧ବର୍ଷକାଳ ଧରାବକ୍ଷରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିବା ଶଂସିତ ଶେଠ କବି ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟକୁ ବହୁ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର କାବ୍ୟକବିତା ରଚନା ଦ୍ୱାରା ସମୃଦ୍ଧ କରିଯାଇଛନ୍ତି। ଏକନିଷ୍ଠ ଓ ଅନନ୍ୟଚିତ୍ତ ଭାବରେ ସେ ସାରାଜୀବନ ସାହିତ୍ୟସାଧନାରେ ହିଁ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସାହିତ୍ୟସାଧନାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେ ଯେଉଁ ସବୁ କାବ୍ୟକବିତା ଗ୍ରନ୍ଥ ସୃଷ୍ଟିକରିଯାଇଛନ୍ତି ସେସବୁକୁ ଚାରିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ଚାରିଖଣ୍ଡ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ସେ ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ । ଖଗେଶ୍ୱର-ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ଚଉତିଶା-ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ,କାନନଯାତ୍ରା, ବିଷାଦନିଶା, ସୁରଙ୍ଗୀ, ଅଶ୍ରୁତର୍ପଣ, ପ୍ରଣୟନିର୍ଝର, ପ୍ରଣୟପତ୍ରିକା, କୁସୁମସୁନ୍ଦରୀ, ମାତା ମହନ୍ତ, ସମାଜ, ସୂକ୍ତି-ମୁକ୍ତାବଳୀ, ପଏଞ୍ଚାସତୀ, ସରସରା, ଠକଠାକୁର, ଚଇତ ଅମାସ୍ୟା, ନୃସିଂହନାଥ, ମହାପ୍ରଭୁ, ଧନ୍ୟ କଳିକାଳ, ଆମେ ଗରିବ କାହିଁକି, ସାଙ୍କେତିକା, ଭାତୃବିଳାପ ଓ ଉତ୍କଳ କବିତା ନାମକ ୨୨ଖଣ୍ଡ କାବ୍ୟ କବିତା ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଏହି ପ୍ରଥମ ଭାଗ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ମଧ୍ୟରେ 'ପଏଞ୍ଚା ସତୀ' ନାମକ କାବ୍ୟ ଖଣ୍ଡିକ ହେଉଛି ଆଞ୍ଚଳିକ ସମ୍ବଲପୁରୀ ଭାଷାର ଏକମାତ୍ର ରଚନା । ତେଣୁ ପାଠକମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଧାରଣା ହୋଇଯାଇଥିଲା ଯେ କବି ଖଗେଶ୍ୱର ଏଇ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସମ୍ବଲପୁରୀ ଭାଷାରେ ଲେଖିଯାଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏଇ ଖଣ୍ଡିକ ବ୍ୟତୀତ ସମ୍ବଲପୁରୀ ଭାଷା ରେ ଆଉ ୫/୬ ଖଣ୍ଡ କାବ୍ୟ ଲେଖିଥିଲେ ।

ତେଣୁ ତାଙ୍କରି ନାମରେ ନାମିତ 'ଖଗେଶ୍ୱର ସାହିତ୍ୟ- ସମିତି' ପକ୍ଷରୁ ସମ୍ବଲପୁରୀଭାଷାରେ ଲିଖିତ କବିଙ୍କ ସମଦାୟ ରଚନାବଳୀକୁ ଏକତ୍ର କରି ଓ ପ୍ରଥମଭାଗରେ ଥିବା ଏଇ 'ପଏଞ୍ଚାସତୀ'କୁ ଏଥିରେ ମିଶାଇ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୁସ୍ତକ ରୂପେ 'ଖଗେଶ୍ୱର ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ -ତୃତୀୟ ଭାଗ' ନାମରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି। ଏହା ହେଉଛି ସମ୍ବଲପୁରୀ ଭାଷା ରେ ପ୍ରକାଶିତ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ।ଏଥିରେ ପଏଞ୍ଚାସତୀ, ଠାଙ୍ଗ୍ରୁ ବାବା, ଭୋଟ୍‌ବିଚାର୍, ଦଲେଇ ପଡାର୍ ସମ୍‌ଲେଇ, ଏଭର୍ ଗୁଟେ ନୂଆ ଘଟ୍‌ନା, କେତେଟା ଛୋଟ୍ କବିତା- ଏହି ଛଅଖଣ୍ଡ କାବ୍ୟକବିତା ସ୍ଥାନ ପାଇଛି।

'ଖଗେଶ୍ୱର ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ' ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାକୁଥିବା କାବ୍ୟକବିତା ଗୁଡିକ ହେଉଛି-କଳାକୁଞ୍ଜ, ସୁଭଦ୍ରା, ମଞ୍ଜୁମଞ୍ଜୁଷା, ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ, ଆମେ କଣ ଅଛୁଆଁ, ଜାନକୀ ଜବାବ, ଶୀପଦେ ପୁଷ୍ପ, ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି, ପଚାରିଥାନ୍ତି ପଦେ, ସ୍ୱାଧିନ ଚିନ୍ତା, କିଶୋରୀମାତା, ଚିତ୍କାର, ଉତ୍କଳ କବିତା (ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ), ମେହେର ମହୋକ୍ତି, ଅଗ୍ନିଶିଖା, ଆତ୍ମ ପରିଚୟ ଓ ମା । ସେହିପରି ଖଗେଶ୍ୱର-ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ-ଚତୁର୍ଥ ଭାଗରେ ଗଦ୍ୟ ରଚନାବଳୀ, ରଚକ ଓ ସମାଲୋଚକ, ଠକଠାକୁର ଭାବାର୍ଥ, ତତ୍ତ୍ୱବୋଧିନୀ, ଧର୍ମପରୀକ୍ଷା, ସତୀସାବିତ୍ରୀ ଓ ଦେବୀଦାନବୀ ନାମକ ୭ଖଣ୍ଡ ଗଦ୍ୟ ରଚନା ଓ ନାଟକାବଳୀ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବା ପରିକଳ୍ପନା ରହିଛି । ଏହିପରି ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ୨୨ଖଣ୍ଡ , ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ୧୬ଖଣ୍ଡ , ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ୬ଖଣ୍ଡ ଓ ଚତୁର୍ଥ ଭାଗରେ ୭ଖଣ୍ଡ – ସର୍ବମୋଟ ୫୧ଖଣ୍ଡ କାବ୍ୟକବିତାଗ୍ରନ୍ଥ ମାତୃଭାଷାକୁ ଦାନକରି କବିଖଗେଶ୍ୱର ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଯାଇଛନ୍ତି ।

କବିଙ୍କର ଏ ବିପୁଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂପଦ କେବଳ ସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗରିଷ୍ଠ ନୁହେଁ, ଏଥିରେ ପରିବେଶିତ ଭାବସଂପଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଉପାଦେୟତା ରେ ମହିମାମୟ ହୋଇଉଠିଛି । କି ଉଚ୍ଚମାର୍ଜିତ ଭାଷା ବ୍ୟବହାରରେ, କି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଭାବସଂପଦ ପରିବେଷଣରେ, ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗର ରଚନାଶୈଳୀରେ, ଛାନ୍ଦ

ପ୍ରୟୋଗରେ, ଭାବପ୍ରକାଶର ଭଙ୍ଗୀରେ, ରସ ବିନ୍ୟାସରେ, ଅଳଙ୍କାର ବିନ୍ୟାସରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିଗରେ ସମଗ୍ର ସୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କର ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ଅନବଦ୍ୟ, ସୁରୁଚିସଂପନ୍ନ, ସୁଖପାଠ୍ୟ, ଉପଭୋଗ୍ୟ ଓ ଉପାଦେୟ ହୋଇପାରିଅଛି । ତେଣୁ ସମଗ୍ର ଓଡିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ସାରସ୍ୱତ କୃତିରାଜି ପହଞ୍ଚିବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ସର୍ବତୋଭାବେ ସମାଜର ସମୂହ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କବି ଏହି ସବୁ କାବ୍ୟକବିତା ସୃଷ୍ଟି କରିଯାଇଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଏସବୁର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର ଓ ମନନ, ଚିନ୍ତନ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅନୁଶୀଳନ କରିବା ସମାଜର ହିଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ । କବି ଓଡିଆ ଜାତି ପ୍ରତି ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଯାଇଛନ୍ତି; ଓଡିଆ ଜାତି ଏ ଦିଗରେ ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କେବେ, କିପରି ଭାବରେ ଓ କେତେ ପରିମାଣରେ କରିବ , ତାହାହିଁ ଦେଖିବାର କଥା ।

ଏତେ ବିରାଟ କବିପ୍ରତିଭାର ଅଧିକାରୀ କବି ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ସାମାଜିକ, ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଚନୀୟ ଦୟନୀୟ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ତ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଚିର ସହଚର । କୌଣସି ଗ୍ରାମରେ ସାରା ଜୀବନ ସେ ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଭାବରେ ବସବାସ କରିପାରିନଥିଲେ । ସରସରା ରୁ ସୁର୍ଙ୍ଗିପାଲି, ପାଣିମୋରା, ତାଳପଦର, ବୁରୋମାଲ, ସର୍ଗିବାହାଲ, ପଲସଦା, ପଣ୍ଡକିପାଲି ଓ ଝେଙ୍ଗନାଡିହି ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମରେ ସେ କିଛି କିଛି ବର୍ଷ ଅତିବାହିତ କରି ଯାଯାବର ଜୀବନ ଯାପନ କରିଥିଲେ କେବଳ ଜୀବିକାର୍ଜନର ସୁବିଧା ଅନ୍ୱେଷଣ ପାଇଁ ସମାଜରେ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଥିଲା ସର୍ବତ୍ର ସର୍ବଦା ଅବହେଳିତ, ଅବଜ୍ଞାତ ଓ ନିକ୍ଷେପିତ । ଅଥଚ ତାର ବିନିମୟରେ ସେ ସମାଜକୁ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି ଏକ ବିପୁଳ ଉପାଦେୟ ସାରସ୍ୱତ ଅକ୍ଷୟ ସଂପଦ । ତାଙ୍କର ଏ ଚିର ଭାସ୍ୱତ ଅକ୍ଷୟ ଅକ୍ଷର କୀର୍ତ୍ତିରାଜି ଯୋଗୁଁ ସେ ଯଶୋଦେହରେ ଚିର ଅମର ହୋଇ ରହିବେ ।

ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ର ଦ୍ୱାର ସୁଦ୍ଧା ଜୀବନରେ ମାଡିନଥିଲା, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମଚେଷ୍ଟା ଓ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ବଳରେ ଏତେ ବଡ କବିପ୍ରତିଭା ର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ଶେଷରେ ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ରେ ବରେଣ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ସମ୍ମାନିତ ହେବା ଏବଂ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ର ନାମ 'ଜ୍ୟୋତିବିହାର' ଦେଇ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଇତିହାସ ରେ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇରହିବା କମ୍ ଗୌରବର କଥାନୁହେଁ । ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ମଧ୍ୟ କବିଙ୍କର ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସରସ୍ୱତ ସାଧନାର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରି ଉପାୟନ ମାନପତ୍ର ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କର କବିପ୍ରତିଭା ପ୍ରତି ଭବ୍ୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦେଇ ସମ୍ମାନିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପୂଜ୍ୟପୂଜାର ପରଂପରା ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

Circumference

Chinmaya Nayak
#204(B), H12
IIT Bombay, Powai
e-mail: chinmaya@phy.iitb.ac.in

Miss Smita...

A beauty beyond comprehension, endowed with a luring and enchanting voice, expressive doe-eyes, a slim and nice figure. She is talented, she is gifted, and she is unparallel. That's the way the beauty queen of my college had occupied space in every odd man's heart.

Smita didi was one class senior to me in my school. I was the most obstinate guy of my class. I used to do those work particularly proscribed to me by the class teacher or by my parent. Defying the commands, and to act against the will of my superior's was the most joyous experience I had had ever with me. Unreasonable and unrestricted freedom is synonymous to indiscipline. Hardly a day, I reached home before dusk, I was really a trouble-creating and arrogant child to my parent. After the school hours, I forgot myself for moment, felt like the responsibilities of my life were over, I was free of bondage. I could not think of encountering yet another last bell of the school. The short memory and the ignorance of a child make its days blissful. I wondered to meet the vastness of sky, to roll down on the grassy field, to dance and sing, to jump up and down, and to do anything as I pleased. I became the real

king. I put my small black cycle by the side of the road which straight runs to the muddy road of my village and played with some of the local non-school going friends on the way itself. To tease people and to put them into trouble was another of my business, then. We placed a big log or cactus thorn on the road and hid ourselves to enjoy the humors, how the poor passers-by were suffering. Being a single child, I was never questioned of my undisciplined behavior; rather the persons who used to complain to my parent got a hard blow from them.

Smita didi came late in my school life. The chap unpleasant to everybody got a place in her life. She came as a harbinger bringing lots change in me, now I turned out to be a sober and descent fella, started putting part of my time in studies, developing obligation to my seniors, teachers and parent. I had left the wicked friends and siphoned off of my time from the dirty work to spend with Smita didi, sharing the stories of my family, about the angry class teachers, the classmates how they were kidding me, working out the difficulties in my studies.

The long, big, foliaged mango tree in front of the schools main gate was the mute spectator of all of our pleasurable moments. Beside the mango tree, there was the biscuitwala Ramu Chacha's cabin. He was there to pass any sorts of my message to Smita didi. He accompanied us till we came back home. I could not remember even a single day when he had closed his cabin before. I returned back home late in the evening daily with utter satisfaction, almost finishing all my homework. Smita didi had brought a new sensation in my life, a new direction, which was inexplicable. I got really impatient for the school last bell. I drowned with vengeance on the sports teacher or on the egg-bald headed head sir who took sports and debating class in the last period. I lost zeal to be in the class. I was assumed to be a naughty and poor student of my class, a bull to be punished for others misdeed. My honorable head sir detained me almost everyday for fifteen minutes more after the class hour, for alleging me like not doing homework, a breach of discipline in the class room, bringing discomfort to the fellow student and I believed, sometime, even apparently without any cause. The school last bell was the much exulted moment of my life. If I delayed sometimes, Smita didi would be still there under the mango tree.

The only person, Smita Didi used to understand the underlying grievance, the real innocence o f a stammerer, and a shy child who feared to express its inner melancholy. She was versatile; she was the topper of her class as well, a perfect standout, well equipped in the entire field ranging from studies to sports. I had heard her appealing to the head sir to be lenient for me in punishing.

Gone were the beautiful days, Smita didi had left the school one year before. Her father was transferred to Bhubaneswer. We bade her really a bemoaning farewell. My life again turned into agony. I got a serious shock in my life; I literally wasted the last year of my school life in her pleasant memory. Somehow, I managed to cross the boundary of my school; I had not seen Smita didi right from those days of her farewell. Her father shifted to Bhubaneswar, I was in a village school.

Now, I was in hostel, in college. I had forgotten slowly all the happenings of my school days, the pleasant moments and experiences had slowly withered away with time in the memory lane. Many changes had been taken place in between. By now, I had made several girl friends, had broken many promises. All the emotional wounds and scars that I incurred by loosing Smita didi had been healed progressively. I had neither felt the significance of Smita didi in my

life anymore nor the requirement of the mango tree, the ultimate token of my sweet memory which had been cut down two years back in the wake of Panchayat election by the ruling government to make the muddy village road pucca and wider. The biscuitwala had also died during my school days. The head sir, or the sports sir was no longer in the same school .Apparently, I missed a person giving her back all it had offered to me.

The much discussed name Miss Smita again aroused stimulation in me. The name reverberated in each of my thoughts, "Is this college queen, my own Smita didi?" I became crazy. My inner awfully searched for her. My heart palpitated thunderously. I morbidly sought to meet her. The very name bridged a missing link in me.

It was the famous festive occasion of Baliyatra in Cuttack. Baliyatra is the reminiscent of pristine maritime glory of the Oriya people who embraced upon their business and sailed to the distant land in the turbulent seas. People sail their hand made paper boat placing candles, flowers and beetles over it on the sandy bank of river Mahanadi where follows a weeklong commercial fair. The whole city celebrates it with much pompous and grandeurs.

Our classes had been postponed for a long days. My college was an half an hour stroll from the fair. The fair extends up to two km from Barabati fort. We used to stay in the hostel for the only purpose of enjoying the fair. All the corner and nook of Cuttack get jammed up, We almost twenty friends set out for the fair, almost daily, preferably on foot. In winter chilly wind, we considered it as a good evening exercise. It was of course very difficult to rush into the crowd even with a two wheeler. We were all in a jubilant mood, I was in plan to purchase a good gift for Miss Smita, Miss Smita had already occupied a place in my mind and heart. Heart is ever thirsty and possessive of another heart, somebody's complete acceptance; even at the cost of ones own life sometimes. "With this gift, I can talk to her about my own Smita didi; I may regain my missing jewel though in another form." I was immersed in a wonderland, the rushing crowd pushed me aside, I got transfixed, the mike was annonouncing, "Miss Smita of Bhubaneswar has drowned in the river, any relative or acquaintance of her, please, come to the control office", I could not think of anything for moment, we all rushed into the spot. This place was immured by a huge crowd; the police men were busy in dispersing the multitude. I glimpsed from an arm distance, a girl shrouded with white clothes, with disheveled and wet hair covering her face is lying on the bank of the river, pale and still. I dared not to come near her. I got all the description of her from the mob, from my associates; it was no longer confusion for me to perceive, I had missed my missing jewel for ever. This college beauty was none, but my own loving Smita didi. I rolled down on the ground on the bank of the river, cried irresistibly like a child. I lost the lost for ever. The soul had given me a life, but I could not repay her anything. I felt like the whole earth was crumbling down, none of my friend was with me any more, I was alone yelling on the sand beach desperately asking the onlookers to give me back my Smita didi.

I controlled the gushing anguish. Life is a cycle, it is an unabated flow, fool... can it ever be interrupted, it is like a meandering stream, takes multiple turn on its way to the vast ocean. Where was your Smita didi for last five year after you left the school? Where was she before you come in contact with her?? Poor craven, your

ephemeral relation can never describe her existence. Attachment with a person is a weird delusion, a distraction. I gazed at the endless sky that was already mid night; a star was shining resplendently in the eastern sky.

I came back to hostel in a broken heart, the mood of fiesta ends in a perilous experience. I latched the door from inside. "Smita didi is no more on the earth", I could not believe it. My head was reeling, my body was quivering. I was struggling a lot to retire to bed, I could not. Next morning, unexpectedly papa had come to my hostel to visit me. I was feeling restless. Papa explained me, "you have profusely grown up to have a control over your emotion, and at least not to react so passionately to a situation, behave in steadfast manner. Be balanced, my child. Your worrying over the incident can never bring her back; rather you are hampering your study." Papa stayed with me for a week long, and then I was engrossed in my studies, as usual.

My final exam was over, I came back home. Those days, I was horribly busy for my career planning. It was a fine sunny morning. I had taken an appointment to meet one of my professors, and was expecting a friend to accompany me. I was hurriedly packing up my bags. My Maa shouted from verandah, "Hurry up! Somebody is waiting for you outside." I came out from home in a jet speed with my lace half tied and to my utter stupefaction found a known, charming and smiling face that had been missing for last six years, mumbling...

"Hey kid, could you recognize me ???

ବିଳମ୍ବିତ ଅଶ୍ରୁ

ଅନୀଳ କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ
ୟୁଟାହ୍ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ସଲ୍ଟ୍ ଲେକ୍ ସିଟି

ବୃଦ୍ଧ ପରିତୋଷ ସୋଫାଟି ଉପରେ ଅର୍ଦ୍ଧଲମ୍ବମାନ ହୁଅନ୍ତେ ନିଦ୍ରାଗଲେ ।

ଧେଡି କୁତିଟିଏ ଧକେଇବା ଶବ୍ଦରେ ବୃଦ୍ଧ ଙ୍କ ଚେତା ଫେରିଲା । ସାମ୍ନାକୁ ଅନେଇଲେ ସେ - କାନ୍ଥଘଣ୍ଟାର ଦୋଳକ ତଥାପି ଦୋଳାୟମାନ । ତହିଁ ସୂଚିତ ସମୟ ଉପରେ ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଲା । ଆଜିକାଲିକାର କାନ୍ଥଘଣ୍ଟା ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ନେଇ ସେ ଖୁବ୍ ସନ୍ଦିହାନ । ଏବେ ସେ ନିରେଖିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଲାଗିଲା ଏ ଏକ ଭିନ୍ନ ଘଣ୍ଟା । ସନାତନ ତା' ହେଲେ ତାଙ୍କ କହିବା ମୁତାବକ ଘଣ୍ଟାଟିଏ ନେଇ ଆସିଛି! ଆଉ ସେ ପୁରୁଣା? ବୃଦ୍ଧ ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ହେଲେ । ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପରେ ସେ ଖିଆଲ କରି ପାରିଲେ ଯେ ଏ ନେଇ ସନାତନ କୁ ପଚାରିବା ଉଚିତ । ସନାତନ ତା' ହେଲେ ଏକ ମସ୍ତବଡ ଠକାମିର ଶିକାର ହୋଇଛି । ଏ ନୂଆ ଘଣ୍ଟାଟିର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଟିକିଏ ବି ବିଶ୍ୱାସଜନକ ନୁହେଁ । ପ୍ରଦୋଷ ଆସିଲେ ତାକୁ କହି ସନାତନର ଛୁଟି କରିଦେବା କେମିତି ହେବ, ଭାବିଲେ । ଆଜିକାଲି ଏ ସନାତନ ବି ଠକିବା ଆରମ୍ଭ କଲାଣି ବୋଧହୁଏ ।

ଏଥର ସେ ପାଟିକଲେ,'ସନା'

ସନା ଆସିବାରୁ କଣ୍ଠ ଅଳ୍ପ ମୃଦୁ କରି ବୃଦ୍ଧ ପଚାରିଲେ,'ଘଣ୍ଟା କିଣିବା ଆଗରୁ ତୋ' ଖୋପଡିର ଚାବି ଦେଇଥିଲୁ ତ ?'

ସନା କୁ ଏ ଭଷା ଦୁର୍ବୋଧ୍ୟ ଲାଗିଲା ।

'ଆରେ ବାବୁ, କିଣିବା ସମୟ ରେ ଘଣ୍ଟା ଠିକ୍ ଚାଲୁଥିଲା କି ନାହିଁ ?' ବୃଦ୍ଧ ନିଜ କଣ୍ଠ ର ତୀବ୍ରତା ବୃଦ୍ଧି କଲେ ।

'ସାର୍, ଏ ଘଣ୍ଟା ତ ଆପଣ ବାବୁ ଙ୍କ ପଇଁ ୬ ମାସ ତଳେ ପଠେଇ ଦେଇଥିଲେ', ସନା ଛେପ ଢୋକିଲା ।

ଧର୍ମଧାରଣା ଆବର ଈଶ୍ୱର ଭକ୍ତିରେ,
ଧରନ୍ତି ଅନେକେ ଟେକ ତରକ-ଯୁକ୍ତିରେ ।
ଧାର୍ମିକ ପ୍ରେମିକ ତହିଁ ରହେ ମୂକ ଭଳି,
ଧନ୍ଦି ନ ହୁଏ ଗୁଞ୍ଜନେ ମଧୁ ଚୁମ୍ବି ଅଳି ।

ବୃଦ୍ଧ ପରିତୋଷ ଏଥର ଅପ୍ରତିଭ ଦିଶିଲେ । ଅପେକ୍ଷାକୃତ ନିମ୍ନ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ, ' ମୁଁ କହିବା ମୁତାବକ କାଲି ନୂଆ ଘଣ୍ଟାଟିଏ ଆଣିନୁ କାହିଁକି ?'

'ସାର୍, ଆପଣ ମୋତେ କିଛି କହି ନାହାନ୍ତି ।' ସନା ସ୍ୱଗତୋକ୍ତି କଲାଭଳି ଶୁଭିଲା । ବୃଦ୍ଧ ହାତଘଣ୍ଟା ସହ କାନ୍ଥଘଣ୍ଟା ଟିକୁ ମିଳାଇଲେ । ସମୟ ଠିକ୍ ଅଛି । ଏଥର ସେ ଲାଜରା ଦିଶିଲେ ।

୬ମାସ ତଳେ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ମନେ ପଡିଲା ଯେ ପ୍ରଦୋଷ ପାଇଁ ଏକ ଭଲ ଜାପାନୀ କାନ୍ଥଘଣ୍ଟା କିଣି ଦେବାପାଇଁ ସେ ବଚନବଦ୍ଧ ଥିଲେ । ଘଣ୍ଟା କିଣି ପଠେଇବା ପରେ ତାଙ୍କର ମନେ ପଡିଥିଲା ଯେ ପ୍ରଦୋଷ ଏବେ ଆଉ ଘରେ ରହୁନାହିଁ । କେବେ କେମିତି ଆସୁଛି ଦି'ଚାରି ଦିନ ପାଇଁ ।

ବୃଦ୍ଧ ଏଥର ଫାଟକ ଆଡକୁ ମୁହେଁଇଲେ । ଦୁଇଟି ଦୁର୍ଦ୍ଧାନ୍ତ ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳବତ୍ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ବଉଳ ଗଛ ଦୁଇଟି । ବାପା ନିଜ ହାତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବଢାଇଥିଲେ । ବୃଦ୍ଧ ଯାଇ ଗୋଟିକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ପକାଇଲେ । ତାଙ୍କର ହଠାତ୍ ମନେ ପଡିଲା ବାପା କେମିତି ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଗଛ ମାନଙ୍କ ସହ ବିତାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ବାପାଙ୍କୁ ଏବେ ଏଇମିତି କୁଣ୍ଢାଇ ଧରନ୍ତେ । ତାଙ୍କ ଆଖି ଦୁଇ ସଜଳ ହେଲେ । ଝାପ୍‌ସା ଦିଶୁଥିବା ଦୂରର ସହକାର, ଆମତା ଓ କରଞ୍ଜ ଗଛ ସବୁ - ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ଏମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ବାପାଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତେ । ଲୁହପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଖିରେ ଗଛସବୁକୁ ଦେଖିବାରେ ସେ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେଲେ । ମନେ ପକେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ କେତେ ଦିନ ତଳେ କାନ୍ଦିଥିଲେ ସେ । ବୋଧହୁଏ ବାପାଙ୍କ ଅନ୍ତିମ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ପାରିନଥିବା ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ବାଧିଥିଲା । ତେବେ ଏତେ ଦିନ ନ କାନ୍ଦି ସେ କେମିତି ବଞ୍ଚିଥିଲେ ? ଏଥର ବଉଳ ଗଛର ପାଶରୁ ସେ ଧୀରେ ମୁକୁଳିଲେ । ବାପାଙ୍କ ହାତ ଲଗା ଗଛ ସବୁକୁ ସେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଛୁଇଁ ଗଲେ ।

ବୃଦ୍ଧ ଏଥର ଆଖି ପୋଛିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଗତପ୍ରାୟ । ସେ ଏଥର ବସିବା ଉଚିତ । ସନାତନ ବୋଧହୁଏ ଚା କରିସାରିଥିବ । ତାଙ୍କର ଏକ ଭିନ୍ନ ରୁଚି - ଗୋଲମରିଚ ଗୁଣ୍ଡ ମିଶା ଲାଲ ଚା' । ଆଜିକାଲି ତାଙ୍କ ଚା' ପାନର ପୌନଃପୁନିକତା ଖୁବ୍ ବଢିଯାଇଛି । ଏବେ ସେ ଆଗଠୁଁ ବେଶ୍ ଅଧିକ ଗୋଲମରିଚ ଦରକାର କରୁଛନ୍ତି ।

ଗତ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ପ୍ରଦୋଷ ତାଙ୍କ ପଖକୁ ଲେଖିନି କି ଫୋନ୍ ବି କରିନି । ବୃଦ୍ଧ ଚିନ୍ତିତ ହେଲେ ଓ ସନା କୁ ପଚାରି ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲେ, ଦି' ଦିନ ତଳେ ବୃଦ୍ଧ ଏଠି ପହଞ୍ଚିବା ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ପ୍ରଦୋଷ ତଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରି ଅବସର ଜୀବନ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଶୁଭ କାମନା ଜଣାଇଥିଲା । ଏବେ ବୃଦ୍ଧ ମନେ ପକେଇଥିଲେ, ପାଞ୍ଚ ଦିନ ତଳେ - ଯେଉଁ ଦିନ ସେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କଲେ - ସେଦିନ ପ୍ରଦୋଷ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ବାର୍କ ରୁ ସି·ସି·ଏମ୍·ବି । ନିଜ ସହକର୍ମୀ, ଅନ୍ୟ ଗବେଷକ ତଥା ଗବେଷକ-ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଛାଡି ସେ ଦୌଡିଥିଲେ ପ୍ରଦୋଷକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରିବା ପାଇଁ । ସେ ସେତେବେଳେ ଖୁବ୍ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ । ପ୍ରଦୋଷ କିନ୍ତୁ ଚିନ୍ତିତ । ପଚାରିଥିଲା ଏବେ ଗାଁ ରେ ତାଙ୍କର ସମୟ କେମିତି କଟିବ ବୋଲି । ଅନେକ କହିଲା, ବାର୍କ ରେ ତା ପାଖରେ ରହିବାକୁ । ବୃଦ୍ଧ ପରିତୋଷ କିନ୍ତୁ ନିର୍ବିକାର ।

ତେବେ ବେଳେ ବେଳେ ସେ କିଛି କିଛି କଥା ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି କି? 'ନା', ସ୍ୱଗତୋକ୍ତି କଲେ ସେ; ସେ ତ ଏତେ ଦିନ ହେଲା ସୁକନ୍ୟାକୁ ଭୁଲି ନାହାନ୍ତି!

ରିଟ୍ରୋପୋଜିସନାଲ୍ କେନ୍‌ସର୍ ଇଣ୍ଡକ୍‌ସନ୍ ରିସର୍ଚ୍ଚ ଗ୍ରୁପ୍‌ର ସମସ୍ତେ ଆଖି ଛଳ ଛଳ କରିଥିଲେ ପ୍ରଫେସର୍ ପରିତୋଷଙ୍କ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଜନିତ ଦୁଃଖରେ । ଏ ଗ୍ରୁପ୍‌ର ଜନ୍ମଦାତା ସେ ନିଜେ । ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ସି·ସି·ଏମ୍·ବି· ର ଏ ରିସର୍ଚ୍ଚ ୟୁନିଟ୍ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଦୁନିଆଁ ଥିଲା । ତାଙ୍କର କିନ୍ତୁ ଟିକିଏ ବି ଦୁଃଖ ନ ଥିଲା । ଏବେ ବି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଏବେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ସବୁଠୁ ବଡକାମ ... ସେ ଉଠି ଠିଆ ହେଲେ । ପାଖ ଘରକୁ ଯାଇ ବାକ୍ସଟିକୁ ଆଉଁସିଲେ, ଚୁମିଲେ । ତାଙ୍କ ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇ ଏବେ ପୁନଃ ଅଶ୍ରୁମୟ । ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଛାଡିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ - ଆସି ୩/୪ଦିନ ସେ ଆରାମରେ ଘରେ ରହିବେ । ତା'ପରେ ଯାହା କିଛି । ପ୍ରଦୋଷ ବି ମାସେ ତଳେ ଛୁଟି ନେଇ ଆସିଥିଲା - ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଘର କେମିତି ସଜା ହେବ, ସେ କ'ଣ କେମିତି ଖାଇବେ - ସବୁ ସନାତନ କୁ ବୁଝାଇ ଦେବା ପାଇଁ ।

ନାରୀଜାତି ପ୍ରତି ନ୍ୟାୟଦୃଷ୍ଟି ପଡୁ ଭାଇ,
ନିର୍ବାଧ ସ୍ୱାଧୀନତା କି ମନା ତାହା ପାଇଁ ।
ନୀର-ସମୀର-ଆଲୋକ ପ୍ରାପ୍ତି ଅଧିକାର,
ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି ତ' ତରୁ ପରି ଲତିକାର ।

ଫାଟକ ପାଖରେ ଚୌକୀଟିଏ ରେ ବସି ପରିତୋଷ ରାସ୍ତା ଆଡକୁ ଅନେଇଥିଲେ । ଗାଁ କୁହାଯିବନି ଆଉ ଯାକୁ । ଢେର୍ ବଡ ହେଲାଣି । କିଛି ଦୂରରେ କେବେଠୁଁ ଗୋଟିଏ ପେଟ୍ରୋଲ୍ ପମ୍ପ୍ ହେଲାଣି । ଚାଷ ଜମିର ପରିମାଣ ଢେର୍ କମିଗଲାଣି । ଖାଲି ଘର ଆଉ ଘର, ବୃଦ୍ଧ ଚିନ୍ତିତ ହେଲେ । ପଛକୁ ଅନେଇଲେ । ଘର ଆଢୁଆଳରେ ପାହାଡ ଟି ଲୁଚିଯାଇଛି । ଏଥର ଫାଟକ ଡେଇଁ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ସେ । ପାହାଡରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବି ଘାସ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ମନେ ପଡିଲା ତାଙ୍କ ୟୁନିଭରସିଁଟି ଜୀବନର କଥା । ସେଠି କେମ୍ପସ୍‌ର ଅନତି ଦୂରରେ ପାହାଡ – ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର କଡେ କଡେ ଲମ୍ବିଯାଇଛି କାହିଁ କେତେ ଦୂର; ଗୋଟିଏ ବି ବଡ ଗଛ ନାହିଁ । ଯାହା କିଛି ବୁଦା । କେମ୍ପସ୍ ସଂନ୍ଧ୍ୟା ସବୁ ତାଙ୍କର ପାହାଡ କଡେ କଟୁଥିଲା । ସାଙ୍ଗରେ ଅଶ୍ୱିନୀ ଦୋକାନର ମିକ୍ଷ୍ଚର୍ । କି ପଣ୍ଡା ସିଏ– ସେ ଯେଉଁ ଗେଡା ଲୋକଟି, ନା'ଟି ମନେ ପଡୁନି ତାଙ୍କର । ତା'ପାଇଁ ସାରା ଦୁନିଆଟା କବିତା ଆଉ କବିତା । ଲୋକଟି ପ୍ରତି ପରିତୋଷଙ୍କର ସେତେବେଳେ ପ୍ରାଣେ ଭୟ । ସେ ଯେଉଁଠି ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭେଟିଲେ ବି ହେଉ, କବିତା କଥା ପକେଇବ । ଆବୃତ୍ତି କରିବ ସଦ୍ୟ ରଚିତ ଗୁଡାଏ କବିତାଂଶ । କବିତା ତା' ପାଇଁ ଏକ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନାଂଶ ।

କେଂପସ୍ ହିଁ ଜୀବନର ତମାମ୍ ରୋମାଞ୍ଚ । ସବୁ ରୋମାଞ୍ଚ, ତମାମ୍ ବେପଥୁ କେମପସ୍ ରୁ ହିଁ ଜନ୍ମ ନେଇଥାନ୍ତି– ଏ ନେଇ ସେ ନିଃସନ୍ଦେହ ହେଲେ । ଏ ଲଣ୍ଡା ପାହାଡ– ଏଥିରେ ଖୁନ୍ଦି ହୋଇଥିବ ଅନେକ ସୁପ୍ତ ରୋମାଞ୍ଚ । ସେ ଶୂନ୍ୟକୁ ଛାତିରେ ଜଡାଇ ଧରିଲେ । ଏ ଶୂନ୍ୟତା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ସବୁ କିଛି । ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ସେ ଚିତ୍କାର କରନ୍ତେ ।

ଗୋଟିଏ ଟ୍ରକ୍‌ର ବିକଟାଳ ହର୍ଣ୍ଣ୍ ତାଙ୍କୁ ହଠାତ୍ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ କରିଦେଲା ।

ବୃଦ୍ଧ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ପୂର୍ବଦିନ ସଂନ୍ଧ୍ୟାରେ ସନାତନ ତାଙ୍କ କହିବା ମୁତାବକ ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲାର ମାନଚିତ୍ରଟିଏ କିଣିଆଣିଛି । ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ପାଇଁ ସୁକନ୍ୟାର ସ୍ମୃତିହିଁ ସବୁକିଛି । ଅଥଚ ସେ ସବୁବେଳେ ତା' ଗାଁ ନାଆଁଟି ଭୁଲନ୍ତି । ବୃଦ୍ଧ ଖୁବ୍ ଦରାଣ୍ଡି ହେଲେ ତାଏରୀଟି ପାଇଁ । ପାଇଲେ, ଖୋଜି ସୁକନ୍ୟାର ଗାଁ ନା' ଟି ବି ପାଇଲେ । ଏଥର ଗାଁଟି ଖୋଜିଲେ ସୁନ୍ଦରଗଡ ମାନଚିତ୍ରରେ । ବୀରମିତ୍ରପୁର ପାଖରେ କିନ୍ତୁ ଓଡିଶା ଭିତରେ ସେ ଗାଁଟି ।

ଆଖି ବୁଜି ବୃଦ୍ଧ ପୁନଃ ଅର୍ଦ୍ଧଲମ୍ବମାନ ହେଲେ । ଏମିତି ସମୟାସମୟରେ ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତ ହେବା ତାଙ୍କର ଆଜିକାଲିକାର ଏକ ଚରମ ବିଳାସ । ସନାତନକୁ ତାଗିଦା, ଏ ଅବସ୍ଥା ତାଙ୍କୁ ବିରକ୍ତ ନ କରିବାକୁ ।

ବୃଦ୍ଧ ହଠାତ୍ ଆଖି ଖୋଲିଲେ । ଝରକା ପାଖକୁ ଗଲେ । ବାହାରକୁ ଅନେଇଲେ । ରାତି ଦୁଇପହରର ଜ୍ୟୋସ୍ନାସ୍ନାତା ବୃକ୍ଷରାଜି । ସେ ପୁଲକିତ ହେଲେ । ଏମିତି କେତେ ଜହ୍ନରାତି ସେ ନ ବିତେଇଛନ୍ତି ଗେଷ୍ଟ ହାଉସ୍ ନିକଟ ପାହାଡ ଉପରେ! ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟଏକ ଧଳା ପଥର ଉପରେ ସେ ବସୁଥିଲେ । ଏମିତି ତିନିଟି ଧଳା ପଥର ଥିଲା ସେଠି – ସେ ନା' ଦେଇଥିଲେ ମାର୍‌ବଲ୍ ପିଲର୍ସ୍ । ଗେଷ୍ଟ୍ ହାଉସ୍ ପଛପଟେ ଜହ୍ନ ଲିଭିଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସୁକନ୍ୟାର ସ୍ମୃତିରେ ହଜିଯାଉଥିଲେ । ସେ ଦିନ ଆସନ୍ତା ନାଇଁ ଆଉ ? ଫେରି ଆସି ସେ ଦଣ୍ଡେ ଠିଆ ହେଉଥିଲେ ଏଲ୍·ଏଚ୍· ସାମ୍‌ନାରେ । ସେଠୁ ଫେରିଆସି ଲାଇବ୍ରେରୀ ତଳ ସବା ଉପର ପାହାଚରେ ବସୁଥିଲେ । ସାମ୍ନା ଆକାଶ ଯେତେବେଳେ ରକ୍ତିମ ହେବା ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲା, ସେ ପୁଣି ସୁକନ୍ୟାର ସ୍ମୃତି କୁ ନେଇ ରୁମ୍ ଭିତରକୁ ପଶୁଥିଲେ ।

ଏବେ ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ବିବ୍ରତ ଲାଗିଲା । ଧାଇଁ ଯାଆନ୍ତେ କି ଏବେ କେଂପସ୍ ? ମନ ଇଚ୍ଛା ଦେଖନ୍ତେ ସୁକନ୍ୟାକୁ ! ଦୂରରୁ, ନା ତା' ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତେ ? କେଜାଣି । ସେ କଣ କରନ୍ତେ ନିଜେ ଠିକ୍ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି !

ସନାତନ ଘୁଙ୍ଗୁଡି ମାରୁଛି । ସେ ରୋଷେଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ । ଖାଇବା ଜିନିଷ ସବୁ ସେମିତି ପଡିଛି । ସନାତନ ନିଜେବି ଖାଇନି ତା'ହେଲେ । କାଲି ସକାଳୁ ବାହାରିବାକୁ ପଡିବ ସୁକନ୍ୟାର ଗାଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ସେ ସନାକୁ ଉଠେଇଲେ ।

*****

ଟ୍ରେନ୍ ଯାତ୍ରା ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ବିରକ୍ତିକର ଲାଗେ । ବରୋଦାରେ ଟ୍ରେନ୍ ପହଞ୍ଚିବ ପରଦିନ ସକାଳେ । ଗତ ଦୁଇଦିନ ସେ କେତେ ହଇରାଣ

ପୁଚ୍ଛ–ଶୃଙ୍ଗଧାରୀ ପଶୁ ନୁହଇ କେବଳ,
ପଶୁଠାରୁ ପଶୁ ଯାର ନାହିଁ ଜ୍ଞାନବଳ ।

ନ ହୋଇଛନ୍ତି ! ଅଭିମାନରେ ସେ ଓଠ କାମୁଡିଲେ । ଶେଷ ସମୟରେ ସୁକନ୍ୟା ଏମିତି ଗାଁରୁ ନିଖୋଜ ହୋଇଯାଇ କିଛି ଠିକ୍ କରିନାହିଁ । କେମିତି ଗାଁ ସେଇଟା କେଜାଣି । କେହି କାହାକୁ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ସେ ଲୋକଟା କେମିତି ମନେ ପକେଇ କହିଲା ବୋଲି ସିନା ।

ସୁକନ୍ୟାର ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚ ବୃଦ୍ଧ ପରିତୋଷ କୌଣସି ଲୋକକୁ ପାଇଲେନି ଯିଏ କି ସୁକନ୍ୟାକୁ ଜାଣିଥିବ । ଖୁବ୍ ଦୁଃଖ ଲାଗିଥିଲା ତାଙ୍କୁ । ସୁକନ୍ୟାକୁ ନ ଜାଣିବାକୁ ଏ ଲୋକମାନେ ସାହାସ କେମିତି କରିପାରିଲେ ? ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ରାଗ ବି ଲାଗିଲା । ରୁମାଲ୍ ବାହାର କରି ବାକ୍ସଟିକୁ ପୋଛିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଲାଗୁଛି, ଧୂଳିକଣା ସବୁ ଖୁବ୍ ବଦ୍‌ମାସ୍ । ସବୁଯାକ ଖାଲି ଏ ବାକ୍ସ ଉପରେ ବସୁଛନ୍ତି । ସେ ବାକ୍ସଟିକୁ ଚୁମିଲେ ।

ବୃଦ୍ଧ ଏବେ ଝରକା ବାହାରକୁ ଅନେଇଲେ । ଚଳନ୍ତା ଟ୍ରେନ୍‌ରୁ ଗଛ ମାନଙ୍କର ପଶ୍ଚାଦ୍ଧାବନ ଖୁବ୍ ଚମତ୍କାର । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ମନେହେଲା ଗଛ ମାନେ ସେମିତି ଦୌଡୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ନିଜ ଚାରିପଟେ ବି ଘୁରୁଛନ୍ତି - ଯେମିତି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚାରିପଟେ ଦୌଡିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୃଥିବୀ ନିଜ ଚାରିପଟେ ବି ଘୁରୁଛି ! ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ଇଛା ହେଲା ସୁକନ୍ୟାର ଚାରିପଟେ ସେ ଏମିତି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରନ୍ତେ ଓ ସୁକନ୍ୟା ବି ଏ ଗଛ ମାନଙ୍କ ଭଳି ନିଜ ଚାରିପଟେ ଘୁରନ୍ତା - ସବୁବେଳେ ଘୂର୍ଣ୍ଣାୟମାନ ତାଙ୍କ ପଟକୁ ମୁହଁ କରି ।

ଏଥର ବୃଦ୍ଧ ମନେ ପକେଇଲେ , ସେଠି- ସେ ଗାଁରେ ବସିଥିବା ବେଳେ - ଜନୈକ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଗମନ । ସେ ସୁକନ୍ୟା କଥା ଶୁଣି କହିଲେ,'ଯୋଷୀ ପରିବାରକୁ ଜାଣିଛି, ଜାଣିନି ମାତ୍ର ସୁକନ୍ୟା କିଏ । ତଥାପି ସେ ପରିବାରରେ ଆପଣଙ୍କ ବୟସର ଜଣେ ଝିଅ ଥିଲେ, ସେ ବରୋଦାରେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ପାଖରେ ରହନ୍ତି; ପୁଅ ମୋର ଚିହ୍ନା ।'

ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ଇଛା, ଟ୍ରେନ୍ ଆହୁରି ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲନ୍ତା କି ? ସେ ଘୂର୍ଣ୍ଣାୟମାନ ପଶ୍ଚାଦ୍ଧାବମାନ ଗଛମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଏମିତି ସୁକନ୍ୟାର ସ୍ମୃତିରେ ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତ ହେଉଥାନ୍ତେ ।

ସେ କୋଟ୍ ପକେଟ୍‌ରୁ କାଗଜଟି ବାହାର କଲେ । ପଢିଲେ - *'ସୁକନ୍ୟା, ଦୀର୍ଘ ଛତିଶ ବର୍ଷ ତଳେ ତୁମକୁ ଜୋର୍ କରି ମୋ ଛାତି ଭିତରେ ପୂରେଇଛି ଯେ ପୂରେଇଛି; ତୁମକୁ କହିନି । ଏ ପକ୍ଷପାତିତା ପାଇଁ ମୁଁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥୀ । ଏ ଛତିଶ ବର୍ଷ ଭିତରେ ତୁମ ପାଇଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଉପହାର ଏ ବାକ୍ସରେ ନେଇଯାଉଛି । ହୁଏତ ଆନନ୍ଦାତିଶଯ୍ୟରେ କିଛି କହିପାରିବିନି - ଏ ଚିଠି ସବୁ କହିବ ।'*

ଏମିତି ଲେଖିବାଟା ଠିକ୍ ହୋଇଛି ? ବୃଦ୍ଧ ଚିନ୍ତାରେ ପଡିଗଲେ । କ'ଣ ଆଉ ଲେଖିବା ଉଚିତ ? ସେ ଜୀବନଟାକୁ ଶୂନ୍ୟତାର ମାପକାଠିରେ ମାପିଛନ୍ତି । ତମାମ୍ ଶୂନ୍ୟତା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁକନ୍ୟାର ଚରମ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ । ଏ ଶୂନ୍ୟତାରୁ ଆଉ କି ଭାଷା ସେ ପାଆନ୍ତେ ? ବୃଦ୍ଧ ପୁଲକିତ ହେଲେ । ଭାବିଲେ, ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ଠିକ୍ ହିଁ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

*****

ବରୋଦା ।

ଗାଁରୁ ଲୋକଟିଠାରୁ ପାଇଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଠିକଣା ଉପରେ ଆଖି ବୁଲେଇଲେ ପ୍ରଫେସର୍ ପରିତୋଷ । ସେ ଘରଟି ତ ଖୁସିରେ ପାଇଯିବେ - ଏ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା ନିଶ୍ଚୟ ।

ଫାଟକରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ କୁକୁର - ଚିତ୍କାର କରିବା ସହ ଲମ୍ଫ ଦେଉଛି । ଧୂଳିଆ ପୋଷାକ, ନୁଖୁରା ବାଳଯୁକ୍ତ ଏ ବୃଦ୍ଧ; ହାତରେ ଏକ ଛୋଟ ବାକ୍ସ । କୋଟ୍‌ଟା ଡାହାଣ ହାତରେ ଧରିଛନ୍ତି ସେ । ଏତାଦୃଶ ବୃଦ୍ଧଟିଏକୁ କୁକୁରଟି ଆତିଥ୍ୟ ଜ୍ଞାନ କରିବାର କାରଣ ନାହିଁ - ନିଜକୁ କହିଲେ ସେ ।

ଘରୁ ଜଣେ ସୁଦର୍ଶନ ଯୁବକ ବାହାରିଲେ, କୁକୁରକୁ ଆକଟ କଲେ ।

ବୃଦ୍ଧ ଅଗଣାର ଚୌକୀରେ ବସିପଡିଲେ । କହିଲେ, 'ମୁଁ....ମୁଁ ସୁକନ୍ୟାର ଜଣେ....' ଆଉ କିଛି କହିବାକୁ ସେ ଶବ୍ଦ ପାଇପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଯୁବକ ହାତ ଯୋଡିଲେ; କହିଲେ ,'ଓ ଆପଣ ତା'ହେଲେ ମା'ଙ୍କ ପରିଚିତ । ମା' କିନ୍ତୁ ତିନିବର୍ଷ ହେଲା...।'

ପରପ୍ରାଣ ଚିହ୍ନି ହରିବାର ପର ବ୍ୟଥା,
ପରମ ଧର୍ମ ଏହାହିଁ ଜ୍ଞାନ ମାନବତା ।

ଯୁବକ ହୁଏତ ଆଉ କିଛି କହିପାରିନଥାନ୍ତେ । ବୃଦ୍ଧ କିଛି ସମୟ ସ୍ଥାଣୁ ହୋଇଗଲେ । କୋଟ୍ ପକେଟ୍‌ରୁ କାଗଜଟି ବାହାର କଲେ । ଆଖି ବୁଜିଲେ ଓ ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତ ହେଲେ ।

*****

ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶେଷ ସମ୍ବାଦ:

ଚୌକୀ ଉପରେ ଆଉଜିବା ପରେ ବୃଦ୍ଧ ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତିରୁ ପଛକୁ ଫେରିନଥିଲେ । ପୁଲିସ ଆସିଲେ । ଯୁବକଙ୍କ ସହାୟତାରେ କାଗଜ ପଢିଲେ । ବାକ୍ସ ଖୋଲିଲେ । ଆବିଷ୍କାର କଲେ ଗୁଡାଏ ଲଫାଫା – ଆଠଶହ ପଆଁଷଠିଟି ଲଫାଫା । ପ୍ରତିଟି ଉପରେ ତିନୋଟି ଅକ୍ଷର – ‘ସୁକନ୍ୟା‘ । ବୃଦ୍ଧ ତାଙ୍କର ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରେ ସୁକନ୍ୟା ନାମ୍ନୀ ଜନୈକା ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବସିଲେ – ଏକାନ୍ତ ଗୋପନ ପ୍ରେମ । ପ୍ରତି ୧୫ ଦିନରେ ସେ ଲେଖିବସିଲେ ପ୍ରେମପତ୍ର । ସାଇତି ରଖିଲେ ସବୁଯାକ । ଚିରକୁମାର ଏ ବୃଦ୍ଧ ଏ ପତ୍ରାବଳୀ ସୁକନ୍ୟାଙ୍କୁ ସମର୍ପିବା ସମୟକୁ ସୁକନ୍ୟା ଆଉ ନାହାନ୍ତି ।

I Was Visited by The Moon, Last Night

Anukta Jena Philip
anuj_Philip@hotmail.com
Toronto, Canada

It was early morning
and I was in a deep, disturbed sleep
Sleep like Awake is disturbed these days
When I felt the calm blue light
of the Moon through the window
having forced the shear curtains aside to
Reach me.

It was so overwhelming by Calm
that I reached back for her
And in turn Reached back to the
Carefree days of childhood.

She had come to give me the glimpse
of what I could have again
If I wanted … … …

ନୂଆ ଫଗୁଣ

ଡ: ପଦ୍ମାଳୟା ଗରାବଡୁ
Prantiya Convener
National Group Song Competition,
ଭାରତ ବିକାଶ ପରିଷଦ, ଓଡିଶା ପ୍ରାନ୍ତ
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତ

ସମୟର ପ୍ରବାହରେ
ବସନ୍ତର ଆଗମନୀ ସୂଚାଇ,
ଆସିଲକି ତୁମେ ନୂଆ ଫଗୁଣ!
ଦେହରେ ମୋ ପ୍ରୀତିର ପୁଲକ ଜଗାଇ
ଶୀତର ଜଡ଼ତା ଦୂରେଇ,
ମୁଁ ଅନୁଭବେ ତୁମକୁ ।

ପତ୍ରେ ପତ୍ରେ ଫୁଲେ ଫୁଲେ
କୋଇଲିର କୁହୁରେ,
ଦକ୍ଷିଣା ପବନରେ,
ବଣ ପାହାଡ଼ର ସବୁଜିମାରେ,
ଏଇ ଭୁବନକୁ କର ତୁମେ ପ୍ରୀତିର
ଅବିରରେ ଲାଲେଲାଲ୍ ।

ଦୂରେଇଯାଏ ଘୃଣା ଈର୍ଷାର କଳା, କାଳିମା ।
ସମୟ ବହିଯାଏ!
ଦିନ, ମାସ,
ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ, ଶତାବ୍ଦୀ ପରେ ଶତାବ୍ଦୀ,
କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଆସ ପ୍ରତି ଫାଲ୍‌ଗୁନରେ
ଏଇ ପୃଥିବୀକୁ,
ନୂଆ ପ୍ରୀତି, ଅନୁରାଗର ବାର୍ତ୍ତା ନେଇ,
ନୁହଁ ତୁମେ କ୍ଲାନ୍ତ, ଅବସନ୍ନ,
ସରେନିତ!
ତୁମ ପ୍ରିତିର ନାଲି ଅବିର
ତୁମେ ପୂର୍ଣ୍ଣଗର୍ଭା,
ପ୍ରେମ, ପ୍ରିତି, ନୂତନତାର
ସବୁବେଳେ ତୁମେ ନୂଆ ଆଉ ନୂଆ,

ହେ ନୂଆ ଫଗୁଣ ।

ନୂଆ ଫଗୁଣ (ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ)

With turn of time, you the new spring
Have set in the new month of Phalgun,
Setting a sweet shiver in me,
Driving off the chill that stills,
Kindling the stub with young leaf.
The south breeze

Cooing of the Cuckoo
Together weaving the web
In foliage green,
They whisper the arrival of thee.
The season-king, the Spring,
You spread the message of Love, Priti,
That dispels hatred, jealousy,
Fills my heart with red of play-dust,
Fills this land with red of spring.
Time flows,

Flow the months, years,
You flow off with them
To comeback again
Carrying the powder of love
To spread and sprinkle the land red.
The centuries, millennia,
Never exhaust you!
Spring,
The symbol of all that is new
The signature of love and Priti
The synonym of all that is full

Yet ever new.

ନୂଆ ବରଷର ଚିଠି

Niranjana Mishra
Sudbury, Canada

(ଏକ)
ନୂଆ ବର୍ଷ ଆସୁଥିବ, ଯାଉଥିବ,
ଆକାଶରେ ଗେଣ୍ଡାଳିଆ ପର ଝଡା ପରି,
ଆମେ ସବୁ ହସୁଥିବୁ, କାନ୍ଦୁଥିବୁ, ନାଚୁଥିବୁ,
ନାଟକରେ ନିଜନିଜ ଅଭିନୟ ସାରି ।
ଠିକଣା ଖାତାକୁ ଖୋଲି, କାଟୁଥିବୁ ପୁରୁଣାକୁ,
ଯୋଡୁଥିବୁ ନୂଆ ସାଙ୍ଗ ସାଥିଙ୍କ ଖବର
ନାଲିକନା ବନ୍ଧା ପୋଥି, ଦିନୁଦିନ ମୋଟା ହଉଥିବ,
କମୁଥିବ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଲେଖା ପତର ।

(ଦୁଇ)
ଆଲବମ୍‌ର ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟାଇ
ଦେଖୁଥିଲି ସାଙ୍ଗ ସାଥି, ପରିଜନ, ସମସ୍ତଙ୍କ ଛାଇ
ସେଇ ଛାଇ ଭିତରୁ ପାଉଛି, କିଏ ଅଛି, କିଏ ଗଲା
କିଏ ଅବା ପାଖେ ଥାଇ ଦୂରରେ ରହିଲା ।
ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ହଜିଗଲା କିଏ ?
ନ ଖୋଜୁଣୁ ମିଳି ଯାଏ କିଏ ?

ଦରିଆରେ ଲକ୍ଷେ ଢେଉ ଆସିଥିଲା, ଫେରି ଗଲିଗଲା
କଳ୍ପନାର ବାଲିଘରେ ପାଣିପଶି ସବୁ ଧୋଇନେଲା
ହଜିଗଲ ତୁମେ, ହଜିଗଲି ମୁଁହି,
ସ୍ମୃତିକିନ୍ତୁ ଜମା ହଜି ନାହିଁ,
ହୃଦେ ମୋର ଫସିଲ୍ ବନିଛି, ତମ ତନ ଛାଇ ।

(ତିନି)
“ ଜାଣିନି ମୁଁ ତୁମର ଠିକଣା, ବସବାସ, କେମିତି ସଂସାର ,
ଜାଣିନି ମୁଁ ତୁମେ ଏବେ କଣ କର, ସଂସାର କୁ କେମିତି ସଂଭାଳ?
ତଥାପି ଲେଖୁଛି ଚିଠି ନୂଆବର୍ଷ ତୁମ ଲାଗି ଶୁଭଙ୍କର ହେଉ
ପାଅ ବା ନପାଅ ଚିଠି, ତୁମଲାଗି ଚଲାପଥ ନିଷ୍କଣ୍ଟକ ରହୁ “।

ଫୁଲଝାଡ଼ିନେ ଶିଶୁ ଯଦି ଦୀପ୍ତ ଦୀପ ଧରେ,
ଫୁଲ ଜ୍ୱାଳା ନ ଦିଏ କିଏ ଧର୍ମ ଶିଶୁକରେ ।

ନୂଆ ବରଷର ଚିଠି (ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ)

(One)
New Year comes and goes by,
as, the Canada goose drops off its feathers from the sky,
we all laugh and cry, dance with joy
acting in our life's drama again and again.

Holding the address book, canceling names of the lost and gone,
adding new names of those whom we never knew
the book of addresses turns thick, and slowly gets full,
we count, how many pages are there to fill…

(Two)
As I open the pages of my album of life
look at those, friends and with family ties
survey in fading memories, who are gone;
who have left no trace,
and who could be very near but still too far.

In search for those, I lose them so quick,
I find some as strangers, but abide by them
with love and affection,
as if imperishable.

We sat on the sands of time,
we built castles of imagination,
So easily those were washed away.
That couldn't stand the test of time and tide!

We lost each other,
you and me,
but how can I lose your loving memories?
Indelibly printed on the screen of my mind.

(Three)
I know not your address, nor your whereabouts,
I don't know: what you do?
How is your family?
But with my best love and caring thoughts,
(whether you get this letter or not)
I tempt to write this letter:
"My best wishes are with you
for your happiness and joy
that everything goes well with you
for success in all walks of life".

ସମୀକ୍ଷା - ନିଜ ଜୀବନର

ଶ୍ରୀମତି ବିଜୟା ମିଶ୍ର
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତ

ଯେଉଁଠାକୁ ଯାଅ ତୁମେ
ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖ ତୁମେ,
ସବୁଠାରେ ଗୋଟିଏ ଜିଜ୍ଞାସା
"କେମିତି ବଞ୍ଚିବା ଆମେ,
ହାୟ - ! ଦାମ ବଢ଼ିଗଲା
ତେଲ, ଲୁଣ ସଂସାରର
ସବୁକିଛି, ହାୟ - !
ବେକାରୀ ବଢିଲା" ।

ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟବୋଧ
ବଢ଼ିଛିକି ନାହିଁ
କେହିତାର ସମୀକ୍ଷା କରେନା -
'ଆହା', 'ଚୁ', 'ଚୁ' ପ୍ରଶ୍ନବାଣ -
ଅବା କିଛି - ସ୍ୱପଶଷ୍ଟ ଗାନ କରି,
ଅନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ -
କରିବାର ଇଚ୍ଛା ;
କିନ୍ତୁ ହାୟ - ! -
ରୋଗ, ଶୋକ, କ୍ଷୁଧା, ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ -
ଜର୍ଜ୍ଜରୀତ ହେଉଥିବା -
ଆହତ ମଣିଷ
ସେଇମିତି ଛଟପଟ ହୁଏ,
ତାକୁ କେହି,

କେବେ ଉଠାଏନା ।

'ବିକ୍ଷୋଭ', 'ଆନ୍ଦୋଳନ', 'ବିପ୍ଳବ'

ଏଇମିତି କିଛି ଶବ୍ଦ ଯୋଖି (????)
କେବେ କିଛି କରିତ ହୁଏନା ।
ନିଜକୁ ଦେଖିଲେ ଆମେ
ନିରେଖି, ନିରେଖି –
ଦେଖୁଁ ଖାଲି ଅନ୍ତବସାର ଶୂନ୍ୟ
ଏକ ରକ୍ତ ମାଂସର ଶରୀର,
ଯାହା ଦାମ କମିଗଲା –
ଅତି କମିଗଲା – ॥

BALASORE & CHANDIPUR

Lt. Col. (Retd.) B. K. Das
Adviser, Union Public Service Commission
New Delhi, India

Born in Balasore in 1913, I used to hear from my mother and an aunt of ours that my grand father, whom I had never seen and as a matter of fac, my father, the youngest son had lost his father when he was seven years old, and had been an owner of seven cargo ships, which used to ply between Balasore and Calcutta. I was told by my father who had been then posted with Criminal Investigation Department at Writers Building at Calcutta under Sir Charles Tregart who later became the Director of Scotland Yard, that the Britishers under the then East India Company hand landed in India for the first time at Balasore in 1803 before spreading their ramifications to other parts of the country mainly for business purposes., Later they established the Proof Establishment at Balasore for their maritime reconnaissance at Chandipore.

Chandipur, as I was told by my father, was a secret rendezvous of the British under the Crowns, and they were directly administered then in close collaboration with the CID at Calcutta.

The Headquarters of the Proof Establishment was established on the Station Road in front of the Judicial officers' Bunglows and they were the only electrified accommodation in Balasore. Even the British Collector and Superintendent of Police of Balasore used to have petromax and often kerosene lamps, with the *punkhA* and its puller.

I am reminded of an awkward incident while studying in Balasore ZillA School established in year 1853 (Now housing the F. M. College). One day when the School hours were over, we the students had been walking on the Road, suddenly a motor bike with an Englishman passed by. The School prefect, the senior most student, Sri Braja Kishore Das shouted out "Red Monkey" on which the English man stopped his vehicle, and sapped him. As a result all of us about forty or fifty boys surrounded the Englishman and wanted to get hold of him when he sped away on his motor bike at terrific speed.

At that time during the twenties, we had so much of courage particularly to fight against an Englishman, who was considered by every one, high or low, as God incarnate. The entire school lodged a protest to the Proof Establishment. A few days later, suddenly one day, a young Englishman on his motor bike landed in the school, met the Headmaster and apologized to him and whole school and distributed a huge basket of toffees and chocolates (made by Cadburys at that time what to speak of such delicacies, even a pin was not manufactured in India). He later became a great friend of ours.

He was Lt. Muir of the British Army posted in Proof Establishment at Balasore.

Much later, when I joined Army as King's Commissioned Officer in 1943, among all British Officers, I realized how a young Army officer in the rank of Lieutenant could be aggressive. I now recollect in 1944, when once I had been traveling by train from Howrah Station as a young Lieutenant, I threatened an Anglo Indian Guard of the train with my revolver. Egoism and fanfare of aggression used to be a part of a young Military Officer's character particularly when even an Indian Officer having the King's Commission use to think that he was probably a part and parcel of the king.

Coming to Balsore & Chandipur in the twenties when I used to be a student at the Balasore Zilla School, I must say, the Town of Balasore was like small village with Motigan Bazar with the shopkeepers selling their goods on the two sides of the street leading up to the Police Station and it was a sight to see the tiny tin kerosene lamps dimly burning at night and a few hwkers selling Roti and Aloo Dum and if one wanted to have a meal outside hoem, he could have some of the Roti and Aloo Dum from the hawkers to be content with a full meal. There were hardly shop buildings any where except one or two sprinkled here and there like "Barjorni". One could hardly find decent houses like a few in Sunahat, Barbati Manikham, Gopalgaon or the Govt. Bungalows for the District Collector and other officials like the Supdt. Of Police, Civil Surgeon, Deputy Magistrates, Judicial Officers and the like, besides the Court, School and other office buildings. Gradually a few private houses sprang up near the Railway Station like "Margaet Villa" and afterwards decent buildings belonging to some Bengalis of Calcutta who preferred to settle down in the nearest town of Balasore. One of the them, I remember belonged to Mr. Narendra Nath Sircar, who became the Chairman of the Municipality. The two elite families of Balasore were the Samant family of Sunahat to which we belonged and the other was Raja family of Barabati, who used to compete with each other to display their wealth. If one bought a horse carriage, the other would have two or three of them. If one owned a Ford or Chevrolet Car, the other owned an elephant, which was tied up at a place of display. I remember, Dr. Harekrushna Mahatab, who later became Chief Minister of Orissa had owned a Whippet Car and my father after his Police Service bought a six-cylinder German car "Mane Bhon" after toying with the idea of going in for a Frech Citroen Car. Aziz was our driver, who remained with us till my father left for Kupari, forty miles from Balasore to be a Zamindar and be treated by all and sundry there as a Raja, like Harkhrushna Mahatab as the Raja of Agarpara about three miles away from Kupari. My father, even though a police officer had never learnt driving, as those days riding and owning a horse were compulsory for all police officers. One could count the number of cars in Balasore on one's finger tips those days.

This was Balasore in anutshell, where there were hardly any buildings with a few exceptions named about. With no electricity, dimly burning lanterns were in vogue in one or two houses. I remember, my father was then the first one to own a Patromax lantern purchased from Barjorji and one servant was appointed for lighting and cleaning of the lamps on Rs. 2/- per month. We had had about 4 or 5 servants, one cook, one for carrying water and the head servant was one named 'bidA', who was drawing R. 5/- per month. Once I remember my father was so pleased with his cook for parparation of one dish, "Dahi-kaDhi" that he had raised his salary by eight annas to be Rupees three and annas eight. By todays's standard, I would say,

Balasore town was like a small undeveloped village with a few sprinkling insgnias of urbanity which could bestow township on any locality. This was the Balasore Town from 1920 to 1930 when we all left for a real village, Kupari forty miles away, unapproachable by roads, particularly during the rains to breath unpolluted air besides the greed for being over lord of the place, where we were greeted by every one, rich, poor, old , young, man and woman with bent heads from morning till night. I fremebr the first time I came home from the college during Durga Puja holidays, I had to travel in a palanquin carried by men for twenty miles and on nearing our home being greeted with the sounding of drums cymbals etc. and presenting me with coins by men, women, and children to welcome me, the 'Yuvraj' (prince). - The "Prince of Kumpari" like "Prince of Wales. – My foot! My embarrassments knew no bounds and my temporary amusements too turned sour when I reflected in my lone moments on the evils of a feudal structure of our country. I had been even those days dead against all these feudal systems reigning supreme in our habita and had openly pronounced the downfall of the Zamindari system which was termed by many members at home as rebellious overtures of a college student.

Now coming to Chandipur, which was and is a part and parcel of Balasore town, it was just like a forlorn sea shore with a tiny inspection bungalw with two rooms and bathrooms and a small verandah in front with a tiny cook house which operated only on arrival of a person, like District Magistrate or Supdt. Of Police. The Proof Establishment had a small cottage wich two rooms and a toilet for the exclusive use of the Military Officers of the Proof Establishment. I remember, the small PWD inspection Bungalow remained always vacant except for use of the high ranking Officials, Dr. Harekrushna Mahatab, then editor of "Prajatantra" was not allowed the use of the place except when he became the Chairman of the the District Board. My father with his police background was allowed to use of the Bungalow and I remember, my father, sister (mother of Minu, Sanu, Lilu and Meera) had once stayed there one night without sleep due to excessive fright with whizzing sound of the waves, fearful calls of jackals and other animals and birds and we all declared that it as haunted house with the screeching sounds of the doors and windows. This was our first and last stay at Chandipur though we had several visits to Chandipur at about 4 or 5 P.M. on a sunny day to walk across on the sands for about two or three miles during the ebb of tide, when we were once warned by someone that there were quick sands which could take us down to the bottom for extinction. Once, my brother with our youngest sister Jhampo in the arms lost his omega wrist watch, which slipped down from wrist while walking on the sand with no water in the evening.

The present establishments at Chandipur with Hotels, restaurants, offices, buildings, the bird sanctuary se up by Col Sunny Pillai of the Interim Test Range (ITR for firing missiles) make us think for a moment that it must be some other place than Chandipur, which was just a forlorn seashore just to watch the flow and ebb of tides. Till 1930, Chandipur was just seashore. It was called Chandipur, probably because people thought it was the abode of the Coddess "Chandi", who is worshipped in every home in Orissa and Bengal. After we had left Balasore Town in 1930 for Kupari, there was no occasion to visit Chandipur till 1969, when we just passed through Balsore spending half an hour at Chandipurt, with my son, Admiral Das (Then Lt. Das, his wife and two small children), but in 1974, I had on a visit to Basta to attend the wedding of sister's son, N. K. Mohanty now with the UNO. I had visited Chandipur two or

three times and I must admit I could not recognize the place, which was buzzing with activities of the Proof Establishment and then in 1991, when my son-in-law, Gp. Catp. G. C. Mohanty, later with the Birla Tyres, Balasore had been the Chief Administrative Officer of I. T. R. at Chandipur. Now Chandipur is almost a populous town on its own with buildings, Hotels, and all sorts of habitats and I cannot imagine I used to visit in the twenties just for a few hours on the seashore. I feel amused to read in papers "Chandipur-on-Sea" without any mention of Balasore. Who knows after many years, this place may be a Union Territory with all the advancements in various fields, totally unconnected with its parent Balasore, except perhaps the entry to the place would be via – Balasore, unless some other entry points are introduced. Till then, Balasore should be always proud that Chandipur had one day belonged to Balasore. What a hope, but hopes many times turn into realities or end in dupes !!! I, however, now in 2004 at my age 92 feel fully convinced in my view that when the East India Company entered Balasore for the first time in 1803 at Balsore, they must have named it as Chandipur after seeing the worship of Goddess Chandi (Durga & Kali) in the region. It may be my imagination as I am a worshipper of Chandi (Durga & Kali), which I consider the most supreme as Jesus Christ is to the Christian Community of the world, Mahmmed to the Muslims and Guru Nanak to the Sardars (Sikhs).

It tickles me to mention here my Sanskrit Pandit in the school who had hailed from some place near Chandipur while asking us to prepare for the ensuing examination was in deep sleep on the chair with his mouth wide open. I even as the Monitor of the class could not resist the temptation of putting a Rasogola costing one anna from the canteen into his wide open mouth, and while doing so, my young Headmaste of 28 years Mr. S. Ray, B.A. (OXON) was at my back, who got hold of me and dragged me to his office, for punishment. He fined me R. 5/- quite a big amount. I was waiting for an opportunity to steal the money from father's Almirah which I did once in haste to take one heap of R. 20/- in coints after paying the fine of R. 5/- in the office I purchased a 5 shelled torch light for Rs. 15/- from Barjorjis which I used in school hostel to see how far the light would go. The light flashed on the families on the Civil Surgeion having a walk in the permit field. I was found guilty and punished at home by my strict Police father and the Headmaster for such stupid action of mine, which I always narrate to all youngsters not to resort to such stupid things in life.

କାଳିଆ ତୋତେ ମୋ ରାଣ

ମନୋରଂଜନ ଶତପଥୀ
ରେଡିଙ୍ଗ, ଇଂଲଣ୍ଡ

ଇଂଲଣ୍ଡ ନିବାସୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ଶତପଥୀ ଅନେକ କବିତା ଲେଖି ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଓଡିଆ କବି-ପ୍ରେମୀମାନଙ୍କୁ ମନୋରଞ୍ଜିତ କରିଛନ୍ତି । ପୁରୁଣା ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ପାଠକ ମାନଙ୍କୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ବାବୁ ଖୁବ୍ ପରିଚିତ ତାଙ୍କ କବିତା ମାଧ୍ୟମରେ । ତାଙ୍କ କବିତା ଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ମିତ୍ରାକ୍ଷର ପ୍ରଣାଳୀରେ ଲିଖିତ ଓ ବର୍ଣ୍ଣନା ଗୁଡିକ ବହୁତ ଅନୁରାଗ ଓ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

କାଳିଆରେ ତୋତେ ମୋ ରାଣ
କରନା ତୁ ଆଉ ଅଭିମାନ
ଆଡ କରି ଟିକେ ନଜର ଢାଳିଲେ
କି ବୁଡିବ ତୋର ସନମାନ

ଶରଧା ବାଲିରୁ ଶରଧା ସରିଲା
ନୀଳଶଇଳୁକି ନୀଳିମା ହଜିଲା
ବଡଦେଉଳର ଗମ୍ଭୀରା ଭିତରେ
ଅବା ତୁ କରିଲୁ ଅନଶନ

ଏତେ ବଡ ବାନା ଉଡୁଅଛି

ବଡ ଦିଅଁ ଡକା ପଡୁଅଛି
ବଡ ବଡ ସବୁ ଥାଉ ଥାଉ ଦେଖ
ହୋଇଲି ମୁଁ କେତେ ହିନିମାନ

ବଡ ଦାଣ୍ଡେ ହେଲି ବାଟବଣା
ସହିଲି ମୁଁ କେତେ ଗଞ୍ଜଣା
ଅବା ଜାଣିଶୁଣି ବାଟହୁଡା କର
କାଳେ ହୋଇଯିବ ଦରଶନ

କାଳିଆରେ ତୋତେ ମୋ ରାଣ
କରନା ତୁ ଆଉ ଅଭିମାନ

My Sunday's Tour

Sri Batakrishna Tripathy, I.P.S.
Sahid Nagar, Bhubaneswar, Orissa

Sri Batakrishna Tripathy has served as the Superintendent of Police, Bhubaneswar; DIG Central, and Inspector General of Police of Orissa. The video made by him for the 1997 OSA Convention on the History of Oriya Films was a big hit among the Oriyas in U.S.A. and Canada. He had been the recipient of the presidential award for being the most honest and brave police officers of India. Many of his articles are published in Indian news papers such as Eastern Times, Sunday Sun Times, and his Oriya articles are published in several books in Orissa.

That was a Sunday. I had fixed up a public enquiry inside the temple of Ardha Kapileswar Temple, located about 50 kilometers away from the District Headquarters by the side of Niali-Madhaba road. Sunday being a holiday, the Government servants of the locality who had earlier requested me to affect a compromise to the chronic dispute between two villages, in which, they being the educated villagers from both sides wanted to participate. I had agreed to their request being a neighboring villager and the time was fixed at 11.30 in the morning.

Lord Siva temple of the Ardha Kapileswar is known in Prachi civilization, from the time immemorial. The present river Prachi, is so to say, is of non existence to-day. It is now nothing more than a drainage canal of Irrigation Department. But once upon a time this mighty river, said to be older than the river Mahanadi, carried huge stones for the construction of Konark Temple. Inland navigation was flourishing during those older days making the rive valley civilization a rich and affluent. A culturally affluent civilization had sprung on its long bank before the Christian era. The remnants of such Civilization including old ports, Budhist Stupas, Shrines and temples are a few to mention. Till now 12 Siva temples are standing on its bank including eight Madhaba temples constructed in-between six century to 14th century A.D. Ardha Kapileswar Siva temple is one of such temples, famous both for its architectural value and religious faith of local people. In my child-hood days, I remember, I had walked down a distance of seven kilometers alongside my grand mother to have sacred water of this temple to be cured from certain eye disease.

It was the faith of the people, that a blind can be cured using sacred water of this Siva temple. Folk tales of Prachi Civilization tells that the sage Kapila of the Vedic time, once resided near the spot having an Ashram and the name was known by his name. The Lord Siva was installed by him and the temple subsequently bore his name. Whatever that may be the local people has a faith till now and they fear to tell lie inside the premises of this temple when such compromises take place. That's why the place was selected to affect a compromise between the two villages.

The Govt. order, banning the use of vehicles on Sunday as a token of conservation of petrol was not received when the date was fixed. On that Sunday I left Circuit House, where I was

staying, to Bus stand by a rickshaw to avail a local bus from Badambari Bus-stand. When a rickshaw came and I boarded the rickshaw, some employees of the Circuit House gave a staring look with giggles. I did not mark it and proceeded. Near to a traffic stand, the traffic constable on the stand did not recognize till I was very close to the stand. When he realized that S.P. was coming in a rickshaw, he gave a signal to other traffic constable who was standing at a distance and engaged himself, in talking with some passersby. Other traffic cop did not respond to his hissing sounds and signals. But when my rickshaw crossed the traffic stand and took a turn, the traffic cop in stand opened his mouth with abusive words at his partner for not responding to his calls when I was passing. To this, the other traffic cop hurled slang words to his friend cop as well as to the S.P. I could hear those words faintly and till my departure the other cop was not sure that his friend was telling the truth.

After ten minutes, I was at the Bus-stand. When I got into the bus, another Havildar was on duty at the Bus-stand took a little time to realize that it was I who was entering into a private bus. This private bus was standing to move towards Bhubaneswar. I found the bus was fully loaded and there was hardly any seat to sit. I had to travel up to Phulnakhara from where I had to avail another vehicle on Niali-Madhaba road. While I was squeezed in the bus and making a place for myself to stand, suddenly I found the conductor of the bus who gave me push while I was boarding, was active in making arrangements for me to sit. He was acting in such a manner that the entire passenger inside the bus had to realize that some body had entered. Immediately there was a bomb scare. People started talking perhaps a terrorist might have kept a bomb inside the bus or had entered, till they realized that the conductor was arranging a seat for me and I am a fellow traveler. The bus was about to move. I requested the conductor to give me ticket. Hearing this conductor behaved in such a manner it had again drawn the eyes of most of the passengers on me. The conductor was not prepared to accept fare from me. I talked to him for some time to convince him that that he had to accept my ticket charge as I had no other alternative to get down.

After getting down at Phulnakhara, I went near to the local Bus-stand to avail a vehicle to Niali side. At that time there was no vehicle and it was bit sultry and hot. I took shelter on a bench in front of a pan cabin. Like me there fore about forty-fifty people including me and women standing, some were sitting to avail transport towards Niali. After settled down on a bench I was calmly brooding over my college days, the scenario of the place which has been completely changed during these years. I saw a scooter with khadi clad people going on the road. I could recognize the man driving the scoter, as the young political leader of the locality. Before I think about the other, I saw the same scooter took a turn, come back and stopped in front of me. In its pillion, a veteran politician of the locality was sitting. Seeing me on the bench, the young man asked me to take a lift to Niali on his scooter. When we were discussing the elderly khadi clad man spoke something into the ear of the young man and before we end our discussion both disappeared.

After about an hour or so, a matador having no fitness certificate or a license to carry passengers appeared. Within twinkling of an eye, the entire matador was loaded with people giving no scope put a leg. However, somebody could speak to the ears of the driver and I could get a seat in its front. During the entire journey, I had no opportunity to look back and each moment I was thinking when my journey would come to an end. However I reached village Salei safely. From this road point I had to go to the

premises of Siva temple which is about a kilometer. One Grama Rakhi was waiting with a cycle and I took the cycle for the temple premises. It was 12.30 when I reached. About hundred villagers from the both the villages including some known Panchayat members were present.

Discussion started over the chronic dispute. For two hours there were arguments and counter arguments from both sides for which no decision could be arrived at. Both sides made the discussion so disgusting, I felt that both sides were telling and alleging falsehood against each other. Inspite of our best efforts no compromise could be effected and I had to leave the place to catch the last bus coming to Cuttack. With fatigue and disgust, when I left the temple premises, I heard some villagers were remarking that "He was not the real S.P.", these city touts of our village brought an imposter of S.P. just to hoodwink us. How could a S.P. come in a cycle? These city people thought we are fools in villages." While walking through the paddy fields, I was realizing how far the litigation entered in the village life and how religious faiths of the people have eroded?

A Small Family

Painting by

Pradeep Kumar Panigrahi

Lab d' Ecologie des Sols Tropicaux

IRD, University of Paris, Bondy, Cedex, France

୨୦୦୪ର ଓଡିଶା -- ଏକ ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀ

ସତ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଦାଶ
ଟରୋଣ୍ଟୋ, ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୪

ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷପରେ ଲେଖକ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୪ରେ ଓଡିଶା ଭ୍ରମଣ କରୁଥିଲେ । ସେହି ବ୍ୟବଧାନ ଭିତରେ ଓଡିଶା ସମାଜର ଗଭୀର ଏବଂ ଗତିଶୀଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଏହି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସମାଲୋଚନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ ।

"ଆଜ୍ଞା କବାଟଟିକୁ ବନ୍ଦ ରଖନ୍ତୁ ।"
"ଏଇ ବନ୍ଦ କଲି ଗୋଟେ ମିନିଟରେ । "
"ଆଜ୍ଞା କବାଟଟି ବନ୍ଦ ହେଲାନି । ଟିକେ ପୁରାପୁରି ବନ୍ଦ କରିବେ ।"
"କରୁଚି, ଏହିକ୍ଷଣି କରୁଚି । ଆରେ ବାବୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନି ।"

ଏହି ସଂଳାପ ମଧ୍ୟରେ ବାଣୀବିହାର ଛକରେ ଅବସ୍ଥିତ, ମୁଁ ସେ ମନ୍ଥର internet connectionରେ ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ କିପରି ମୋର yahoo e-mail accountରେ ସଫଳଭାବରେ login କରିବି ।

ପୁନର୍ବାର cybercafeର ପରିଚାଳକ ଟିକିଏ ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ ଅନୁରୋଧ କଲେ "ଆଜ୍ଞା କବାଟଟିକୁ ପୁରା ବନ୍ଦ ରଖନ୍ତୁ ।"

ଏହିପରି ବାରମ୍ବାର କବାଟଟିକୁ ବନ୍ଦ ରଖିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଦେଉଥିବା ପରିଚାଳକ ଏହା ଭିତରେ ମୋର yahoo mail check କରିବାର ଅଭୀଷ୍ଟାଟିକୁ ଏକ୍‌ଦମ୍ ଭଙ୍ଗ କରିଦେଇଥିଲେ । ଦୀର୍ଘ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ଘରକୁ ଫେରି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ cybercafe ବ୍ୟବହାର କରିବା ମୋର ପ୍ରଥମ ଅଭିଜ୍ଞତା । ସମୟ ସକାଳ ସାଢେ ଆଠଟା । ବୋଧହୁଏ cybercafeରେ ସେତେବେଳେ ଆଉ ଅନ୍ୟ କେହି ଗ୍ରାହକ ନ ଥିଲେ । ଯଦିଓ ବାକ୍ସ କୋଠରୀ କବାଟ ଗୁଡିକ ବନ୍ଦ ଥିଲା ।

ସେ ଯାହା ହେଉ ନା କାହିଁକି କୌଣସି କାରଣରୁ ମୋର କବାଟଟି ଖୋଲା ରହିଲା, ଓ cybercafeର ମାଲିକ ବାରମ୍ବାର କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ମତେ ଅନୁରୋଧ କରିବାରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେଲେ । ଗୋଟିଏ ବଡ ମଜା କଥା ହେଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ନୁହେଁ ଯେ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିବା ଅନ୍ୟଙ୍କ privacy ଲୁକ୍କାୟିତ ରଖିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କେହି ଯେପରି ବାକ୍ସ ଆଭ୍ୟନ୍ତରକୁ ଯିବା ଯାତ୍ରୀ (ବା ପ୍ରସ୍ଥାନକାରୀ ଯାତ୍ରୀ) ମାନଙ୍କୁ ନ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଏକ କୌଶଳ ଥିଲା, ସେ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିପାରି ନାହିଁ ।

Cybercafeଟି ଠିକ୍ ବାଣୀବିହାର ଛକର ମୁଣ୍ଡରେ ଉତର ଦିଗକୁ ମୁଖ କରି, basementରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଭିତରେ ୮-୧୦ଟି କାଷ୍ଠ କୋଠରି । ବାକ୍ସ ଗୁଡିକ ପ୍ରାୟ ତିନି ଫୁଟ ଚଉଡା, ଅଢେଇ ଫୁଟର ଗଭୀର, ଓ ଭୂମିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପ୍ରାୟ ଛାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବିଥିଲା । କବାଟଟି ବନ୍ଦ ନ କିରବାରେ ମୋର ଗୋଟେ ଗୁରୁତର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା ।
ସେଇଟି ହେଲା ଅନେକ ବର୍ଷ କାନାଡାରେ ରହିବାପରେ ଜୀବନର ସବୁ activity ଗୁଡିକ ବହୁତ ଖୋଲାଖୋଲି କରାଯାଏ । ଏହିପରି ଏକ ଛୋଟ କୋଠରୀର ବ୍ୟବହାର ବୋଧହୁଏ କେବଳ public phone booth ଭିତରେ ଘଟେ । ହେଲେ କାନାଡାରେ phone booth ଗୁଡିକ ସବୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ, ତେଣୁ, ଯେଉଁଠି ବସିଲେ ମଣିଷ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ଅନୁଭବ କରେ, କ୍ଷୁଦ୍ର କୋଠରୀରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବାର ଅଭ୍ୟାସ ତୁଟି ଯାଇ ଥିଲା ।

ବାଣୀବିହାର ଛକରେ ଅନେକ cybercafe ଅବସ୍ଥିତ । ଯେହେତୁ ସେଠାରେ ଉଭୟ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ରମାଦେବୀ ମହିଳା କଲେଜ ଅବସ୍ଥିତ, ଯୁବକ-ଯୁବତୀଙ୍କର ଅଭିସାର ପାଇଁ ସେ'ଟା ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଏକ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନ ।

ଜିଜ୍ଞାସୁ ପାଠକ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ ଏବେକାର ବାଣୀବିହାର ଛକର ଦୁଇଟି ଫଟୋ ପରିବେଶ କରୁଛି । ସୁଧୀ ପାଠକଗଣ ଫଟୋରେ ଦର୍ଶିତ cybercafe ଓ ଏ କାହାଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ cybercafe ସମାନ ହବାର କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ନ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ ।

କିଛି ସମୟର ବ୍ୟବଧାନ ପରେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ହିସାବ ଚୁକେଇଲା ବେଳେ ଏକ ଯୁବତୀ ଗ୍ରାହକ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଯୁବତୀ ଗ୍ରାହକ ଏକ କୋଠରୀରେ ଏଣୁ ତେଣୁ କଣ କରିବାର ଛଳନା କରି ଏକ ବାକ୍ସ ଭିତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ଆହୁରି କିଛି ସମୟ ଅତିବାହିତ ହେବା ପରେ ପରେ ଏକ ଯୁବକ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଆଉ କିଛି ସମୟ ପରେ ଦୁହେଁ କଣ ଖୋଜିବାର ଛଳନା କରି, ସେଇ କୋଠରୀରେ ଅବରୁଦ୍ଧ ହୋଇ କୋଳପଟିକୁ ଲଗାଇଦେଲେ । ଆଉ କିଛି କ୍ଷଣ ଅତିବାହିତ ହେବା ପରେ କିଛି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦ କୋଠରୀରୁ ମଧ୍ୟ-ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଗତ ହେବାର ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଏହିପରି ଛୋଟ କୋଠରୀରେ, ଯେଉଁଠିକି ମତେ ଏକାକୀ ବସିବାକୁ ଅସୁବିଧା ହେଉଥିଲା, ସେହିପରି ଯାଗାରେ ଯୁଗଳ ଯୁବକ-ଯୁବତୀ କେବଳ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ । ଯଦି ବି କିଛି ସନ୍ଦେହ ଥାନ୍ତା, ଯେଉଁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦ ମଝିରେ ମଝିରେ ସେଇ ବାକ୍ସରୁ ନିର୍ଗତ ହେଉଥିଲା, ସେ ସେହି ସନ୍ଦେହ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଦୂର କରିଦେଇଥିଲା । ଏହି ଘଟଣାଟି ମୋର ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପହଞ୍ଚିବାର ପରଦିନର ଅନୁଭୂତି ।

ଏହା ପୂର୍ବରୁ କାନାଡାରେ ରହିବା ଭିତରେ ଆମେ ସେଠାକାର ଓଡିଆ ନିବାସୀ ଏହା ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଥିଲୁ ଯେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଭାରତରେ ସର୍ବାଦୃତ ହୋଇଗଲାଣି । ସେ ଯାହା ହେଉ ଏହିପରି ଏକ ଆକସ୍ମିକ ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କେବେହେଲେ ନ ଥିଲା ।

ମୋ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଯାହା ବି କରିଛି ମୁଁ ଭାବୁଛି ମୋର ପ୍ରଧାନ କୃତ୍ତିତ୍ୱ, IBMରେ ଚାକିରୀ କରିବା ନୁହଁ, କିନ୍ତୁ ମୋର ହୀନମାନ୍ୟତାକୁ ଦୂର କରିବା । ହୀନମାନ୍ୟତା ଏକ ବହୁତ ଜଟିଳ ଜିନିଷ । ଏପରିକି ମୁଁ ମୋର ୧୬ ବର୍ଷର ଝିଅ ଡାର୍ଲିକୁ ବୁଝେଇବାର ଅନେକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ପରେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିନି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଅନୁସରଣ କରି ଯୁବକ-ଯୁବତୀ ଏକ ୧ ବର୍ଗ ଫୁଟ କୋଠରୀରେ ଛନ୍ଦିହେବା ଏପରି କିଛି ଅସାଧାରଣ କଥା ନୁହେଁ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ହେଉଥିଲା, ଏବେ ବି ହେଉଛି, ଆଗକୁ ବି ହବ, ବୋଧହୁଏ ଏହା ଜାତିର ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ।

ବସ୍ତୁତଃ ଆମ ସମାଜରେ ଏହି ପରି ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ଦୈହିକ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନା କରିବା ହୁଏତ ନୂତନ ହେଇଥିବ, କିନ୍ତୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସମାଜରେ ପୂର୍ବ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ଚିନ୍ତାଧାରାରୁ ଏହିପରି ଏକ ଗମ୍ଭୀର ମୋଡ ଘଟିଥିଲା ୧୯୬୦ ମସିହାରେ । ଏଇଟା ଅବଶ୍ୟ ସତ ଯେ ଇତିହାସର ସବୁବେଳେ ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା ବି ନିରାଟ ସତ୍ୟ ଯେ ଇତିହାସର ଦୁଇଟି ପୁନରାବୃତ୍ତି କେବେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପରେ ସମରୂପୀ ନୁହେଁ ।

ତଥାପି oral contraceptiveର ଆବିଷ୍କାର ଓ ସମାଜରେ ତାହାର ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରୟୋଗ ଏକ sexual କ୍ରାନ୍ତିର କାରଣ ହୋଇ ବସିଥିଲା । ମଣିଷ ବ୍ୟବହାରର intutitive ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏହା ଯେ ପ୍ରଥମ ଆକର୍ଷଣର ଶକ୍ତିଟି ପେଣ୍ଡୁଲମ୍ ପରି longterm ପ୍ରଭାବଠାରୁଁ ବହୁତ ଉପରକୁ ଚାଲିଯାଏ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତର ୧୯୬୦ର sexual କ୍ରାନ୍ତିର longterm ସଞ୍ଚାରିତ ଶକ୍ତି ବୁଝା ପଡିଲାବେଳକୁ ୧୯୮୦ ଦଶନ୍ଧି ହୋଇଯାଇଥିଲା । ମୂଳତଃ ଯେଉଁମାନେ କ୍ରାନ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ, ସେ ସମୟର ତରୁଣ-ତରୁଣୀ ମାନେ, ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ମଧ୍ୟବୟସ୍କା ହେଲେ, ସେଇମାନ ସେ କ୍ରାନ୍ତିର ପ୍ରଭାବକୁ ନିଗୂଢ ଭାବରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେଲେ । ଏହି ଘଟଣାର

ମହତ୍ତ୍ୱ ଅନ୍ୟ ସମାଜର ବି ଲାଗୁ କାରଣ ଏହା ମଣିଷର ଚିରାଚରିତ ସ୍ୱଭାବ ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

କିନ୍ତୁ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହେଲା ଏହା ଯେ ମୁଁ ଭାବୁଛି ଆଜିକାର ଓଡିଶା ବାସିନ୍ଦାମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ଭାବୁଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ଦ୍ୱାର ସେମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ଭଳି ଆତ୍ମ-ପ୍ରତ୍ୟୟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବେ । ଏହା ପ୍ରାୟ ସମ୍ଭବତଃ ଏକ ମୃଗତୃଷ୍ଣା ମାତ୍ର ।

ମୋର ଯାହା ଏହି ପରିଦର୍ଶନରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ ହେଲା, ସବୁ ସ୍ତରରେ, କିନ୍ତୁ ଖାସ୍‌କରି ଯୁବକ-ଯୁବତୀ ମାନଙ୍କ ଆଚରଣରୁ, ମୋର ଧାରଣା ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଭାବୁଛନ୍ତି ଯେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବେଶଭୂଷା, ବାହ୍ୟନ୍ତର ଅନୁକରଣ କରି ସେମାନେ ତାଙ୍କର ହୀନମାନ୍ୟତାକୁ ଘୋଡାଡି ଦେବେ । ଏହା ଅସମ୍ଭବ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଆମଠୁ ଆଗରେ ଅଛି କେବଳ ତାଙ୍କର ହୀନମାନ୍ୟତାର ଅଭାବ ହେତୁ ।

ମୋତେ ଯେତେବେଳେ ୩୫ ବର୍ଷ ହେଇଥିଲା ସେତେବେଳେ ଦୁଇଟି ବିଷୟ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିପାରିଥିଲି ମୁଁ । ପ୍ରଥମ ଜିନିଷ ଏହା ଯେ ଆମ ମୁନି-ଋଷି ମାନେ ଯାହାକୁ କହିଥିଲେ ଆତ୍ମୋପଲବ୍ଧି (self-realization) ସେଇଟା ହିଁ ମଣିଷ ଜୀବନର ପ୍ରାଥମିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତ ତାଙ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ଏହା ସଂପନ୍ନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛି ତାଙ୍କ ସଂସ୍କୃତିର ମାଧ୍ୟମରେ । ଆମେ କିନ୍ତୁ ତାହା ନ ବୁଝିପାରି ଖାଲି ତାଙ୍କର ବାହ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ପାଗଳ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଷୟ ପ୍ରକୃତରେ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ ପଢିଛି ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଥିବେ । ତାହା ହେଲା କାରଣ (cause) ଓ ଲକ୍ଷଣ (symptom) ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜାଣିବା । ଯଦି ତାହା ଭିତରେ ପ୍ରଭେଦ ଆମେ ଜାଣିପାରିବାନି, ତାହାହେଲେ ଆମେ ଖାଲି ବାହ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଭାବରେ ଅନୁକରଣ କରିବା ।

ଖାଲି ଯେ cybercafe ଅନୁଭୂତି ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱ ଅନୁଭୂତି ମଧ୍ୟ ମୋତେ କହୁଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଡିଆ ସମାଜ କେବଳ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତର ବାହ୍ୟ ଲକ୍ଷଣ ନକଲ କରିବାରେ ହିଁ ଲାଗି ପଡିଛି । ଏହାର ଅନ୍ୟ ଏକ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା ଯେ କୌଣସି kids ଦୋକାନ ସମ୍ମୁଖରେ ପହଞ୍ଚିବା, ତେବେ ବାହାରେ ଯେଉଁ poster ଗୁଡିକ ଲାଗିଛି, ସେଥିରେ ଯେଉଁ ବାଳକ-ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ଚିତ୍ର ସେଗୁଡିକ ସବୁ ଗୋରା ବାଳକ-ବାଳିକା ମାନେ । ମୁଁ ଏ ଗୋରା ଛୁଆ ମାନଙ୍କର ବିଜ୍ଞାପନରେ ଚିତ୍ରଣର ଅର୍ଥ ଆମ ସମାଜରେ ବୁଝିପାରୁନି, ନତୁବା ଏହା ଯେ ତାଙ୍କର ନକଲ କରିବା ହିଁ ସାର୍ଥକ ହେବାର ଏକମାତ୍ର ମାର୍ଗ ।

ଦୁଃଖର କଥା ଏହା ଯେ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ୟର ଭୁଲରୁ ଉଚିତ ଅନୁପାତରେ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିନାହୁଁ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତ ସବୁବେଳେ ଆମଠୁ ୨୫ ବର୍ଷ ଆଗରେ । ସେମାନେ ଯାହା କରୁଥିଲେ ଆମେ ତାକୁ ଅନୁକରଣୀୟ ଭାବି, ତାହାର ଯୁକ୍ତି-ଅଯୁକ୍ତି ନ ଭାବି ଅନ୍ଧ ବାବରେ ତାହାର ନକଲ କରିଚାଲିଛୁ ।

୧୯୮୦ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ giant petrochemical କାରଖାନା ସବୁ ଭାରତରେ ଗଢା ହେଲା, ଆମେ ଗର୍ବ କରୁଥିଲୁ ଯେ ପରିଶେଷରେ ଭାରତର ଆଧୁନିକକରଣ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହେଲା । ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ଏହା ଯେ ସେତେବେଳକୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସମାଜ ଏହା ଯାଣି ପାରିଥିଲା ଯେ ଏହା ନିରାଟ ସତ୍ୟ, ଯେ petrochemical କାରଖାନା ଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ କ୍ଷତି ଲାଭଠାରୁ ଅନେକ ଗୁଣା ଅଧିକ । Pollution ଓ ବାତାବରଣର ଆଘାତ, ନାଗରିକ ମାନଙ୍କୁ ଏହି କାରଖାନା ପରୋକ୍ଷରେ ଉତ୍ତେଜିତ କରିଥିଲା । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଏହି ସବୁ କାରଖାନା ଅନ୍ୟ ଅଚେତ ଦେଶ ମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଦେଲେ, ଏହିପରି ଦେଶ ଯେଉଁଠି ଲୋକମତ ବାତାବରଣ ଦୂଷିତକରଣର ପରୋକ୍ଷରେ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

ସେହି କାହାଣୀର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଘଟିଲା software industry ସହିତ ବର୍ଷ ୨୦୦୦ରେ । Software industry ବହୁତ

ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପ୍ରଗତିବାଡୀ ଶିଳ୍ପ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିଲା । ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଶିଳ୍ପରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ସମା ଜ ବହୁତ ଆଦର ଅର୍ପଣ କରୁଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଏହି ଶିଳ୍ପର ପ୍ରଗତିଶୀଳତା ଶିଥୀଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ସେତେବେଳେ ପାଶ୍ଚତ୍ୟ ସାମ୍ରାଜ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅର୍ଥନୀତିର ପୁନାରାବୃତ୍ତି କଲେ, ଏହି ଶିଳ୍ପଗୁଡିକୁ ଭାରତକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିଦେଇ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମ୍ଭେମାଣେ ପୁଣି ଶିକାର ହେଲୁ । ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ସଫଳ ହେବୁ ଯେବେ ଆମେମାନେ ଶିକାରରୁ ଶିକାରୀ ପାଲ୍‌ଟିବୁ ।

ମୋରି ରହଣି ଭିତରେ 'ସମାଜ'ରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ ବାହାରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କି ଅନେକ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକି, ବିଶେଶତଃ ମନୋଜ ଦାସ, ଏକ ସଭାରେ ସାମିଲ ଥିଲେ । ସେ ସଭାର ମୁଖ୍ୟ ଆଲୋଚନା ବିଷୟ ଥିଲା ଯେ ଆଜି-କାଲିର ଶିକ୍ଷାରେ ଓଡିଆ ଭାଷା ପ୍ରାୟ ଲୋପ ପାଇଗଲାଣି କହିଲେ କିଛି ମିଥ୍ୟା ନୁହେଁ । କୌତୁହଳର ବିଷୟ ଏହା ଯେ ସମସ୍ତ ଆଲୋଚକ ଏକମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଏଥିପାଇଁ ପିତ-ମାତା ହିଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଦାୟୀ । ମୁଁ ବି ସେଇ ଯଥାଯଥ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲି ଦୁଇ-ତିନି ବର୍ଷ ତଳେ (ସତ୍ୟ ଦାଶ, ୨୦୦୩) ।

ଏହା ଆଗରୁ ମୁଁ କହିଥିଲି ପାଶ୍ଚତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଅନୁସରଣ କରି ଯୁବକ-ଯୁବତୀ ଏକ ୧ ବର୍ଗ ଫୁଟ କୋଠରୀରେ ଛନ୍ଦିହେବା ହୁଏତ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ । ଏହାର କାରଣ ହେଲା ଯେ ସମଗ୍ର ଭାରତ, ଜାତିପ୍ରଥାର କୁପ୍ରଭାବରେ ବହୁ କ୍ଷତ-ବିକ୍ଷତ । ଯେତେଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଏହି କୁପ୍ରଥାର ଅବଲୋପନ ହେବ ସେତେ ଶୀଘ୍ର ଏହା ଭାରତ (ଏବଂ ଓଡିଶା) ପାଇଁ ଏକ ଶୁଭ ସମାଚାର ।

ଯୁବକ-ଯୁବତୀଙ୍କର ପାରସ୍ପରିକ ଆକର୍ଷଣ ଦୈହିକ, ଏହାର ମୂଳ କାରଣ ଅଜ୍ଞାତ । କିନ୍ତୁ ସେ କାରଣ ଯାହା ବି ହେଉ, ଆକର୍ଷଣ ହେବା ସମୟରେ କୋଣସି ପୁରୁଷ ବା ସ୍ତ୍ରୀ କେବେହେଲେ ନିଜ ଜାତି କଥା ଭାବିବେନାହିଁ । ହୁଏତ ପୂର୍ବୁ ପାରିବାରିକ ମାନସିକ ଚାପ ଭୟରେ ଯୁବକ-ଯୁବତୀ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଉଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମନର ଆଧୁନିକ ସମୟରେ ଏହିପରି ପଛଘୁଞ୍ଚା ଘଟିବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତା' ଛଡା ମୁଁ ବି ଯଦି ସେ ଯୁବକ କି ଯୁବତୀଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଥାନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ସେ cybercafeର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ private ଓ ସୁରକ୍ଷିତ କୋଠରୀ ଆମ ଭଳି densely populated ଦେଶରେ, ସବୁଠୁଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ।

ଅସମ୍ଭବତାଟି ଆସୁଛି କେବଳ ଯୁବକ-ଯୁବତୀଙ୍କ ନିର୍ଭୟତା ହେତୁ ନୁହେଁ । ଏହାର ଅନ୍ୟ ଏକ ମୂଳ କାରଣ ହେଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ପିତା-ମାତା (ଆମ୍ଭେମାନେ) ଧୀରେ-ଧୀରେ ନବଯୁଗର ଅବିବାହିତ ପୁରୁଷ-ନାରୀଙ୍କ ଘନିଷ୍ଠ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହବା ଆମ ଆଭ୍ୟନ୍ତରରେ ସ୍ୱୀକାର କରିସାରିଲେଣି । ସେ ସ୍ୱୀକାରର ପ୍ରତିଫଳନ ଆମକୁ ଆମ ପିଲା-ଛୁଆମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରତି ଶାରୀରିକ ଆକର୍ଷଣ ପ୍ରତି ତରଳ କରିଦେଉଛି ।

ଯଦି ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ପାରସ୍ପାରିକ ଆକର୍ଷଣର ଶକ୍ତିରେ (ବା କାରଣରେ) ଜାତି-ଗୋତ୍ର ବିଲ୍‌କୁଲ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ତାହାହେଲେ ବହୁତ ଶୀଘ୍ର, ଅଧିକାଂଶ ନୂତନ ଦଂପତି ଗୁଡିକ ମିଶ୍ର ଜାତିର ହବାର ସମ୍ଭବନା ଅତ୍ୟଧିକ । ଏହା ଫଳରେ ଜାତିପ୍ରଥା ଲୋପ ପାଇବ ।

References

୧· ଓଡିଆ କହିବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ, ସତ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଦାଶ, ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ଦୂରଦୃଷ୍ଟି, ପୃଷ୍ଠା ୩୩-୪୯

Beauty and Ugliness

Sruti Mohapatra
Bhubaneswar, Orissa

Once arguing about something with Manoj our conversation drifted in another direction. From flaring temper we reached the bounds of beauty and ugliness.
'Why do you do this? Turn around the ugliest to look the most beautiful'. I asked him.
'There is no ugliest ever. Beauty is all around. Just one needs to look intently' was his quick and pragmatic reply.

That set me thinking. Is there an underlying reason why some things are beautiful and some are not? Is it all just cultural conditioning? Is there any such a thing as a sense of beauty?

I find Bhubaneswar hot, humid, and dirty. I crib over the rickshaws, congested roads, swarming crowds. American tourists delight in the bright sun filled days, joyously ride the colorful rickshaws and enjoy the tropical climate. Thus beauty of Bhubaneswar reaches out to us differently. There is beauty in all. There are no limits to the perception of it, except for the limits imposed by the self and/or cultural upbringing.

What is really beautiful and what ugly? Probably that which we judge as 'ugly' or 'beautiful' tend to be formal notions which do not go beyond the surface of what we see, and also tend often to be received ideas, never our own. As we begin our sojourn in this world we learn from people around us. A smile is beautiful, a cry is ugly. Light is beautiful, darkness ugly. Soft words beautiful, yelling ugly. And thus when we make judgments about 'beauty' and 'ugliness', we tend to do so on the basis of what we have learnt. A well-dressed woman is beautiful; someone fair skinned is beautiful. The beggar on the street is ugly and so is a pock parked or dark skinned woman. Thus it is always the external manifestation, the apparent beauty of what we see in front of us, and not what is behind it defines our concept of beauty and ugliness. So much so, indeed, that we are always blinded by appearances.

But now trying to discover beauty in ugliness I find it fascinating. The elegance of ugliness or the beauty of ugliness. It is an intrigue.

Beauty and ugliness keep changing hues as the object passes from one frame to the other. For we each has our own set of guidelines to define things. A beautiful flower may be ugly for another as the person looking at it defines a beautiful flower as one with fragrance not vibrant petals! And the ugliest child is the world's most beautiful for its mother.

Then how do we define beauty? And ugliness? I would define beauty as that which lights up the soul and ugliness as anything that causes pain. There are moments in life when we see more beauty in ugliness, which often penetrates our soul and the ugliness reflects a sort of eagerness of hope, though vague, of reshaping. Such a hope itself is a virtue therefore beauty. And thus ugliness is already redeemed of half its ugliness. I have often heard people saying 'How could he marry her or how could she marry him, he/she is so ugly and she/he so beautiful'? To say that one is interested in ugliness is ironical, the truth is that the person sees clearly a beauty in the other, beauty that leads him to happiness, peace, certainty, and eternity.

I observe the clouds, trees, stars, mountains, birds and streams, which blend with each other to complete a song of natural harmony. They all know their own places, they never trespass but respect the others, and in song and action do their best. The crow's cawing is harsh as is the roar of the thunder. But the crow flies majestically. You have to look at its flapping wings in the backdrop of a blue sky. Thunder is scary but the drops of rain, the fragrance of earth and the cool breeze make us yearn for more. So nature's beauty is enhanced even by the ugly notes, which mingle harmoniously in the larger picture.

Beauty is that which is pleasurable to any individual, whether is it visual, auditory as in harmonious sounds, perhaps music, inner beauty of a person's character, or an experience that

would create everlasting memories of happiness. Beauty depends perhaps on perception. My experience with Collete is one such example. I had met her in rehab center. She was more deformed than any one I had ever seen. She had shrunk into her wheelchair for all I could notice were a pair of bright red shorts and an equally bright T-shirt. Next were two flexed hands with curled fingers and a pair of bent legs. And then the face! The eyes held profound warmth and the smile overrode all her physical anomalies. Indeed everything is beautiful in it's own way.

One has only to see a mother kissing a severely disfigured child, a angelic child holding on to a severely repulsive father, a student looking up at her unsightly teacher with reverence that one understands that life's vitality stems from the beauty that is refined through ugliness and then one realizes ugliness is not ugliness at all. As Manoj said ‘ Real beauty is FACELESS. It is internal and from WITHIN’.

ମୃତ୍ୟୁକୁ

PROF. SANJOY MOHANTY
Dept. of English, Khalikot College
Berhampur, India
February 19, 1956

ମୃତ୍ୟୁ!!
ଜୀବନ-ଦୃଶ୍ୟର ଶେଷ ଯବନିକା ତମେ ...
ଜନ୍ମନେଲା ପରେ ଏଇ ଧରାଧାମେ,
ତମରି ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ମୁଁ ଖୋଜିଛି ବହୁବାର
ନାହିଁ ତାର ଇୟତ୍ତା
କିନ୍ତୁ ପାଇନି ତୁମରି ସତ୍ତା
ଜାଣିଛି କେବଳ ତୁମରି ଜୟଗାଥା

ଧରଣୀର କମ୍ର ତନୁ ପରେ କଟାଇଛି ଚଉଦ ବରଷ
ଦେଖିଛି କେବଳ ମିଥ୍ୟାର ଜୟଯାତ୍ରା
ଏଣୁ ଏଇ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ, ଅନିତ୍ୟ ଜୀବନ ପରେ ନାହିଁ ମୋ ଆସ୍ଥା
ଖୋଜିଛି ତମରି ସାନ୍ନିଧ୍ୟ
ପାଇନି ତମରି ସତ୍ତା

ମୃତ୍ୟୁ ହେ!!
ଜାଣିଛି କେବଳ ତମରି ଜୟଗାଥା
ଦେଖିଚି ମୁଁ ଧରିତ୍ରୀର ନୀଳ ପଣତରେ ଲାଗିଛି ରକ୍ତର ଛିଟା
ମିଥ୍ୟାର ଆଢୁଆଳେ ସତ୍ୟର ନାହିଁ ସତ୍ତା -
ଯୁଦ୍ଧ-ବିଭୀଷିକାର ରାଜତ୍ୱେ
ଶାନ୍ତି କପୋତ ଚିତ୍କାର କରେ ଯେ,
ଭ୍ରାନ୍ତ ମସୀର ଆଗେ
ଅସହାୟ ହୋଇ ।

ତେଣୁ ମୁଁ ଖୋଜିଛି ତୁମରି ସାନ୍ନିଧ୍ୟ
କିନ୍ତୁ ପାଇନି ତମରି ସତ୍ତା
ଯେଣୁ ସଭ୍ୟତାର ରଥଚକ୍ର ତଳେ ତମରି ସ୍ମରଣ ପାଇଁ
ପାଇନାହିଁ ମୁଁ ସ୍ୱାଧୀନତା
ମୃତ୍ୟୁ ହେ!! ଏଣୁ
ତବ ନିବିଡ଼ ଆଶ୍ଳେଷ ଦିଅ
ହେ ମୃତ୍ୟୁ!! ମୋ ଜୀବନ-ଦୃଶ୍ୟର ଶେଷ ଯବନିକା ଟାଣି ଦିଅ ॥

Why Paradigm Shift is so difficult for the Living Human Beings (Part –II)

Biswa Ranjan Jena
Pueorto Rico

As predicted by the great Oracle, today’s conference of the World Council of Paramatmas did not end in a full consensus, as the chairman God with his right dress and custom, was not in the mood to give up with the living beings ,especially human race. When a journalists asked why he keeps appearing in various dress & custom like Christian God, Allah and Krishna etc? He replied, “Why the Hell not? I still get enormous satisfaction & enjoy from watching my creations fight amongst them-selves, so what would I gain by just appearing to be exactly the same for all? The spice of life including love,

hate ,anger, frustration etc, you know, all these , I make them, I break them, whenever I want. Besides, you should watch your mouths journalists, there is plenty of rooms for you guys in Hell, too, Specially you, Mary pin head (pointing finger to her God murmured). Better you shut up or I will have to take special care of you. "Oh, no Dad - that could hurt" says Jesus from behind. "Ooopss…" says God. The vast majority of Paramatmas, especially the members from the East and their cousins from West, suggested for a simpler, single string system. But the lack of consensus is disappointing, shouted Saturn from the west. In support of that, Medusa from the middle earth says, it is just too confusing for humans beings the way it is been for the last few thousand years. We are confident that everything would run a lot smoother if the Council could standardize for a single, common and reliable protocols for manifestations, apparition and communication, a suggestion came out from guru Brihaspati from East. Is there nothing that can be done to make the chairman fall into line with the Council? …Somebody whispered from the dark south. Well, they are pretty much for the God to call the shots, so we are here very dependent on his mood. The tricky thing is that his mood is so dependent on how living human beings interpret his mystical messages, Says the Spook Angle after watching God press a button for the activation of another hurricane in the Caribbean. In reply another Spook Angle says, we have ordered millions of living humans to pray, stroke crystal balls, make sacrifices and few other millions to generally run around looking stupid and doing foolish things like pointing their middle fingers & showing their bottoms in our direction, just in case any one of them clicks. But it doesn't really seem to help, even though we've got some excellent mediums and channelers working for us 24 X 7 now, CEO of the Call Centre shouted. In reply God says, the real problem is that the sixty two billion members of the Council have to spend too much time sorting Karmas and selecting channelers. The Karma Project requires quite a panel of judges, all of whom must themselves have broken the Karma circle, and the selection of channelers keeps our employment angels and job consultants spirits busy. We will just have to wait and see a few thousand years more, until next Solar Catastrophes, I mean Kali-Yoga. I would rather hope the Paradigm Shift will make the eternal lives easier for the human beings, but it has just become more confusing, because there are so many more questions to answers now. God ended his speech by signing this final resolution for the Council.

This live broadcast report from the Council of Paramatmas Conference is brought to your heart, soul & mind directly by Information Telepathy (IT) division. So Clairvoyants, Soothsayer, Prophets, Astrologers, Numerologists, Clergy & Forecasters are kindly advised to forward this message to the survived living human races who are not yet connected through IT.

ପ୍ରଣୟ

ରାନୁ ମହାରଣା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ରାନୁ ମହାରଣା ୧୯୬୮ ମସିହା ଫେବ୍ରୁୟାରୀ ୨୯ ତାରିଖରେ କଟକ ଜିଲାର ମିର୍ଜାରପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପିତା ମାତା ହେଲେ ସୁଧାକର ଓ ହେମଲତା ମହାରଣା । ଧରିଣୀ ବୁକୁରେ କୁନି କୁନି ପାଦରେ ଚାଲିବା ଆଗରୁ ପୋଲିଓରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ପଙ୍ଗୁ ହୋଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ ମନରେ ସେ କେବେ ପଙ୍ଗୁ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ମେମୋରିଆଲ କଲେଜ୍, ଜଗତସିଂହପୁରରୁ ସ୍ନାତକ ଡିଗ୍ରୀରେ ସଫଳ ଭାବରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୯୩ ମସିହାରୁ ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଧିନରେ କୃଷି

ଯନ୍ତ୍ରପାତି କାରଖାନା, ସତ୍ୟ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ (୨୫୦ ୧୬୬୦) ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ମନ ମଜବୁତ କଲେ ପଙ୍ଗୁତ୍ୱ ମୁହଁ ଲୁଚାଇ ଯିବ ।

ଧୀର ସମୀରେ ଯମୁନା ତୀରେ
ବଂଶୀ ବାଜୁଥିଲା ରାଇ ନାମରେ
ଭାନୁମତିଙ୍କର କି ମାନ ହେଲା
ବ୍ରଜନନ୍ଦନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ହଜିଲା --

ତମାଳ ବନେ -
ବାଇଲେ ବଂଶୀ ବିଶାଦ ମନେ
ଉଛୁଳି ପଡିଲା ଯମୁନା ପାଣି
ସପ୍ତ ସ୍ୱରେ ବଂଶୀ ଡାକ ଦେଲାଣି
ଉଠ ମାନ ଭାଙ୍ଗ କୃଷ୍ଣ ମୋହିନୀ
ବେଣୁ ପାଣି ବୁଦ୍ଧି ହଜି ଗଲାଣି ।

ରାଇ କିଶୋରୀ -
ପାରିବେ କି ରହି ଛାଡି ବିନୋରୀ
ଏମିତି ପ୍ରୀତି,
ପରାଣେ ପରାଣ ବନ୍ଧା ପଡିଛି
ଭାନୁ ଦୁଲ୍ଲାରୀଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ଚାହିଁ
ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସି ଦିଏ କହ୍ନାଇ ।

କୁକୁଡା ଚାଷ

ପରାଶର ମିଶ୍ର, ଟରୋଣ୍ଟୋ, କାନାଡା

ଟରୋଣ୍ଟୋରେ ପରାଶର ମିଶଙ୍କ ନାଁ ଓଡିଆ ମାନଙ୍କ ଘରେ ଘରେ ସୁପରିଚିତ । ଦୀର୍ଘ ୮ ବର୍ଷ ହେଲା ସେ ଓ ତାଙ୍କ ସାଥୀମାନେ ଓଡିଆ ସଂସ୍କୃତିକୁ ବଜାୟ ରଖିଛନ୍ତି । ପ୍ରତି ବର୍ଷ ପରାଶର ମିଶ୍ର ଓ ତାଙ୍କ ସାଥୀମାନେ ଏକ ଓଡିଆ ନାଟକ ପରିବେଷଣ କରନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ନାଟକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଦିଅନ୍ତି ପରାଶର ବାବୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ହେଲା ପରାଶର ବାବୁ ନାଟକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ସହିତ, ନାଟକ ରଚନା ବି ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏକାଙ୍କିକା 'କୁକୁଡା ଚାଷ' ୨୦୦୪ରେ କାନାଡୀୟ ଓଡିଆ ସମାଜର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ 'ବୋଇତ ବନ୍ଦାଣ'ରେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ନାଟକଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନୋରଞ୍ଜକ ହୋଇଥିଲା ଓ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବାଦୃତ ହୋଇଥିଲା । ନାଟକରେ ଅଭିନୟ କରିଥିଲେ ଶ୍ରୀମତୀ ଅପର୍ଣ୍ଣା ଦାଶ, ଶ୍ରୀମତୀ ସନ୍ଧ୍ୟା ପଠାନିଆ, ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ ମହନ୍ତ,, ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦକିଶୋର ମଲ୍ଲିକ, ଶ୍ରୀ ପରାଶର ମିଶ୍ର ଓ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଦାଶ ।

ନାଟକର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ

ଘନଶ୍ୟାମ**:** କାନାଡା ଫେରନ୍ତା ଓଡିଆ ପ୍ରୌଢ

ସୁପ୍ରଭା**:** ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ପତ୍ନୀ

ନଟବର**:** ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ଭ୍ରାତା

ସମୀର**:** ଓଡିଶା ପୋଲିସ ଅଫିସର୍

ସୁଷମା**:** ରାଜନୈତିକ ନେତ୍ରୀ

ରାଜକିଶୋର**:** Income Tax Officer

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

[ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ଘର ବୈଠକ ଖାନା । ଟେବୁଲ ଉପରେ ରେଡିଓ, ଟେଲିଫୋନ, ଫୁଲଦାନୀ, newspapers, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଫଟୋ ଇତ୍ୟାଦି … । ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ coat, tie, ଇତ୍ୟାଦି ପିନ୍ଧି ରେଡିଓରୁ ସମ୍ବାଦ ଶୁଣୁଥିବେ । ରେଡିଓରୁ ସମ୍ବାଦ ସରିବା ପରେ**...**]

ଘନଶ୍ୟାମ: ସୁପ୍ରଭା, ସୁପ୍ରଭା, ମୋର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ସୁପ୍ରଭା । ଆରେ ଘର ଭିତରଟାରେ କଣ କରୁଛ ଏତେ ବେଳ ଯାଏଁ? ଆସ ଏଠିକି ଆସ । ମୋ ପାଖକୁ ଟିକିଏ ଆସ ।

ସୁପ୍ରଭା: (ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଟିକିଏ ରାଗ ରାଗ କରି ପ୍ରବେଶ କରିବେ । ହାତରେ ମଇଳା ତଉଲିଆଟିଏ, ରାନ୍ଧିବା ଡଙ୍କି କି କରଚୁଲୀ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ।)
ହଇଏ କାହିଁକି ଗୋଟେ ସକାଳ ପହରୁ ଏଇ ବୈଠକ ଖାନାରେ ବସି ଏମିତି ହାଲ୍ଲା କରୁଛ?

ଘନଶ୍ୟାମ: (ସ୍ନେହ ଓ ନରମ ଗଳାରେ)
ସୁପ୍ରଭା, ଏ ସୁପ୍ରଭା -- ତମକୁ ସ୍ନେହରେ, ପ୍ରେମରେ ଟିକିଏ ମୋ ପାଖକୁ ଡାକିଲେ ଏମିତି ମୋତେ କାମୁଡି ଗୋଡଉଛ କାହିଁକି । ମିଛଟାରେ ମୋ ଉପରେ ସବୁବେଳେ ରାଗୁଛ କାହିଁକି ?

ସୁପ୍ରଭା: ରାଗିବିନି ଆଉ କଣ ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ ଦେଇ ତମକୁ ପୂଜା କରିବି? ହଇଏ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଗାଧେଇ ପାଧୋଇ ପେଟେ ଜଳଖିଆ ଖାଇ coat-tie ପିନ୍ଧି ଲାଟସାହେବ ଭଳିଆ ତ ବୈଠକ ଖାନାରେ ଆସନ ଜମେଇ ବସି ପଡିଲ ! ଆଉ ଘର କାମ ସବୁ କିଏ କରିବ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କରିବି, କରିବି, ଘର କାମ, ବାହାର କାମ ସବୁ କରିବି । (Pause ଦେଇ) -- ଆରେ ମୁଁ କାହିଁକି କରିବି? ତମ ପାଇଁ ଚାକର, ବାକର, ମାଳୀ, ଜଗୁଆଳୀ ସବୁ ଖଞ୍ଜି ଦେବି । ତମକୁ ମା, ମା, ବାବୁଆଣୀ, ବାବୁଆଣୀ କହି ତମ କାମ, ଘରକାମ, ବାହାର କାମ ସବୁ ସେମାନେ କରିବେ । ତମେ ମୋର ରାଣୀଟିଏ ହୋଇ ବସି ରହିବ । ଖାଲି ସେମାନଙ୍କୁ order କରିବ ଲ୍ଲ order । ଆଉ କିଛିଟା ଦିନ ବାସ୍ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର । ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ !

ସୁପ୍ରଭା: ହଇହେ ଏଇ ବାହାପିଆ କଥା କହିବାକୁ ମୋତେ ଡାକୁଥିଲ । ରଖ ରଖ ତମ ବାହାପିଆ କଥା । ମୁଁ ଯାଏଁ ଘର ଭିତରେ କେତେ କାମ ବାକି ପଡିଛି। (ଘର ଭିତରକୁ ପ୍ରସ୍ଥାନ ଅଭିନୟ)

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆରେ ଆରେ ଭିତରକୁ ପଳାଉଛ କଣ? ରୁହ ରୁହ ! ହଇଏ ତମେ ଆଜିର ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ବାଦଟା ରେଡିଓରେ ଶୁଣିଲଟି?

ସୁପ୍ରଭା: ମଲା ମୋର ! ହଇଏ ମୁଁ କଣ କାଲୁଣୀଟିଏ ଯେ ସମ୍ବାଦଟା ଶୁଣି ପାରିଲି ନାହିଁ? ତମେ ପରା ସକାଳୁ ସକାଳୁ full volumeରେ radio ଲଗାଇ -- ସାଇ ପଡିଶା, ସାରା ଦୁନିଆକୁ ସମ୍ବାଦ ଶୁଣାଉଛ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଶୁଣିଛ, ସମ୍ବାଦଟା ତମେ ଶୁଣିଛ? କହିଲ, କହିଲ ଦେଖି ଆଜିର ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ବାଦଟା କଣ ଥିଲା?

ସୁପ୍ରଭା: ମଲା ମୋର କିଏ ନେତା ହେଲା, କିଏ ମନ୍ତ୍ରୀ-M.L.A. ହେଲା, କିଏ କେତେ ଦୁର୍ନିତୀ କଲା, ପଇସା ମାଇଲା, ହେରା ଫେରୀ କଲା ସବୁଦିନ ତ ସେଇ ସମ୍ବାଦ । ଆଜି ପୁଣି ଆଉ ନୂଆ ସମ୍ବାଦଟା କଣଥିଲା ଯେ ମୁଁ ଶୁଣିବି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ହେତ୍ ତେରିକୀ -- ଏଇତ ତମର ଅଖାଡୁଆ କଥା । ତମେ ମୋଟେ ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ବାଦଟାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇନ?

ସୁପ୍ରଭା: ହୁ ହୁ ତମ ଧ୍ୟାନ ତ ମୁଁ ଭଙ୍ଗ କରିନଥିଲି? କୁହ ଜଲଦି କୁହ ଆଜିର ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ବାଦ କଣ ଥିଲା?

ଘନଶ୍ୟାମ: ବୁଝିଲ ସୁପ୍ରଭା! ଆକାଶବାଣୀ, ଧରିତ୍ରୀ, ସମାଜ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ସମ୍ବାଦ ସବୁଥିରେ ଆଜିର ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ବାଦ ଯେ ଓଡିଶାର ନୂତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନୂତନ ପଟ୍ଟନାୟକ ନୂତନ ଧରଣରେ ନୂତନ ଓଡିଶା ଗଢିବା ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ଓଡିଆମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଦେଶକୁ ଫେରିଆସିବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ଆଉ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ସୁପ୍ରଭା: ଚୁଲିକୁ ଯାଉ ସେ ଆହ୍ୱାନ, ଅନୁରୋଧ । ହଇଏ ସେଥିରୁ ମୋତେ କଣ ମିଳିବ? ତମ ମନ ତ Torontoରେ ଲାଗିଲାନି ବୋଲି, ପୁଅ-ଝିଅ ଦିଟାଙ୍କୁ ମୋର ସେଠି ଛାଡି, ମାସେ ହେଲା ମୁଁ ଏଠି ତମ ସାଙ୍ଗରେ ପଡି ରହିଛି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଓଡିଶା ଆସି ପହଞ୍ଚିବାର ମାସକ ଭିତରେ ମୁଁ ମୋର ବ୍ୟବାସାୟଟା ମଧ୍ୟ ଏଠି ତ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛି ।

ସୁପ୍ରଭା: (ଥଟ୍ଟାରେ) ରଖମ ତମର ବ୍ୟବସାୟ । ହଇଏ ଇଏ କି ବ୍ୟବସାୟ?

ଘନଶ୍ୟାମ: କଣ ହେଲା? କୁକୁଡା ଚାଷ ବ୍ୟବସାୟ ମୋର! ତମକୁ କଣ ଗନ୍ଧାଉଛି?

ସରିପ୍ରତି ଢେଉ ଦୋଳେ ପର୍ବତ ଆକାରେ
ସଲିଳପ୍ରାର୍ଥୀ ଚାତକ ଜଳଧର ଠାରେ ।

ସୁପ୍ରଭା: କାହିଁକି ଗୋଟେ ମାସେ ହେଲା କୁକୁଡା ଚାଷ, କୁକୁଡା ଚାଷ ବୋଲି ହାଲ୍ଲା କରୁଛ? ହଇଏ poultry farm କଣ ତମ ପାଟିରେ ପଶୁନି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଏଁ -- ଓଡିଆ ଘରର ପୁଅ ମୁଁ, ଓଡିଶା ମୋ ଦେଶ! ଓଡିଆ ମୋ ମାତୃଭାଷା ! ମୁଁ କାହିଁକି poultry, ସଲ୍ଟ୍ରି farm କହିବି? ମୁଁ ତ ଗର୍ବରେ କହିବି ମୁଁ କୁକୁଡା ଚାଷ କରୁଛି !

ସୁପ୍ରଭା: ମୋତେ ଆଉ ରଗାଅନା କହୁଛି । କିଏ ଏଠି ଉଡାଜାହାଜ, ବୁଡା ଜାହାଜ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛି ତ, କିଏ ପୁଣି ରାତାରାତି M.L.A, ମନ୍ତ୍ରୀ, contractor ହୋଇ କୋଟିପତି ବନୁଛି ଆଉ ତମର କଣ ନା କୁକୁଡା ଚାଷ, କୁକୁଡା ଚାଷ, କୁକୁଡା ଚାଷ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କାହିଁକି କୁକୁଡା ଚାଷ କଣ ଖୁଚୁରା ଚାଷ? ତମେ ଟିକେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର । ଛଅ ମାସ ଭିତରେ ଦେଖିବ ଆମେ ବି କୋଟିପତି ବନିଯିବା ।

ସୁପ୍ରଭା: ଥାଉ ଥାଉ ସେ ବାହାପିଆ କଥା । ଦିନରେ, ରାତିରେ ଆକାଶକୁ ଚାହିଁ ପରା ତାରା ଗଣୁଥାଅ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ମୁଁ କାହିଁକି ତାରା ଗଣିବି ମ? ଚନ୍ଦ୍ର, ତାରା ଆକାଶରୁ ତୋଳି ଆଣି ତମକୁ ଦେବି ... ଟିକିଏ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର ! ହଇଏ ସୁପ୍ରଭା କାନାଡାରେମୋର ଘରଦ୍ୱାର ବିକି, ଏଟଜି ଓଡିଶା ଆସି ଭଡାଘରେ ରହି କୁକୁଡା ଚାଷ କରି ଛ ମାସରେ କୋଟିପତି ହେବାର ପ୍ରେରଣା, ଉତ୍ସାହ ମୋତେ ଦେଲା କିଏ?

ସୁପ୍ରଭା: (ରାଗରେ) କଣ ମୁଁ ଦେଲି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ହେତତେରିକି, ତମକୁ ଆଲ କହିଲେ କାଲ ଶୁଭୁଛି । ହଇଏ ମୁଁ କଣ କହିଲି ତୁମେ ମୋତେ ଏ ପ୍ରେରଣା ଦେଲ ନା ଆଶା ଦେଲ? ନା ନା ତୁମେ ନୁହେଁ । ନଟବର, ସେଇ ନଟ ମୋର ଭାଇ, ମୋତେ ସାହସ, ଉତ୍ସାହ, ଓ ପ୍ରେରଣା ଦେଲା ।

ସୁପ୍ରଭା: ମଲା ମୋର । କେତେ ସ୍ନେହ, କେତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ତମର ବାବୁ ନଟବରଙ୍କ ପାଇଁ? ଓଧ ସାଙ୍ଗରେ ଭୂଆଁ ବିଲେଇ ବଣା ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଥଟ୍ଟା-ମଜା ଜମା କରନି ସୁପ୍ରଭା । ନଟକୁ ମୁଁ ପିଲାଦିନରୁ ଜାଣେ । ମୋର ଛୋଟ ଭାଇଠାରୁ ବେଶୀ ସ୍ନେହ ତାକୁ କରେ । ଚାହା-ପାନ ବିକାରୁ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରି ଆଜି ଏ ଓଡିଶାରେ କେତେବଡ contractor ହେଲାଣି? ଦି-ଦିଟା ସିନେମା ଘର, ଦି-ଦିଟା hotel ତ ଖାଲି ତାର ଏଇ ସହରରେ ।

ସୁପ୍ରଭା: ହଉ ହଉ ଦେଖିବା, କୁକୁଡା ଚାଷରୁ କାମ ଆରମ୍ଭ କରି ତମେ କେତେ ବାଟ ଯାଏ ଯିବ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଯିବି, ଯିବି, ବହୁତ ଆଗକୁ ଯିବି । କାନାଡା ଫେରନ୍ତା ଓଡିଆ ପୁଅ ମୁଁ -- କୁକୁଡା ଚାଷ କରି ଓଡିଶାରେ କୋଟିପତି ହେବି ।

(ଏହି ସମୟରେ ବାହାର କବାଟରେ ଶବ୍ଦ)

ସୁପ୍ରଭା: ମଲା ମୋର, ସକାଳୁ ସକାଳୁକିଏ ଆସି କବାଟ ବାଡେଇଲାଣି (pause ନେଇ) -- ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ, କବାଟ ଖୋଲା ଅଛି ।

(Income Tax officer ରାଜର ପ୍ରବେଶ -- ହାତରେ briefcase, , ଅନ୍ୟହାତରେ file କାଗଜ)

ଘନଶ୍ୟାମ: ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା, ନମସ୍କାର ! ଆପଣ କିଏ ମୁଁ ତ ଜାଣିପାରିଲିନାହିଁ ।

ରାଜ: ଜାଣିବେ, ଜାଣିବେ, ଭଲକରି ଜାଣିବେ ! ଆଗ ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ -- ଆପଣଙ୍କ ନା ଘନଶ୍ୟାମ ଦାଶଟି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ହଁ ଆଜ୍ଞା ହଁ, ମୋ ନାମ ଘନଶ୍ୟାମ ଦାଶ । ବିଦେଶ ଫେରନ୍ତା ଘନଶ୍ୟାମ ମୁଁ । ଆଉ ଇଏ ମୋର ସହଧର୍ମିଣୀ ସୁପ୍ରଭା ଦାଶ । ଆପଣଙ୍କ ନା ଟା କଣ ଆଜ୍ଞା?

ରାଜ: ମୋ ନା ଆଜ୍ଞା ରାଜକିଶୋର ସାମନ୍ତରାୟ । ଦିଲ୍ଲୀ ଫେରନ୍ତା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ କର୍ମଚାରୀଟିଏ । Income Tax officeରୁ ଆସିଛି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଦିଲ୍ଲୀ ଫେରନ୍ତା, ବିଦେଶ ଫେରନ୍ତା -- ସବୁ ଏକା କଥା ରାଜକିଶୋର ବାବୁ । ଓଡିଆ ଲୋକ ଆମେ, ଓଡିଶା ଆମ ଦେଶ ।

ସୁପ୍ରଭା: ଆମର ୟାଙ୍କୁ ଓଡିଶାରେ ବି ଓଡିଆ ଲୋକ ଦେଖା ହେଲେ ଭାରି ଖୁସି ଲାଗେ । ବାଟରେ, ହାଟରେ, ଚା ଦୋକାନ, ପାନ ଦୋକାନରେ ଯିଏ ଦେଖାହେବ ପଚାରିବେ ଆପଣ ଓଡିଆ? ବାପ ନାଁକଣ, ମା ନାଁ, କଣ, ବଂଶ ଇତିହାସ ସବୁ ପଚାରି ବସିବେ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଛାଡନ୍ତୁ ରାଜ ବାବୁ, ସୁପ୍ରଭା କଥା ଛାଡନ୍ତୁ । ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ କଣ ନଟବର ଆମ reference ଦେଲା କି? ଆପଣ କଣ ଏଠି ଚାକିରୀ-ବାକିରୀ ଛାଡି, ଘର-ଦ୍ୱାର ବିକି କାନାଡା ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେଣି କି?

ରାଜ: (ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ସେ କାନାଡା ଫାନାଡା କଥା ମୁଁ ଜାଣିନି ଆଜ୍ଞା । ଗତ କାଲି officeରେ ଆପଣଙ୍କ file ମୋତେ ମୋ supervisor ଦେଲେ । Fileଟି ପଢି, fileରୁ ଠିକଣା ନେଇ ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କାହିଁକି ଆଜ୍ଞା? ମୁଁ ତ ମୋ resume ଇତ୍ୟାଦି କାହାକୁ ଏଠି ପଠେଇ ନାହିଁ? ମୋ ନାଁରେ ପୁଣି କି file, ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା ନାହିଁ -- ମୋର ଏଠି ଓଡିଶାରେ ଚାକିରୀ-ବାକିରୀ ଦରକାର ନାହିଁ । ମୋ ବ୍ୟବସାୟ ଭଲ ତ ମୁଁ ଭଲ ।

ସୁପ୍ରଭା: ବ୍ୟବସାୟ, ବ୍ୟବସାୟ ଗୋଟେ କଣ କହୁଛ ମ । Business କରୁଛ ବୋଲି କହୁନ?

ରାଜ: ଏକା କଥା, ଏକା କଥା business , ବ୍ୟବସାୟ ସବୁ ଏକା କଥା । ଆପଣଙ୍କ poultry farm business କେମିତି ଚାଲିଛି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଚାଲିନି ଆଜ୍ଞା! ଦଉଡିଛି, ଦଉଡିଛି । ଭାରି ଖୁସି ମୁଁ ମୋର କୁକୁଡା ଚାଷ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ । ଭଲ କାମ ଟିଏ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭରସା କରି ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଜଗନ୍ନାଥେ ହିଁ ମୋର ସାହା-ଭରସା ।

ରାଜ: ଉତ୍ତମ, ଅତି ଉତ୍ତମ ! ଆଛା ଆପଣଙ୍କ farmରେ କୁକୁଡା ମାନଙ୍କୁ କଣ ସବୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛନ୍ତି କହିଲେ?

ସୁପ୍ରଭା: ଇଏ କି ପ୍ରଶ୍ନ ମ? କୁକୁଡାଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ନ ଦେଇ ଆମେ କଣ ମାରି ଦେଉଛୁ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେମିତି ଗୋଟେ ଆଜେ-ବାଜେ କଥା କାହିଁକି କରୁଛ? (ରାଜଙ୍କୁ) ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା କଥା କଣକି କାନାଡାରେ ୧୦ ବର୍ଷ ରହି -- ଚାକିରୀ କରି ଯାହା କିଛି ପୁଞ୍ଜି ଏକାଠି କରିଥିଲି ସବୁ ତ ଏଇଠି ମୋ ଚାଷରେ ଲଗେଇଦେଲି ।

ରାଜ: ଆହା -- foreign currency, dollar complication ମଧ୍ୟ ଏ businessରେ ଅଛି?

ଘନଶ୍ୟାମ: Complication କିଛି ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା । ଯାହାସବୁ Canadian dollar ସେଠି Canadaରେ save କରିଥିଲୁ -- ସବୁ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କାରେ convert କରି -- ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କାରେ -- ଓଡିଶାରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

ରାଜ: ହଉ ସେ dollar କଥା ପରେ ବୁଝିବା । ଆଗ ମୋତେ ସଫା ସଫା କୁହନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ farmରେ ଆପଣ କୁକୁଡାଙ୍କୁ କଣ ସବୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛନ୍ତି?

ଘନଶ୍ୟାମ: କହୁଛି, ଆଜ୍ଞା କହୁଛି । ଟିକିଏ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରନ୍ତୁ ! ସକାଳେ, ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆଉ ରାତିରେ -- ୩ ବେଳା ଆମେ କୁକୁଡାଙ୍କୁ କାଜୁ, କିସମିସ ଆଉ ବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛି ।

ସୁପ୍ରଭା: ସଙ୍ଗରେ ପୁଣି ପାଣି ନମିଶା ଖାଣ୍ଟି ଦୁଧ କୁକୁଡାଙ୍କୁ ପିଇବାକି ଦେଉଛୁ ।

ରାଜ: ଭଲ କଥା, ବେଶ୍ ଭଲ କଥା । ସେଇଥି ପାଇଁ ତ income tax officeରେ ଆପଣଙ୍କ file ଦିନକୁ ଦିନ ମୋଟା ହେଇ ଚାଲିଛି ।

ସୁପ୍ରଭା: ଇଏ କି କଥା? ଆମେ ତ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନୁ?

ରାଜ: ବୁଝେଇବି, ବୁଝେଇବି, ସବୁ ବୁଝେଇବି । ଆପଣ ଦୁଇ ଜଣ କାଲି ସକାଳେ ୧୦ଟା ପୂର୍ବରୁ income tax officeରେ ଆସି ପହଁଚନ୍ତୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: Income ତ ଜମାରୁ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା ଆମର । ପୁଣି income tax office କାହିଁକି ଯିବୁ?

ହତ୍ୟାକାରୀ ରାଜଦ୍ୱାରେ ଭୋଗିଥାଏ ଦଣ୍ଡ
ହତ୍ୟାଦୋଷେ ହଡିଆର ହୁଏନା' ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡ ।
ହେଜ ଭାଇ ଆତ୍ମକୃତ ପାପପୁଣ୍ୟ ଲାଗି
ହେବ ନିଜେ ଦାୟୀ, ଶାସ୍ତ୍ର ନୁହେ ଫଳଭାଗୀ ।

ରାଜ: Income ନାହିଁ ନା income ଦେଖାଉ ନାହାନ୍ତି? ଆରେ ମୋତେ କଣ ବୋଲି ଭାବିଲେ କି? ଆପଣ ଡାଳେ ଡାଳେ ଗଲେ ଆମେ ପତ୍ରେ ପତ୍ରେ ଯିବା ଲୋକ । ମୁଁ ପରା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ income tax officer ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ ରାଜ ବାବୁ । ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । କଥାଟା ଆମକୁ ଟିକିଏ ଖୋଲି କରି କୁହନ୍ତୁ ।

ରାଜ: (ବିରକ୍ତ ହୋଇ ରାଗରେ) ଖୋଲି କରି ଆଉ ବନ୍ଦ କରି କଣ କହିବି? ଆରେ ବାବୁ -- ଏ ଦେଶରେ ଆମର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ବଗଡା ଭାତ ମୁଠାଏ କୁ ଡାଲି ପାଣି ଟିକିଏ ନିୟମିତ ଖାଇବାକୁ ପାଉନାହାନ୍ତି । ଆଉ ଆପଣ କଣ ନା କୁକୁଡାଙ୍କୁ ଦିନରେ ତିନି ତିନି ଥର କାଜୁ, ପେସ୍ତା, ବାଦାମ ଖୁଆଇ ଖାଣ୍ଟି ଦୁଧ ପିଆଉଛନ୍ତି?

ସୁପ୍ରଭା: ଏଇ ଛୋଟ କଥାରେ ଆପଣ ଏତେ ରାଗୁଛନ୍ତି କାହିଁକି? ଆପଣ ତ ଏ ଦେଶର ନିୟମ-କାନୁନ ଭଲ କରି ଜାଣିଛନ୍ତି । ଆପଣ କହିଲେ ଆମେ କାଲିଠୁଁ କୁକୁଡାଙ୍କୁ ବଗଡା ଭାତ-ଡାଲି ଖାଇବାକୁ ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେବା ।

ରାଜ: ଥଟ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ । ଜାଣିଛନ୍ତି ମୁଁ କିଏ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଜାଣିଲୁ ପରା ଆଜ୍ଞା । ଆପଣଙ୍କ ନାଁ ରାଜକିଶୋର ସାମନ୍ତରାୟ । ଆପଣ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଜଣେ ସଚ୍ଚୋଟ income tax officer ।

ରାଜ: (ଗର୍ବରେ) ସେଇ କଥା, ସେଇ କଥା । Income, income କେତେ ଆପଣଙ୍କର? ଗୋଟେ ଜବରଦସ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିବ କାଲି । ଆପଣ କାଲି ଆସନ୍ତୁ । Officeରେ ବସି ସବୁ ଖୋଲା-ଖୋଲି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ପୁଣି ଆପଣ ରାଗିଲେ ଆଜ୍ଞା ।

ରାଜ: ରଗା-ରଗି କଥା ନୁହେଁ । ଏ income tax rules, regulations, act କଥା । Office ଆସିଲେ ସବୁ କଥା ହେବା, asessment କରିବା । ଏ ନିଅନ୍ତୁ ଆମ office address । କାଲି ଦେଖା ହେବ । ମୁଁ ଚାଲିଲି । (ରାଗରେ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରିଲା ବେଳକୁ)

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆଜ୍ଞା ଶୁଣନ୍ତୁ । ଟା ସରବତ କିଛି ଟିକିଏ ପିଇକରି ତ ଯାଆନ୍ତୁ ।
[ରାଜ କିଛି ନ ଶୁଣି ବାହାରକୁ ଚାଲିଯିବେ ।]

[ରାଜର ପ୍ରସ୍ଥାନ ପରେ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ, ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ କହିବେ ।]

ଘନଶ୍ୟାମ: ହଇଏ ସୁପ୍ରଭା । ଏଇଲେ କରିବା କଣ? Income ତ ଜମାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ନାହିଁ -- କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ କଣ ନା ଘରେ income tax ବାଲା ପଶିଲେଣି । ମହରଗରୁ ଆସି ମଣିଷ ଏଠିତ କାନ୍ତାରରେ ପଡିଲା । ହେ ଜଗନ୍ନାଥ ତମେ ହିଁ ସାହା ଭରସା ।

ସୁପ୍ରଭା: (ରାଗିକରି) କାହିଁକି ଗୋଟେ ମିଛରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଡାକୁଛ? ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁ ତମକୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ କହିଥିଲେ ଏଠି ଆସି poultry farm ଖୋଲିବାକୁ? ଡାକ, ଡାକ, ସେଇ ନଟବରକୁ ଡାକ । (Pause ନେଇ) ହଇଏ ତମକୁ କିଏ ଏଇ ମନ୍ତ୍ରଣା ଦେଇଥିଲା ଯେ ତମେ କହିବ କୁକୁଡାଙ୍କୁ ଆମେ କାଜୁ, କିସମିସ, ବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛୁ ବୋଲି? ନଟ ଏ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲା ଟି?

ଘନଶ୍ୟାମ: କାହିଁକି ମୋ ନଟଟା ଉପରେ ସବୁବେଳେ ରାଗୁଛ କହିଲ? ସେ କଣ ଆମର କେବେ ମନ୍ଦ ପାଞ୍ଚିବ? ସବୁବେଳେ ତ ସାଙ୍ଗ ସାଥିଣ'କୁ କହୁଛି ଟା ଭାଇନା-ଭାଉଜ କାନାଡା ଫେରନ୍ତା ବିଦେଶୀ ଓଡିଆ । କେତେ ଗର୍ବ କରୁଛି ଆମ ପାଇଁ । ସବୁବେଳେ ମୋତେ ବୁଝାଉଛି -- ଭାଇନା, କାନାଡାରୁ ଫେରି ଏଠି coat-tie ନ ପିନ୍ଧିଲେ, କାଜୁ, ବାଦାମ, କିସମିସ କଥା ନ କହିଲେ, ନିଜ gravity maintain ନ କଲେ -- ଏଠି ଓଡିଶାରେ ଆମକୁ କେହି ପଚାରିବେ ନାହିଁ ।

ସୁପ୍ରଭା: ହଇଏ ନଟ ଯାହା କହିବ, ତମେ କଣ ସେଇଆ କହିବ? ଗଛରେ ଚଢିଯା କହିଲେ -- ଗଛରେ ଚଢିଯିବ? ନଈରେ ଡେଇଁ ପଡ କହିଲେ ନଈରେ ଡେଇଁପଡିବ?

ଘନଶ୍ୟାମ: କାହିଁ ସୁପ୍ରଭା, କାହିଁ ଗୋଟେ ମିଛରେ ଏତେ ଛାନିଆ ହେଉଛ? ନଈ ନ ଦେଖୁଣୁ ଲଙ୍ଗଳା । ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ଟିକିଏ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର ।

ସୁପ୍ରଭା: ହଉ ମୁଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଭିତରରେ ମୋର ଜପ-ତପ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି । ତମେ income tax କଥା କଣ କରିବ କର ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କରିବି ଆଉ କଣ? ଦିଅ ଫୋନ ଟା ଦିଅ । ମୁଁ ଆଗେ ନଟବରକୁ ମୋର ଫୋନ କରେ । ସିଏ କିଛି ଉପାୟ ବତେଇବ । (ସୁପ୍ରଭା ଫୋନ ଦେବ -- ଘନଶ୍ୟାମ ନଟକୁ ଫୋନ କରିବାର ଅଭିନୟ କଲାବେଳକୁ ପର୍ଦ୍ଦା ପଡିବ ।)

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ବୈଠକ ଖାନା । ସୁପ୍ରଭା, ଘନଶ୍ୟାମ ଝଡାଝଡି ଘର ସଫା କରୁଥିବେ । କବାଟରେ ଶବ୍ଦ -- ଭାଇନା ଅଛଟି, ଭାଉଜ
ଘରେ ଅଛ ।]

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆସେ, ଭିତରକୁ ଆସେ ନଟ, କବାଟ ଖୋଲା ଅଛି ।

ନଟ: (ପ୍ରବେଶ) ଭାଇନା । ନମସ୍କାର । କଥା କଣ? ଏତେ ଛାନିଆ ହୋଇ, ଫୋନ କରି ମୋତେ ଦିନ ଦିପହର ବେଳଟାରେ ଘରକୁ କାହିଁକି ଡକେଇଲ? କାଲି ପରା ସାରା ରାତି ତମ ଘରେ ପଶି ଗୁଲି ଖଟି କରୁଥିଲେ, ତାସ ଖେଳୁଥିଲେ । ରାତାରାତି ପୁଣି କଣ ଏମିତି emergency ପଡିଗଲା?

ଘନଶ୍ୟାମ: Emergency ଖାଲି ନୁହଁରେ, super-emergency । ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପର୍ବତଟା ମୋରି ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଖସିପଡିଲାଣି । Tension, ବହୁତ tensionରେ ନଟ ।

ନଟ: ଭାଇନା ଛାଡ ସେ, tension-ଫେନସନ କଥା, ସବୁବେଳେ ତମର tension । ଆଗ ମୋତେ କୁହ । ଆରେ ଭାଉଜ ତମେ କହିଲ କଣ କଥା ।

ସୁପ୍ରଭା: ତମକୁ ଆଉ କଣ କହିବି ନଟବର । ତମେ ତ ଆମ ଘର ଲୋକ । (ରାଗିକରି to ଘନଶ୍ୟାମ) ହଇଏ ରାତାରାତି କୋଟିପତି ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲ ଆଉ ସେଇ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ଓଡିଶା ଫେରିଛ । ଆଉ ପୁଣି ତମକୁ tension କାହିଁକି? କହୁନ ଖୋଲିକରି ନଟବରଙ୍କୁ ସବୁ କୁହ !

ଘନଶ୍ୟାମ: କହୁଛି, କହୁଛି ସୁପ୍ରଭା । ଏତେ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ କାହିଁକି? (to ନଟ) ବୁଝିଲୁରେ ନଟ, ବରବାଦ ହୋଇଯିବି । ଓଡିଶା ଫେରି ରାତା ରାତି କୋଟିପତି ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ମୋର ସ୍ୱପ୍ନରେ ହିଁ ରହିଯିବ ରେ ନଟ !

ନଟ: ହତ୍ ଭାଇନା । ତମେ ଆଉ କଥା ବୁଲେଇ-ବଙ୍କେଇ କହିଲେ ଆଉ ଚଳିବନି । ଆଗ କହିଲ କଣ ହେଲା ? କଥା କଣ?

ଘନଶ୍ୟାମ: କହୁଛି, କହୁଛିରେ ନଟ । ତତେ ନ କହି ଆଉ କାହାକୁ କହିବି? ବୁଝିଲୁ ଆଜି ସକାଳୁ ଝଡ, ତୋଫାନ, ବର୍ଷା, ବାତ୍ୟା ମୋର ଘର ଛାତ ଉଡେଇ ନେଲେ । ମୁଁ ଏବେ କରିବି କଣ?

ସୁପ୍ରଭା: ଝଡ, ତୋଫାନ, ଖାଲି କାହିଁକି କହୁଛ? ସିଧା କୁହ supercyclone ଆସିଗଲା !

ନଟ: ଆରେ ଏ ଭାଇନା, ଭାଉଜ -- କଣ ସବୁ ଏମିତି କଥା ହେଉଛ -- ମୁଁ ତ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି? ଓଡିଶାକୁ ପୁଣି supercyclone ଆସୁଛି ନା କଣ? କାହିଁ ମୁଁ ତ କିଛି supercyclone ବିଷୟରେ ପଢିନି କି ଶୁଣିନି?

ଘନଶ୍ୟାମ: Supercyclone ଓଡିଶାକୁ ଆସୁନିରେ ନଟ । ମୋରି ଘରେ ଆଜି ସକାଳୁ ସକାଳୁ supercyclone, ଝଡ, ବତାସ ଆସି ମୋ ଘର ଛାତ ଉଡେଇ ନେଲା । ମୁଁ ବରବାଦ ହୋଇଯିବିରେ ନଟ !

ସୁପ୍ରଭା: କାହିଁକି ଗୋଟେ ଜିରାରୁ-ଶିରା କାଢି କଥା ହେଉଛ କହିଲ? ଶୁଣ ନଟବର, ଆଜି ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଆମ ଘରକୁ କିଏ ଗୋଟାଏ income tax ବାଲା ଆସିଥିଲା ।

ଘନଶ୍ୟାମ: Income tax ବାଲା ନୁହେଁରେ ନଟ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ, ସଚ୍ଚୋଟ, ଟାଣୁଆ income tax officer ଆସିଥିଲେ । ନାଁ ତାଙ୍କର ରାଜକିଶୋର ସାମନ୍ତରାୟ ।

ନଟ: (ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ) ଏଁ ଭାଇନା? ଇଏ income tax ବାଲା ତମ ଘରେ କାହିଁକି ପଶିଲେ । ତମର ତ income ଜମାରୁ ନାହିଁ, ପୁଣି income tax କାହିଁକି ଦବ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେଇ କଥା ତ କାକୁତି ମିନତି ହୋଇ ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ସେ କିନ୍ତୁ ଶୁଣିବାକୁ ମୋଟେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନାହାନ୍ତି । ନାଲି ଆଖି ଦେଖେଇ, ରାଗ ଗର ଗର ହୋଇ କହିଛନ୍ତି କାଳି ସକାଳୁ ତାଙ୍କ officeରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ।

ନଟ: ଅସମ୍ଭବ ପୁରା ଅସମ୍ଭବ । ଭାଇନା, ତମେ କିଛି ଗୋଟାଏ ଏପଟ-ସେପଟ କଥା ତାଙ୍କୁ କହିଥିବ କି ବାହାଦୂରୀ ମାରିଥିବ । ସେଇଥି ପାଇଁ ସିଏ ରାଗରେ ତମକୁ ତାଙ୍କ officeକୁ ଡାକିଥିବେ ବୋଧେ !

ସୁପ୍ରଭା: କାନାଡା ଫେରନ୍ତା ଆମର ବଡ ବାବୁ କଣ ଖାଲି ବାହାଦୂରୀ ମାରନ୍ତି? ଟୋପି-ଟାଏ--ସୁଟ-ବୁଟ ପିନ୍ଧି, କଲର ଟେକି

ସେ income tax ବାଲା ସାଙ୍ଗରେ ନିଜ୍ଜର poultry farm, କାନାଡା-ଆମେରିକାନ୍ ଡଲାର୍ ସବୁ କଥା ଖୋଲା ଖୋଲି କହି ଚାଲିଲେ -- ସତେ ଯେପରି ସିଏ ଆଜ୍ଜର ପିଲାଦିନର ସାଥୀ ।

ନଟ: ଭାଉଜ, ଭାଇନା ଆମର କାନାଡା ଫେରନ୍ତା ବିଦେଶୀ ବାବୁ, coat, boot, suit, tie ପିନ୍ଧିବେନି ତ ଆଉ କଣ ଲୁଙ୍ଗି, ଗାମୁଛା ପିନ୍ଧି ଟହଲ ମାରିବେ । ସେ income tax ବାଲା ଆଉ କଣ କାରଣ ନେଇ ରାଗିଥିବ ନା?

ସୁପ୍ରଭା: ପୁଣି ଆଉ ଅନ୍ୟ କାରଣ ଶୁଣ ନଟବର? ସେ income tax ବାଲା ପଚାରିଲା ଆମେ କୁକୁଡାଙ୍କୁ କଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛୁ ବୋଲି?

ନଟ: ଆଉ ତମେ ଦୁଇ ଜଣ କଣ କହିଲ?

ଘନଶ୍ୟାମ: Income tax officerର ନାଲି ଆଖି ଦେଖି ଡରରେ ସିଧା ସିଧା କହିଲି କୁକୁଡାଙ୍କୁ ଆମେ ୩ ବେଳା କାଯୁ, କିସମିସ, ବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛୁ ବୋଲି ।

ସୁପ୍ରଭା: ୟାଙ୍କୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଯୋଡିଦେଲି କାଜୁ, କିସମିସ, ବାଦାମ ସହିତ କୁକୁଡାଙ୍କୁ ଆମେ ପାଣି ନମିଶା ଖାଣ୍ଟି ଗାଈ ଦୁଧ ବି ପିଇବାକୁ ଦେଉଛୁ ବୋଲି ।

ନଟ: (ରାଗିକରି ସୁପ୍ରଭାକୁ) ଭାଉଜ ଖାଲି ଖାଣ୍ଟି ଗାଈ ଦୁଧ ବୋଲି କାହିଁକି କହିଲ? ଏକାଥରେ ତ କହି ଦେଇଥାନ୍ତ ୧୦୦% jersey ଗାଈ ଦୁଧ ବୋଲି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଏ ନଟ କେମିତି ଲୋକଟା ମ ତୁ? ଗଛରେ ଆମକୁ ଚଢେଇ ଦେଇ ଚେର କାଟି ଦେଉଛୁ? ଆରେ ତୁ ପରା ମତେ ସବୁବେଳେ କହୁ ଭାଇନା କାନାଡାରୁ ଫେରିଛ -- କାଜୁ, ପେସ୍ତା, ବାଦାମ ତଳକୁ ଖସିକରି କଥା କହିବନି । ଲୁଙ୍ଗି ଧୋତି, ଗାମୁଛା ପିନ୍ଧି ବାହାରକୁ ଯିବନି । ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ଥଟ୍ଟା ମଜା କରିବନି । ଆଉ ତୋ କଥା ମାନି ଭାଉଜ କାଜୁ, ବାଦାମ, ପେସ୍ତା ସହିତ ଖାଣ୍ଟି ଗାଈ ଦୁଧ ମିଶେଇ ଦେଲା ଯେ ମହାଭାରତ ଅଶୁଦ୍ଧି ହୋଇଗଲା?

ନଟ: ଏଇତ ପୁଣି ରାଗିଲ ଭାଇନା । ରାଗନି, ରାଗନି ଜମା ରାଗନି । ଭାଉଜ ତମେ ଜମା ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନି । ଏଇଟା ଗୋଟେ ମାମୁଲୀ problem । ମୁଁ ସବୁ ଠିକ୍ କରିଦେବି । ଭାଉଜ, ଆଗ ମୋତେ କହିଲ ତମର poultry farm gate କିଏ ଖୋଲି ଦେଇଛି? ଏଇଲେ ତମ ଘରକୁ ଆସିବା ବାଟରେ ଦେଖିଲି farm gate ଖୋଲା, କୁକୁଡା ସବୁ ପଦାରେ ବୁଲି ଖାଉଛନ୍ତି ।

ସୁପ୍ରଭା: Farm gate ଆଉ ଖୋଲିବ କିଏ? Income tax ବାଲା ଘରୁ ଆମର ଗୋଡ କାଢିଛି କି ନାହିଁ, ଭାଇନା ତମତ ରାଗରେ ତମତମ ହୋଇ ସିଧା ଦୌଡିଲେ farmକୁ । ମୁଣ୍ଡରେ ପୁଣି କି ନୂଆ ବୁଦ୍ଧି ପଶିଲା କେଜାଣି gate ଖୋଲି ଦୁର୍ ଦୁର୍ କହି ସବୁ କୁକୁଡାଙ୍କୁ ପଦାକୁ ବାହାର କରିଦେଲେ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଏ ନଟ ଛାଡ୍ ତୋ ଭାଉଜ କଥା, ଜିରାରୁ ଶିରା କାଢୁଛି । ତୁ ଆଗ ମୋତେ ଏ income tax ଝାମଲାରୁ ବଞ୍ଚା ବାପା, ନହେଲେ ମୁଁ ବରବାଦ୍, ହୋଇଯିବି ।

ନଟ: (କଲର ଟେକି ଗର୍ବରେ) ଆରେ ଏ ଭାଇନା ତମେ ତମର ନଟକୁ କଣ ବୋଲି ଭାବିଲ କି? ଏ ସହରରେ ୨-୨ଟା ସିନେମା ହଲ, ୩-୩ଟା hotel, ୪-୪ଟା transport company ମୋ ନାଁରେ ଚାଲିଛି । Collector, SP, home minister ସବୁ ମୋ ପକେଟ ଭିତରେ । ଆଉ ଏ ତୁଚ୍ଛା କିରାନୀଟା ଆମ ଘରେ ଆସି ଆମକୁ ନାଲି ଆଖି ଦେଖେଇଦେବ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେମିତି କିରାନୀ, କିରାନୀ ମୋଟେ କହନାରେ, ସେ ଜଣେ ସଚ୍ଚୋଟ income tax officer, ନାଁ ତାଙ୍କର ରାଜକିଶୋର ସାମନ୍ତରାୟ ।

ନଟ: ଛାଡ ମ ଭାଇନା । ଏଇମିତି ଗଣ୍ଡା-ଗଣ୍ଡା income tax officer ମୋ ଡାହାଣ ପଟେ, ବାଁ ପଟେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ମୋ ଘରେ ଆସି ହାଜିରା ପକାଉଛନ୍ତି । ମୋର direct contact – income tax କମିଶନର ସାଙ୍ଗେ । ତମେ କାହିଁକି ବ୍ୟସ୍ତହେଉଛ?
[ଏହି ସମୟରେ କବାଟରେ ଶବ୍ଦ । ମୁଁ ଭିତରକୁ ଆସିପାରେ?]

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆସନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ । କବାଟ ଖୋଲାଅଛି ।

[ପୋଲିସ ବେଶ ରେ ସମୀରରର ପ୍ରବେଶ । ସମସ୍ତେ ପୋଲିସକୁ ଦେଖି ଡରରେ ନମସ୍କାର, ନମସ୍କାର କହିବେ ।]

ପୋଲିସ: (ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖି) ଆପଣଙ୍କ ଭିତରେ ଘନଶ୍ୟାମ ଦାଶ କିଏ?

ନଟ: ମୁଁ ନୁହେଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ନୁହେଁ । ଏ ଆମର କାନାଡା ଫେରନ୍ତା ବିଦେଶୀ ବାବୁ ଘନଶ୍ୟାମ ଦାଶ ।

ପୋଲିସ: ଆଚ୍ଛା ଆପଣ ତାହେଲେ ଘନଶ୍ୟାମ । ଥାନା ଆଡେ ତ କେବେ ଆସି ନାହାନ୍ତି ଜଣା ପଡୁଛି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ପୋଲିସ ଥାନାରେ ମୋର କି କାମ ଆଜ୍ଞା? ମୁଁ ଚୋରୀ କରିଛି ନା ମଣିଷ ମାରିଛି ଯେ ଥାନାକୁ ଯିବି?

ନଟ: ଛାଡନ୍ତୁ ପୋଲିସ ବାବୁ ସେ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ ଆମର ଥଟ୍ଟା, ମଜାଳିଆ ଲୋକ । ତାଙ୍କ କଥା ଧରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସିଏ କାହିଁକି ଚୋରୀ କରିବେ ନା ମଣିଷ ମାରିବେ?

ପୋଲିସ: (ରାଗରେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ବାଡି ବାଡେଇ) ଆରେ ବାବୁ ତମକୁ ମୁଁ କିଛି ପଚାରିଲି? ଉପରେ ପଡି ଟାଉଟରୀ କଣ ମାରୁଛ? ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଠିଆ ହୁଅ ।

ସୁପ୍ରଭା: (ବୁଝେଇବା ଭାଷାରେ) ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ ପୋଲିସ ବାବୁ । କାହିଁକି ରାଗୁଛନ୍ତି । ମୋ ନାମ ସୁପ୍ରଭା ଦାଶ । ମୁଁ ୟାଙ୍କ ଧର୍ମପତ୍ନୀ । ଆଉ ଆପଣଙ୍କ ନାଁଟା କଣ?

ପୋଲିସ: ଆପଣ କଣ ମୋ ନାଁ, ମୋ ବାପା ନାଁ, ଅଜା, ପଣଜା, ଘର, ବଂଶ, ଇତିହାସ ଜେରା କରି ବସିଲେଣି? ଦେଖି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି-- ମୁଁ ଓଡିଶା ପୋଲିସ ।

ସୁପ୍ରଭା: ପୁଣି ଆପଣ ରାଗି ଯାଉଛନ୍ତି? ହଉ ହଉ କୁହନ୍ତୁ ଆମ ଘରେ ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ପାଦ କେମିତି ପଡିଲା?

ପୋଲିସ: ମୋ ପାଦ ପଡିନି ! ଓଡିଶା ପୋଲିସ ସ୍ୱୟଂ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆପଣଙ୍କ ଚାଲି-ଚଳନ, କଥା-ବାର୍ତ୍ତା, ବେଶଭୂଷା ଦେଖି ତ ଆମେ ଜାଣିଗଲୁ ଆପଣ ଓଡିଶା ପୋଲିସ, ହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ନାଁଟା କଣ?

ପୋଲିସ: ମା ନାମ ସମୀର ଦାଶ ।

ନଟ: ଭଲ କଥା ଭଲକଥା -- ହେଲେ କୋଉ ଦାଶ ଆପଣ? ଦନ୍ତେ ସ ଦାସ ନାଁ ତାଲବେଶ ଦାଶ?

ପୋଲିସ: ତାଲବେଶ ଦାଶ ।

ନଟ: ଆରେ ବାଃ ଇଏ ତ ଆହୁରି ବଢିଆ କଥା । ଆପଣ ତାହାଲେ ଆମ ଜାତି-ଭାଇ ଲୋକ । ଆଜ୍ଞା ମୋ ନା ହେଲା ନଟବର ଦାଶ with ତାଲବେ ଶ । ଆଉ ଇଏ ହେଲେ ଘନଶ୍ୟାମ ଦାଶ with ତାଲବେ ଶ । ଇଏ ସୁପ୍ରଭା ଦାଶ ମଧ୍ୟ with ତାଲବେ ଶ । ଆଜ୍ଞା ଆମେ ସବୁ ଗୋଟିଏ ଜାତିର ଲୋକ ।

ପୋଲିସ: ଏ ବାବୁ? ପୁଣି ତମେ ଉପରେ ପଡି କଥା ହେଉଛ? ଓଡିଶା ପୋଲିସର ଜାତି-ଫାତି କିଛି ନଥାଏ ଆମେ ହେଲୁ ଓଡିଶାର ଆଇନ, ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷକ । ଏବେ ଆଉ ବେଶୀ ବକ୍‌ବକ୍ ହେଲେ ଦଫା ୪୨୦ରେ ସିଧା ଭିତରକୁ କରିଦେବି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ପୁଣି ଆପଣ ରାଗିଗଲେ ପୋଲିସ ବାବୁ । ରାଗନ୍ତୁନି, ଜମା ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆମେ ତ ଓଡିଶାର ନିତି, ନିୟମ, ଆଇନ, ଶୃଙ୍ଖଳା କିଛି ଭାଙ୍ଗିନୁ -- କୁହନ୍ତୁ ଆମ ଘରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଦ କେମିତି ପଡିଲା?

ସୁପ୍ରଭା: ୟେ ଆମର କଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି କି ପୋଲିସ ବାବୁ ଯେ ଆମର ଆଜି ମହାଭାଗ୍ୟ । ଆପଣଙ୍କ ପାଦ ଆଜି ଆମ ଘରେ ପଡିଲା । କିନ୍ତୁ କାରଣଟା ତ କୁହନ୍ତୁ?

ପୋଲିସ: କହୁଛି, କହୁଛି, ସବୁ କାରଣ କହୁଛି । କିନ୍ତୁ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ ଆଗ ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ ଏ poultry farm ଖୋଲିବା ଆପଣଙ୍କର କେତେ ଦିନ ହୋଇଗଲା?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଜମାରୁ ମାସଟିଏ ହୋଇଛି ପୋଲିସ ବାବୁ । ବଡ କଷ୍ଟେ ମଷ୍ଟେ ମୁଁ ଏ କୁକୁଡା ଚାଷ କାମଟି ଏଠି ଆସି ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

ନଟ: ଆପଣଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ ତାଙ୍କ poultry farm କାମର ଶୁଭାରମ୍ଭ ଏ ମାସେ ହେଲା କରିଛନ୍ତି ।

ସୁପ୍ରଭା: ହଁ ଆଜ୍ଞା ପୋଲିସ ବାବୁ । ଆପଣଙ୍କ ଛତ୍ରଛାୟା ତଳେ ରହି ମାସେ ହେଲା ଆମେ ଏ businessଟା ଆରମ୍ଭ କରିଛୁ ।

ପୋଲିସ: ସେ ଆଶୀର୍ବାଦ, ଛତ୍ରଛାୟା, ଦୟା, ମମତା, ଆଲତୁ-ଫାଲତୁ କଥା ଓଡିଶା policeକୁ କୁହନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆରେ ବାବୁ ମାସଟିଏ ହୋଇଗଲାଣି -- ଆମ ଇଲାକାରେ ନୂଆ business ଟିଏ ଆରମ୍ଭ କରିଛ-- ହେଲେ ଆମ ଆଡେ ଟିକିଏ କେବେ ଆସିନ?

ନଟ: ଆଜ୍ଞା ଆସିବୁ ଆସିବୁ ବୋଲି ତ ସବୁବେଳେ ଭାବୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ଲୋକ ମୁଁ, ସମୟର ଖୁବ ଅଭାବ । Busy ଲୋକ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଆସି ପାରୁନି ।

ପୋଲିସ: ହଇଏ ବାବୁ ପୁଣି ଉପରେ ପଡି ଟାଉଟରୀ ମାରୁଛ? ତମକୁ କିଏ ଡାକୁଛି? ମୁଁ ତ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥା ହେଉଛି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଛାଡନ୍ତୁ ପୋଲିସ ବାବୁ । ନଟ କଥା ଧରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସିଏତ ସବୁବେଳେ ଉପରେ ପଡି କଥା ହୁଏ । ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ ମୋତେ ଥାନା ଆଡେ କାହିଁକି ଡାକୁଛନ୍ତି?

ପୋଲିସ: ବୁଝିଲେ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ, ବହୁତ complain ଆସୁଛି ସବୁ ଆପଣଙ୍କ poultry farm ନାଁରେ । ଥାନାକୁ ଆସିଲେ ବସି କରି ସବୁ ଖୋଲାଖୋଲି କଥା ହେବା ।

ସୁପ୍ରଭା: ଆଜ୍ଞା ଆମର ଇଏ ତ ବହୁତ ସରଳ, ଅମାୟିକ ଭଦ୍ରଲୋକ । ମାଛିକୁ ମ ବୋଲି କହନ୍ତି ନାହିଁ । ପୁଣି ୟାଙ୍କ poultry farm ନାଁରେ କିଏ କାହିଁକି complain କରିବ?

ପୋଲିସ: କଣ ମୁଁ ମିଛ କହୁଛି? ଓଡିଶା ପୋଲିସ କେବେ କାହାକୁ ମିଛ କୁହେ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେ ସତ ମିଛରୁ ଆମକୁ କ'ଣ ମିଳିବ ଆଜ୍ଞା? ଆପଣ କୁହନ୍ତି କିଏ complain କରୁଛି?

ପୋଲିସ: କହିଲି ପରା complain ବହୁତ complain । ଏ municipality ବାଲାଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆପଣଙ୍କ ପଡିଶା ଲୋକ, ସାହି ବାସିନ୍ଦା, ସାରା ସହର ଲୋକ complain କରୁଛନ୍ତି।

ନଟ: (ନ ବୁଝିବା ଭଳିଆ) ଏଁ ଇଏ ତ ନୂଆ କଥା ! Income tax ବାଲାଙ୍କ ସହିତ ଏ municipality ବାଲା ବି ଭାଇନାଙ୍କ ପଛରେ ପଡିଗଲେଣି? ଭାଇନା ମୋତେ ତ ଏ କଥା କେବେ କହିନ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଚୁପକର ନଟବର, ଚୁପକର । ପୋଲିସ ବାବୁ ରାଗିବେ । ଆଜ୍ଞା ଆପଣ ଟିକିଏ ତ ଆଭାସ ଦିଅନ୍ତି ଏ municipality ବାଲା ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷ ପଛରେ କାହିଁକି ପଡିଗଲେଣି?

ପୋଲିସ: ଆଗ ଆପଣ ମୋତେ କୁହନ୍ତୁ ଏ କୁକୁଡା ମାନଙ୍କୁ ଆପଣ କେମିତି ଲାଳନ-ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି?

ସୁପ୍ରଭା: ମଲା ମୋର । ଏ କୁକୁଡା ଗୁଡାକ କଣ ଆମର ପୁଅ-ଝିଅ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ଲାଳନ-ପାଳନ କରିବୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ସୁପ୍ରଭା କେତେଥର ଆଉ ବୁଝେଇବି ଓଡିଶା ପୋଲିସ ସାଙ୍ଗରେ ଆଲ୍‌ତୁ, ଫାଲ୍‌ତୁ କଥା କୁହନି । Argue କରନି । ପୋଲିସ ବାବୁ ବୋଧେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଚନ୍ତି ଆମେ କୁକୁଡା ମାନଙ୍କର କେମିତି ଯତ୍ନ ନେଉଛୁ । ନାଇଁ କି ପୋଲିସ ବାବୁ ।

ପୋଲିସ: ହଁ ହଁ ସେଇ କଥା ! ମୋତେ କୁହନ୍ତୁ କୁକୁଡା ମାନଙ୍କ management କେମିତି ଚାଲିଛି?

ନଟ: କୁକୁଡା ଚାଷରେ ପୁଣି management କଥା କାହିଁକି ପଶିଲା ଆଜ୍ଞା?

ପୋଲିସ: ସିଧା ଭାଷାରେ କହିଲେ ବୁଝୁନ କି ବାବୁ? (ବାଡି ଟେବୁଲରେ ବାଡେଇ) ଟେଢା ଭାଷାରେ କହିବି?

ପରାଶର ମିଶ୍ର, ସନ୍ଧ୍ୟା ପୁରୋହିତ, ଓ ଅଶୋକ ମହନ୍ତ (ପୋଲିସ) ଏକ ଦୃଶ୍ୟରେ

ଘନଶ୍ୟାମ: ନାଇଁ ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା ଆପଣ ପୁଣି ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରନ୍ତୁ । ସବୁ କଥା ଖୋଲି କରି କହୁଛି । ଆପଣ ତ ଜାଣିଛନ୍ତି ମୁଁ ମାସେ ହେଲା ଏଠି ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟରେ ପଡିଛି? ପିଲା ଦିଟା ମୋର କାନାଡାରେ ଏକା ଏକା । ସୁପ୍ରଭାକୁ ଧରି ବହୁତ ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟରେ ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷ management ଏଠି ଚଳେଇଛି ଆଜ୍ଞା ।

ନଟ: ଭାଇନା ମୋ ନାଁ ବି କହୁନ? ପୋଲିସ ବାବୁ ମୁଁ ବି କୁକୁଡା ଚାଷ managementରେ ଭାଇନା-ଭାଉଜଙ୍କର full partner ।

ପୋଲିସ: (ରାଗରେ ବାଡି ବାଡେଇ) ଆରେ ଏ ଗୁଡାଙ୍କୁ ସବୁ ଆଲ କହିଲେ କାଲ ଶୁଭୁଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିକରି ଥାନାରେ ଗୋଟିଏ

ରାତି ରଖିଦେଲେ -- ବୋପାକୁ ମଉସା ଡାକି ସବୁ ସତ କଥା ଆପେ ଆପେ କହିବେ ।

ସୁପ୍ରଭା: ପୋଲିସ ବାବୁ ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଜମା ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆମେ ସବୁ ସରଳିଆ ଲୋକ, ସରଳ ଭାଷା ବୁଝୁ, ଆପଣ ସରଳିଆ, ସହଜିଆ ପ୍ରଶ୍ନଟା ସିନା ପଚାରିଲେ ଆମେ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ ।

ପୋଲିସ: ସିଧା ସିଧା ପଚାରୁଛି କୁକୁଡାମାନଙ୍କୁ କଣ ସବୁ ଖାଇବାକୁ, ପିଇବାକୁ ଦେଉଛନ୍ତି? Manage କେମିତି କରୁଛନ୍ତି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ତ କେବେଠୁ ଉତ୍ତର କରି ସାରନ୍ତିଣି । ଆପଣତ ଜାଣନ୍ତି ପୋଲିସ ବାବୁ ଆମ ଏ ଦେଶରେ ଲୋକେ ବଗଡା ଭାତ ମୁଠାଏକୁ ଡାଲି ପାଣିଟିକିଏ ଖାଇବାକୁ ପାଉନାହାନ୍ତି । ଆଉ ଆମେ କୁକୁଡାଙ୍କୁ କଣ ଖାଇବାକୁ ଦେବୁ? ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳ ପାହାନ୍ତାରୁ ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇ farm gate ଖୋଲି ଦେଉଛି । କୁକୁଡାମାନେ ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ସାରା ଦିନ ବାହାରେ ବୁଲା ବୁଲି କରି ଯାହା ମିଳୁଛି ଖାଉଛନ୍ତି ଆଉ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେକୁ farmକୁ ଫେରି ଆସୁଛନ୍ତି ।

ପୋଲିସ: କଥା ତାହାହେଲେ ବଡ ସାଙ୍ଘାତିକ । ଓଡିଶା ପୋଲିସକୁ serious complaint ସବୁ ଆସୁଛି । Serious matter, serious matter ।

ସୁପ୍ରଭା: ଇଏ କି serious matterମ? କୁକୁଡା ସବୁ ତାଙ୍କ ବାଟରେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ବାଟରେ ଖାଇ ଫେରୁଛନ୍ତି । ଏଥିରେ କାହା କଣ ଯାଉଛି, ନା କାହା ଘର ପୋଡି ଯାଉଛି ଯେ complain କରିବ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେଇ କଥା ତ ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନି ପୋଲିସବାବୁ । ଆମେ ତ କୁକୁଡାଙ୍କୁ କାଜୁ, କିସମିସ, ପେସ୍ତା ବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେଉନୁ କି ଦୁଧ ପିଆଉନୁ ପୁଣି କିଏ କାହିଁକି complain କରିବ?

ପୋଲିସ: Complain ମାନେ serious complaint । ଆପଣଙ୍କ କୁକୁଡା ସବୁ ସହରର ରାସ୍ତା, ଘାଟ, ଲୋକଙ୍କ ବାଡି, ବଗିଚାରେ ପଶି ଖାଇ-ପିଇ ଝାଡା ଫେରି ଅସନା କରୁଛନ୍ତି । ତାକୁ ସଫା କରିବ କିଏ? ପୁଣି କାଲି ରାତିରେ ଆମ S.P. ସାହେବ କହୁଥିଲେ ବାରବୁଲା କୁକୁଡାଙ୍କ ପାଇଁ SARS, ସାର୍ସ ରୋଗ ଜନତାକୁ ବ୍ୟାପୁଛି ବୋଲି । Serious matter, serious complaint ।

ନଟ: ଏଁ ଇଏ ପୁଣି ସାର, ଖତ, SARS, ସାର୍ସ କି ନୂଆ କଥା ଭାଇନା? ମୋତେ ତ କିଛି କହିନ? ପୋଲିସ ବାବୁ ଆପଣ ତ ଟିକିଏ ଆଭାସ ଦିଅନ୍ତି?

ପୋଲିସ: ହଇଏ ବାବୁ ତମେ ପୁଣି ଉପରେ ପଡି କଥା କହୁଛ? ଓଡିଶା policeକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁଛ? ଜଣା ପଡୁଛି ମାମୁଁ ଘର ଆଡେ ବହୁତ ଦିନ ହେଲା ଯାଇନ? ତମ କଥା ପରେ ବୁଝିବା । ଆଗ ଇଏ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କୁ ଭଲରେ ଭଲରେ ବୁଝେଇଦିଅ କାଲି ସକାଳ ନଅଟା ସୁଦ୍ଧା ଥାନାରେ ଆସି ହାଜିରା ଦିଅନ୍ତୁ ।

ନଟ: ଥାନା କଥା ପରେ ଆଜ୍ଞା ! ମୁଁ ଆଗ ଭାଇନାଙ୍କୁ ଆଜି ରାତିରେ ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ପଠାଇଦେବି । ସାଙ୍ଗରେ ସିଏ ତାଙ୍କ poultry farmରୁ ଗୋଟିଏ ଦଜନ ଭଲ ଦେଶୀ କୁକୁଡା ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ନେଇ ଆସିବେ । ଆପଣ ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଜମା ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାଇନାଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ରାତାରାତି ପଠେଇଦେବି ।

ପୋଲିସ: ହଉ ହଉ ମୁଁ ଚାଲିଲି । ଓଡିଶା ପୋଲିସର ସେପଟେ ବହୁତ କାମ ବାକି ପଡିଛି । ମୁଁ ଯାଏଁ । ଏ କାନାଡା ବାବୁ, ଭଲରେ ଭଲରେ ଥାନାରେ କାଲି ସକାଳେ ପହଞ୍ଚିଯିବେ । ଆଚ୍ଛା ମୁଁ ଚାଲିଲି ।

[Police ଯିବାପରେ]

ସୁପ୍ରଭା: ତମେ ତ ଠିକ କହୁଥିଲ ହେ । ଏଥର ସତକୁ ସତ super-cyclone ଆସିଗଲା ଆମଘରକୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଘର ଦ୍ୱାର ଆମର ଉଡିଗଲା ହେ ସୁପ୍ରଭା । ଚାଲଚାଲ ବାକ୍ସ ପତ୍ର ଧରି ରାତାରାତି କାନାଡା ଫେରିଯିବା ।

ସୁପ୍ରଭା: ତମ ତେଣାରେ କଣ ପର ଲାଗିଗଲାଣି କିହୋ? ରାତାରାତି କାନାଡା ଉଡି ପଳେଇବ? ତମେ ପରା ଓଡିଆ ବୀର, ଓଡିଆ ପୁଅ, ଓଡିଆ business man ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କଟା ଘାରେ ଚୂନ ଲଗାଅନି ସୁପ୍ରଭା । ମୋତେ ଆଉ ରଗାଅନି କହୁଛି ।

ନଟ: ଆରେ ଆରେ କାହିଁକି ତୁମେ ଦୁଇ ଜଣ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ଛୋଟ ଛୋଟ କଥାରେ ଏମିତି ଛାନିଆ ହେଉଛ? ନଟବର ଦାଶ ପରା ତମ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଛି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଉଦ୍ଧାର କର ବାବା ନଟବର ଏ ବିପଦରୁ ଆମକୁ ଉଦ୍ଧାର କର । ଆରେ ମୋରି ଘରେ ପୁଣି income tax officer,

ଓଡିଶା police, municipality ବାଲା ପଶିଲେ? କଣ କରିବି ମୁଁ?

ନଟ: ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନି ଭାଇନା, ଜମା ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନି । ମୁଁ ସେ police S.P. ସାଙ୍ଗଟାକୁ ଫୋନ ଲଗାଏ ।

ସୁପ୍ରଭା: S.P. ମାନେ superintendent of police?

ନଟ: ହଁ ହଁ head of Orissa police। ତାର ଜଣେ ଲଙ୍ଗୁଟିଆ ଦୋସ୍ତ ମୋର ଜିଗରୀ ଦୋସ୍ତ -- ମୋର ଜଣାଶୁଣା । ସବୁ problem ସିଏ solve କରିଦେବ । ଆରେ ଆମକୁ କଣ ବୋଲି ଭାବିଲେ କି? ଏ ଥାନା ହାବିଲଦାର, ମୁନିସିପାଲଟି ମେହନ୍ତର, income tax କିରାନୀ ସବୁ ଆମକୁ ନାଲି ଆଖି ଦେଖେଇଦେବେ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଏ ବାବା ନଟଖଟିଆ ନଟବର । ତୁ ଆଉ ବାବା ନୂଆ ନାଟ ଲଗାନା । ତୁ ସେମିତି ହାବିଲଦାର, ମେହନ୍ତର, କିରାନୀ, ଫିରାନୀ ସେମାନଙ୍କୁ କହନା । ସେମାନେ ଫିଙ୍କି ଗଲେ ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷ finish, ମୁଁ finish । ଓଡିଶା ଆସି ରାତାରାତି କୋଟିପତି ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ମୋର ସ୍ୱପ୍ନରେ ରହିଯିବ ।

ସୁପ୍ରଭା: କାହିଁ ଗୋଟେ କଥାକୁ ବଢେଇ-ଚଢେଇ କହୁଛ? ନଟବରଙ୍କ ଆମର income tax comissionerଠୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି, superintendent of police, ମନ୍ତ୍ରୀ, M.L.A., contractor ସବୁ ଚିହ୍ନାଜଣା । ସେ ଆମ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିଦେବେନି ।

ନଟ: ଠିକ୍ କଥା ଠିକଣା ସମୟରେ କହିଲ ଭାଉଜ । ଭାଇନାଙ୍କୁ କୁହ ମୋଟେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯାଏଁ ଘରେ ଠିକଣା ଖାତାରୁ ଫୋନ ନମ୍ବର ବାହାର କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଫୋନ ଲଗାଏ । ଆରେ ମୋ ନା ବି ନଟବର ଦାଶ । ଏଗୁଡା ଆମକୁ କଣ ବୋଲି ପାଇଲେ କିରେ? ମୁଁ ଆସୁଛି ଭାଇନା - ସବୁ ଆଜି problem fix କରି ରାତିରେ ଫୋନ କରିବି । ବ୍ୟସ୍ତ ହେବନାହିଁ, ମୁଁ ଚାଲିଲି ଭାଉଜ ।

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ବୈଠକ ଖାନା । ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ଦୁଃଖରେ ବସିଛନ୍ତି । ସୁପ୍ରଭାର ଚା କପ୍ ଧରି ପ୍ରବେଶ ।]

ସୁପ୍ରଭା: ହଇଏ ଶୁଣୁଛ? ସପ୍ତାହେ ହୋଇଗଲାଣି -- ଖିଆ ନାହିଁ, ପିଆ ନାହିଁ, ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ଏମିତି ବସିଛ? ଏଇମିତି ମନ ଦୁଃଖରେ depressed ହୋଇ ତୁମେ ବସି ରହିଲେ ମୁଁ କଣ କରିବି କହିଲ । ନିଅ, ତୁମ ପସନ୍ଦର ଅଦା ଛେଚା ଚାହା ଗରମଗରମ ତମ ପାଇଁ ଆଣିଛି -- ନେଇ ଆଗ ଚା ପିଇଲ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଅଦା ଛେଚା, ଲେମ୍ବୁ ଛେଚା ଚା ଆଉ କଣ ପିଇବି ହେ ସୁପ୍ରଭା? ମୋର ହୃଦୟଟାକୁ, କଲମଟାକୁ ସମସ୍ତେ ଏଠି ଛେଚିବା ଆରମ୍ଭକରିଦେଲେଣି । ମୁଁ କଣ କରିବି କିଛି ଠିକ କରିପାରୁନି ।

ସୁପ୍ରଭା: କାହିଁକି ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛ କହିଲ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଭାଙ୍ଗିପଡୁ ତମେ ପରା ମୋତେ, ଆମ ପୁଅ-ଝିଅଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ କୁହ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର ସର୍ବ ଶକ୍ତିମାନ୍ । ଆଉ ତମେ ଏମିତି ହେଲେ ଚଳିବ ନା?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ-ଅଧୈର୍ଯ୍ୟର କଥା କାହିଁକି ଏବେ ଉଠେଉଛ ସୁପ୍ରଭା? କଟା ଘାରେ ଚୂନ ଦେଲା ଭଳି ଲାଗୁଛି । ହଇଏ ତମେ ମୋତେ କେତେ ମନା କଲ, ପୁଅ-ଝିଅ ଅଭିମାନ କରି, ସ୍ନେହବୋଳା କଥାରେ କେତେ ବୁଝାଇଲେ -- ଯାଅନିବାପା, ଯାଅନି, କାନାଡା ଛାଡି ଓଡିଶା ଜମା ଯାଅନି । ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ କି ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ପଶିଲା କେଜାଣି ଯେ -- ପିଲାଦିଟାଙ୍କୁ ସେଠି ଛାଡି, ତମକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଟାଣି ଏଠିକୁ ଆସିଗଲି?

ସୁପ୍ରଭା: ଖାଲି କଣ ଆସିଲ? କାନାଡାରେ ଚାକିରୀ ଛାଡି, ଘର ବିକି, ପିଲା ଦିଟାଙ୍କୁ hostelରେ ରଖି, ମୋ କଥା ନ ମାନି ଓଡିଶା ଆସିଲ କୁକୁଡା ଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: (ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ଏ ସୁପ୍ରଭା -- ସେ ଚାଷ-ଫାଷ କଥା ଏବେ ଆଉ ଉଠାଅନି କହୁଛି । ରାଗ ଆହୁରି ବଢିବ । ହଇଏ ମୋ କଥା ମାନ -- ଏ farmକୁ ରାତାରାତି ବିକ୍ରି କରିଯାହା କିଛି ଅଧେ ବହୁତେ ମିଳିବ -- ସେଥିରେ ଆମ savings ମିଶାଇ -- ଟିକେଟ କରି ଚାଲପୁଣି କାନାଡା ଫେରିଯିବା ।

ସୁପ୍ରଭା: ହଇଏ ଇଏ କଣ ଖେଳ ଘର ହୋଇଛି? ଆଜି କାନାଡାରୁ ଓଡିଶା, କାଲି ଓଡିଶାରୁ କାନାଡା ହେଇ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଥେ ଥେ ନାଚୁଥିବି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ରାଗନି, ଜମା ରାଗନି ସୁପ୍ରଭା । ଏ ଦୁଃଖ-ବିପଦ ସମୟରେ ଆଗ ପଛ ନ ଭାବି ମୋତେ ଟିକିଏ ପ୍ରେରଣା ଦିଅ, ପରାମର୍ଶ ଦିଅ, ଉତ୍ସାହ ଦିଅ, ଶକ୍ତି ଦିଅ !

ସୁପ୍ରଭା: ହଇଏ ପୁଣି ତମର ବାହାପିଆ କଥା ବାହାରିଲା? କି ଦୁଃଖଟା ତମର ମୁଁ ଶୁଣେ ଟିକେ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସାତ ଖଣ୍ଡ ରାମାୟଣ ପଢାସରିବା ପରେ ତମେ ପଚାରୁଛ (pause ନେଇ) -- ହେତ୍ ଛାଡ, ଛାଡ ତମ ସାଙ୍ଗେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରି କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ସୁପ୍ରଭା: ଯୁକ୍ତି-ତର୍କ କିଏ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି? ତମକୁ ତ ପଚାରୁଛି ତମର କି ଦୁଃଖ କି ବିପଦ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ହଇଏ ସୁପ୍ରଭା -- ଓଡିଶା ଆସିବାର ମାସଟିଏ ହୋଇନାହିଁ ଘରେ ଆମର income tax ବାଲା, ପୋଲିସ ବାଲା, municipality ବାଲା ଆସି ପଶିଲେଣି । ଫୋନ ପରେ ଫୋନ କରି ଜେରା କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । ଆଉ ତମେ ପଚାରୁଛ ଦୁଃଖ-ବିପଦଟା କଣ ବୋଲି?

ସୁପ୍ରଭା: ମଲା ମୋର -- ଇଏଟା କି ଦୁଃଖ ବିପଦ ମ? ତମେ ପରା ଛାତିରେ ହାତ ବାଡେଇ ଗର୍ବରେ କୁହ ଓଡିଆ ପୁଅ ତୁମେ ! ଓଡିଶା ତୁମର ଘର । ଆଉ ଘର କରି ରହିଲେ ସୁଖ-ଦୁଃଖ ତ ସବୁ ଆସିବ । ଏମିତି ଭାଙ୍ଗି ପଡିଲେ ଚଳିବ ନା? ଆଉ ପୁଣି ଏ ଓଡିଶା police, income tax ବାଲାଙ୍କୁ ଆମେ ଡରିଯିବା ନା କଣ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେମିତି କୁହନି ଆଉ ସୁପ୍ରଭା । ଖାଲି income tax, police ବାଲା ନୁହେଁ, ଏ ନଟଟା ଆମର ସବୁ ନାଟ ଲଗେଇ ଦେଇ ବିପଦରେ ପକେଇଦେଲା । ଦେଖୁନ ସପ୍ତାହେ ହୋଇଗଲାଣି, ନଟ ଆମର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ୟାନ । ଦେଖା, ସାକ୍ଷାତ ତ ଦୂରର କଥା ଫୋନଟାଏ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

ସୁପ୍ରଭା: ଏତେଦିନ ପରେ ଠିକ୍ କଥାଟିଏ କହିଲ ତୁମେ । କଣ ହେଲା ନଟର? ସବୁବେଳେ କହୁଥିଲା income tax comissioner, police comissioner, ମନ୍ତ୍ରୀ, M.L.A., contractor ସବୁ ତାର ଚିହ୍ନା । ଏବେ ଗଲା କୁଆଡେ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଟାଉଟରୀ, ଟାଉଟରୀ, ସବୁ ତାର ଫାଜିଲାମି, ବାହାପିଆ କଥା । ଆମ problem ତ solve କରିବା ଦୂରର କଥା, ଆମଠୁ କଣ ଏବେ ଲୁଚିଲାଣି ।

ସୁପ୍ରଭା: ଠିକ୍ ଠିକ୍ କହୁଛ ତୁମେ । ସପ୍ତାହେ ହେଲା ତୁମେ ଫୋନ କରୁଛ, ମୁଁ ସବୁବେଳେ ତା ଘରେ ଯାଇ କବାଟ ବାଡେଉଛି । ବାବୁ ନଟବରଙ୍କର ଶୋର-ଶବ୍ଦ ନାହିଁ । ହଇଏ ଆମ problem solve କରିବା ପାଇଁ, ଉପର levelରେ କଥା ହେବା ପାଇଁ ସିଏ ଆଉ ଦିଲ୍ଲୀ, ବମ୍ବେ ପଳେଇଛି ନା କଣ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ସେ ଦିଲ୍ଲୀ, ବମ୍ବେ, କାନାଡା, ଆମେରିକା କୁଆଡେ ଯାଇଛି କି ଆମ problem ଦେଖି ଘର କଣରେ ଲୁଚିଛି -- ସେ କଥା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ କି ତାକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଆମର ଆଉ ସମୟ ନାହିଁ । ଆମେ ଆଗକୁ କଣ କରିବା -- ସେଇ କଥା ଟିକିଏ ଭାବ ।

ସୁପ୍ରଭା: ଭାବିବା ଆଉ କଣ? ସକାଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେଇ ଚକା ଆଖିକୁ ଡାକୁଛି -- ହେ ପ୍ରଭୁ ଏ income tax, ଓଡିଶା ପୋଲିସ ପରେ ଆମ ଘରେ ଆଉ କାହାରି ପାଦ ନ ପଡୁ ।
[ଏ ସମୟରେ କବାଟରେ ଶବ୍ଦ]

ଘନଶ୍ୟାମ: (ଡରରେ) ଏହେ ଏହେ ଜଗା କାଳିଆକୁ ଡାକୁ ଡାକୁ କଣ ବାହାର କବାଟରେ କିଏ ଡାକ ମାରିଲାଣି, ଆସ ଲୁଚି କରି ଭିତର ପଟୁ ଦେଖ ସେପଟେ କିଏ । କବାଟ ଖୋଲନି ଜମା । କବାଟ ଖୋଲନି ।

ସୁପ୍ରଭା: କାହିଁକି ଗୋଟେ ଏମିତି ହେଉଛ? ଦେଖେ ମୁଁ କିଏ ଡାକୁଛି ।

[ସୁପ୍ରଭା କବାଟ ଖୋଲିବ । ଭିତରକୁ ନଟବର ଓ ସୁଷମା ଦେବୀଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ।]

ନଟ: ଭାଇନା, ଭାଉଜ ନମସ୍କାର, ନମସ୍କାର । ଆଉ କେମିତି ଅଛ ସବୁ?

ଘନଶ୍ୟାମ: (ରାଗିକରି) ସାତଦିନ ହେଇଗଲା ତୋ ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ କି ଖବର ଅନ୍ତର ନାହିଁ । ପଚାରୁଛୁ କେମିତି ଅଛି? ମାଛ, ଭାତ ଖାଇ ମହା ଆନନ୍ଦରେ ଅଛୁରେ ବାପା !

ନଟ: ହଉ ସେ ସବୁ ବିଷୟ ପରେ କଥା ହେବା । ଦେଖ ସାଙ୍ଗରେ କିଏ ଅଛନ୍ତି ।

ସୁପ୍ରଭା: ମଲା, ଆମର ଆଖି ଥାଉ ଥାଉ ଆମେ କଣ ଅନ୍ଧ ହୋଇଗଲୁଣୁ ଯେ ଆମେ ଦେଖି ପାରୁନୁ । ଏ ଭଦ୍ରମହିଳା ଜଣକ କିଏ?

ବାସ୍ତବ ଜୀବନକୁ ସରସ ଆଉ ବଞ୍ଚିବା ଉପଯୋଗୀ କରିବା ପାଇଁ ମୋର ବିଗତ ଜୀବନର ସ୍ମୃତି ଲୋଡା; ଏଇ ଘର ଛଡା କିଏ ଆଉ ସେ ସ୍ମୃତିକୁ ଆହୁତି ଦେବ ମୋ ନିଃସଙ୍ଗ ଜୀବନର ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ !
----- ସ୍ୱପ୍ନଲତା ରଥ, ଦୂରଦୃଷ୍ଟି, ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪

ପରାଶର ମିଶ୍ର, ସନ୍ଧ୍ୟା ପୁରୋହିତ, ଅପର୍ଣ୍ଣା ଦାଶ, ଓ ସତ୍ୟ ଦାଶ ଡ୍ରାମାର ଏକ ଘଡିସନ୍ଧି ମୁହୁର୍ତ୍ତରେ

ନଟ: ଇଏ ହେଲେ ଆମ ହରିବୋଲ partyର president ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଷମା ଦାଶ ।
[ଘନ, ସୁପ୍ରଭା ସୁଷମା ଦେବୀଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରିବା ପରେ]

ଘନଶ୍ୟାମ: ସୁଷମା ଦେବୀ ଏ ହରିବୋଲ party ପୁଣି କି ପ୍ରକାର party? ନୂଆ party ଟିଏ ଗଢିଛନ୍ତି ନା କଣ?

ସୁଷମା: ଖାଲି ନୂଆ party ନୁହେଁ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ । ନୂତନ ନାମ, ନୂତନ ସ୍ୱପ୍ନ, ନୂତନ ଆଭିମୁଖ୍ୟ । ସବୁ କିଛି ନୂତନ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ବାଃ, ବାଃ ଭାରି ଭଲ କଥାଟିଏ । ଆମ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ ବି ତ ନୂତନ ପଟ୍ଟନାୟକ । ତାଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କେମିତି?

ସୁଷମା: ଯୋଗା ଯୋଗ କଥା କଣ ପଚାରୁଛନ୍ତି ମ ଆଜ୍ଞା? ଆପଣ ତ ଜାଣିଥିବେ ନୂତନ ବାବୁଙ୍କ partyକୁ ଏଥର ବିଧାନ ସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍ଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠତା ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ନଟ: ଭାଇନା ନୂତନ ବାବୁଙ୍କର ନୂତନ ସରକାର କେବଳ ପରା ହରିବୋଲ partyର ସମର୍ଥନରେ ତିଷ୍ଠିଛି!

ସୁଷମା: କଥାଟାକୁ ବେଶୀ ବଢେଇ-ଚଢେଇ କହନ୍ତୁ ନାହିଁ ନଟବାବୁ । ହରିବୋଲ party, ରାମବୋଲ party, ଟେକାଟେକି party -- ସମସ୍ତେ ଆମେ coalition ଗଢି ନୂତନ ବାବୁଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଦେବାରୁ ତାଙ୍କ ସରକାର ଚାଲିଛି ।

ସୁପ୍ରଭା: ଆପଣ ତାହାହେଲେ ସରକାର ଗଢୁଛନ୍ତି ଆଉ ସରକାର ଭାଙ୍ଗୁଛନ୍ତି?

ସୁଷମା: ହେଁ ସେ କଥା ନୁହେଁ ଆଉ କଣ? ଆମରି ହାତରେ ତ ଓଡିଶାର ଭାଗ୍ୟ ଡୋରୀ ! ଚୁନା ଓଡିଶାକୁ ସୁନା ଓଡିଶା କରିବା ପାଇଁ, ଅନ୍ୟାୟ ଅନୀତିକୁ ଦୃଢ ହସ୍ତରେ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ, ଦରିଦ୍ର ନାରାୟଣଙ୍କ ସେବା ପାଇଁ ଆମେ ପରା ନୂତନ ବାବୁଙ୍କ ସହିତ ହାତ ମିଳାଇ କାମ କରୁଛୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କିନ୍ତୁ ଆମେ ତ ଛୋଟ କାଟିଆ ଲୋକ ଆଜ୍ଞା । ଆମ ସହିତ ହାତ ମିଳାଇବା ପାଇଁ ଆମ ଘରକୁ କାହିଁକି ଆସିଲେ?

ସୁଷମା: ନା ନା ସେମିତି କହନ୍ତୁ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା । ଆମ partyର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ସବୁ ଖବର ସଙ୍ଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି । Grass root levelରେ ପରା ଆମେ କାମ କରୁଛୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା grassରେ କି rootରେ ତ କାମ କରୁନୁ । ଆମେ ଛୋଟ କାଟିଆ କୁକୁଡା ଚାଷଟିଏ ଆରମ୍ଭ କରିଚୁ ।

ନଟ: ଏ ଭାଇନା କି କଥା କହୁଚ? କୁକୁଡା ଚାଷ କଣ ଛୋଟ କାଟିଆ କାମ । ଥାନା, municpiality, income tax office ସବୁଠି ତ ତମ poultry farm ବିଷୟ ନେଇ ଚର୍ଚ୍ଚା ଚାଲିଛି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ବାଃ, ବାଃ ରେ ମୋର ନଟଖଟିଆ ନଟବର । ହାଟ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ଜ୍ଞାନ । ଆଉ କେଉଁଠି କେଉଁଠି ତୁ ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷ ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲୁଣି କହତ?

ସୁପ୍ରଭା: ସୁଷମା ଦେବୀ, ଛାଡନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ କଥା, ନଟ ତ ଆପଣଙ୍କୁ କହିଥିବେ କାନାଡାରୁ ଏଠିକି ଆସିବା ଆମର ମାସଟିଏ ମଧ୍ୟ ହୋଇନାହିଁ । ଦୁଃଖେ କଷ୍ଟେ poultry farm ଟିଏ ଚଳେଇଛୁ । Income ଜମାରୁ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା । କିନ୍ତୁ ଘରେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ income tax ବାଲା, ପୋଲିସ ବାଲା ଆସି ପଶିଲେଣି ।

ସୁଷମା: ଦୁର୍ନିତୀ, ଦୁର୍ନିତୀ, ଘୋର ଦୁର୍ନିତୀ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ । ନୂତନ ବାବୁଙ୍କ ସରକାରକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ନାଇଁ, ନାଇଁ ସୁଷମା ଦେବୀ, ଏ ଭଙ୍ଗା ଗଢା କଥା ମୋଟେ ଉଠାନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଏ ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଆପଣ ନୂତନ ବାବୁଙ୍କ ସରକାର କାହିଁକି ଭାଙ୍ଗିଦେବେ?

ସୁପ୍ରଭା: ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଯଦି ଖାଲି ଏତିକି ପାରିବେ ସେ income tax ଆଉ police ବାଲାଙ୍କୁ ବୁଝେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଆମ ପଛରେ ପଡି ଆମକୁ ହଇରାଣ ନ କରନ୍ତୁ ।

ସୁଷମା: ଆପଣ ମୋତେ କଣ ବୋଲି ପାଇଲେ କି? Income tax commissionerଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି police commissioner, କେତେ M.L.A, ମନ୍ତ୍ରୀ କେବଳ ମୋରି ପାଇଁ ଏ ସହରରେ ଗାଦି ଜମେଇ ବସିଛନ୍ତି ।

ନଟ: High level contact ଆମର ସୁଷମା ଦେବୀଙ୍କର । Direct hot line contact ସିଧା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ । କାହିଁକି ଭାଇନା-ଭାଉଜ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛ?

ଘନଶ୍ୟାମ: ବ୍ୟସ୍ତ ହେବୁନି ଆଉ କଣ ଖୁ ସି ରେ ସାଇପଡିଶାଙ୍କୁ ଡାକି ତୁବି-ତାବଲା ହାରମୋନିୟମ ଧରି ଗୀତ ଗାଇବୁ ନା ନାଚିବୁ?

ସୁଷମା: ଲୁଚାଲୁଚି, ତରାତରିର ପ୍ରଶ୍ନ ଆଉ ଏବେ ନାହିଁ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ । ହରିବୋଲ partyର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ଆପଣଙ୍କୁ ମିଳିବ ।

ସୁପ୍ରଭା: Party ଫାର୍ଟିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ଆମକୁ ଦରକାର ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା । ଛୋଟ କାଟିଆ ସାହାଯ୍ୟ ଟିକିଏ କରନ୍ତୁ । ଆମ poultry farm ପଛରେ ଯେମିତି ଆଉ କିଏ ନ ପଡୁ ।

ନଟ: ସେଇ poultry farm କଥା ହେବା ପାଇଁ ତ ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଲୁ ।

ସୁଷମା: ବିଦେଶ ଫେରନ୍ତା ଓଡିଆ-ପୁଅ ବୋହୁ ଆପଣ । କୁହନ୍ତୁ ଟିକିଏ ଆପଣଙ୍କ poultry farm କିପରି ଚାଲିଛି?

ଘନଶ୍ୟାମ: ଚାଲିବ କଣ ଆଜ୍ଞା? ବହୁତ ବାଧା-ବିଘ୍ନ, ସମସ୍ୟା ନେଇ ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷଟି ଛୋଟେଇ ଛୋଟେଇ ଭାଙ୍ଗି ପଡିବାକୁ ପଶିଲାଣି । ଆଜ୍ଞା ଘୋଡା ଛଅ ଟଙ୍କାକୁ ଦାନା ନଅ ଟଙ୍କା ହେଲାଣି ।

ସୁଷମା: କୁହନ୍ତୁ, କୁହନ୍ତୁ ମନ ଖୋଲି କରି ସବୁ କୁହନ୍ତୁ । କାନାଡାର background, experience ଧରି ଓଡିଶା ଫେରିବା ଆଉ ଆମ ସହରରେ ଆପଣ poultry farm ଖୋଲିବା ଆମ ସମସ୍ତ ଓଡିଆଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବଡ ଗର୍ବର ବିଷୟ । କୁହନ୍ତୁ, କୁହନ୍ତୁ କଣ ସବୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛନ୍ତି?

ଘନଶ୍ୟାମ: କହିଲି ପରା ଆଜ୍ଞା ଘୋଡା ଛଅ ଟଙ୍କାକୁ ଦାନା ନଅ ଟଙ୍କା ହେଲାଣି । ଆମ ଦେଶରେ ଲକ୍ଷ, ଲକ୍ଷ ଲୋକ ବଗଡା ଭାତ ମୁଠାଏକୁ ଡାଲି ପାଣି ଟିକିଏ ଖାଇବାକୁ ପାଉ ନାହାନ୍ତି -- ଆଉ ଆମେ ଏ କୁକୁଡାଙ୍କୁ କାଜୁ, କିସମିସ, ବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେବୁ ନା ଦୁଧ ପିଇବାକୁ ଦେବୁ?

ନଟ: ବାଃ, ବାଃ କି ଆଦର୍ଶ ! ଦରିଦ୍ର ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ ଦରଦ, ସହାନୁଭୂତି?

ସୁଷମା: ହଉ କୁହନ୍ତୁ ଜଲଦି କୁହନ୍ତୁ ଆପଣ କୁକୁଡାଙ୍କୁ କଣ ସବୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛନ୍ତି?

ଘନଶ୍ୟାମ: କହୁଛି, କହୁଛି ଆଜ୍ଞା ଟିକିଏ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରନ୍ତୁ ।

ସୁପ୍ରଭା: ଏ ଯାହା କିଛି କହୁଛ ଟିକିଏ ଆଗପଛ ଭାବିକରି କୁହ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କହୁଛି, କହୁଛି ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି? ବୁଝିଲେ ସୁଷମା ଦେବୀ । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ଆମେ ପ୍ରତିଟି କୁକୁଡାଙ୍କୁ ଗଣି ଗଣି ୧୦ଟଙ୍କା ଧରେଇ ଦଉଛୁ । ସେମାନେ ବାହାରକୁ ଯାଇ, ବଜାର ବୁଲି ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ୧୦ଟଙ୍କାରେ ଯାହା ଖାଇ-ପିଇ ମହା ଆନନ୍ଦରେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ farmକୁ ଫେରୁଛନ୍ତି ।

ନଟ: ଭାଇନା ଏ ତ ପୁରା ନୂଆ କଥା । କାହିଁ ମୁଁ ତ କିଛି ଜାଣିନି? ମୋତେ ସବୁ କଥା ଲୁଚେଇଛ ନା କଣ?

ସୁଷମା: ନଟବର ବାବୁ, ଆପଣ ଦୟାକରି ଚୁପ ରହିଲେ । କୁହନ୍ତୁ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ କୁହନ୍ତୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆଉ ପୁଣି କଣ କହିବି ଆଜ୍ଞା -- କୁକୁଡାଙ୍କ choice, independence ଯାହା ଖାଇବେ ଯାହା କରିବେ । ଆମେ ମୋଟେ interfere କରୁନୁ ।

ସୁଷମା: ଚମତ୍କାର, ଚମତ୍କାର ଏ canadian philosphy ନୂତନ ଆଭିମୁଖ୍ୟ । କୁକୁଡାଙ୍କର personal choice, independence, ସ୍ୱାଧୀନତା, ବାଃ, ବାଃ ।

ସୁପ୍ରଭା: ଏଥର ତାହାଲେ ଆମେ ଏ income tax ବାଲାଙ୍କ କବଳରୁ ଓ police ଝାମେଲାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବୁ?

ନଟ: ଭାଉଜ ଏତେ ବଡ, ବଡ, ଗମ୍ଭୀର ମୋଟା ମୋଟା ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର ଆଲୋଚନା ବେଳେ ତମେ ଏ ଖୁଚୁରା income tax, ଓଡିଶା police କଥା ଉଠାଅ ନାହିଁ । ସୁଷମା ଦେବୀ ମୁଁ କଣ କହୁଥିଲି କି

-- ଦେଖିଲେ ତ ଭାଇନା ଆମର , ଶୁଣିଲେଟି ଭାଇନାଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତା ।

ସୁଷମା: ସବୁ ଶୁଣିଲି ଯେ, କିନ୍ତୁ ଏ canadian philosophy ପୁରା ଟେକି ଆଣି ଓଡିଶାରେ ଥୋଇହେବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ...

ଘନଶ୍ୟାମ: କଣ ପୁଣି ଭାବିଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା? କୁହନ୍ତୁ, କୁହନ୍ତୁ?

ସୁଷମା: ଆପଣ ତ ଆମ ଦେଶ ଦୁଃଖ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟତା ବିଷୟରେ ଅନ୍ଯେ ବହୁତେ ଜାଣିଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କୁ ଲାଗୁନି ଗୋଟିଏ କୁକୁଡାକୁ ପ୍ରତିଦିନ ୧୦ଟଙ୍କା ଦେବା ଟିକିଏ ବେଶୀ ପଇସା ହେଇଯା ଉଛି?

ସୁପ୍ରଭା: ଠିକ୍ ଠିକ୍ କହିଲେ ସୁଷମା ଦେବୀ, ମାସେ ହେଲା ମୁଁ ୟାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଲାଗିଛି । ହଇଏ ୧୦ ଟଙ୍କା ନ ଦେଇ ପ୍ରତି କୁକୁଡାଙ୍କୁ ୫ ଟଙ୍କା ଦିଅ । ହେଲେ ୟେ ମୋ କଥା ଜମା ଶୁଣୁ ନାହାନ୍ତି । ଆପଣ ଟିକିଏ ବୁଝାନ୍ତୁ ।

ନଟ: ବୁଝେଇବି, ବୁଝେଇବି । ବୁଝେଇବା ପାଇଁ ତ ସମୟ ବାହାର କରି ତମ ଘରକୁ ଆସିଛି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ପୁଣି କି ନୂଆ କଥା ବୁଝେଇବୁ ରେ ନଟ?

ସୁଷମା: କଥାଟା ବୁଝନ୍ତୁ ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ । ଏଥର ପ୍ରତିଟି କୁକୁଡାଙ୍କୁ ଦିନକୁ ଦଶ ଟଙ୍କା ନ ଦେଇ ୩ ଟଙ୍କା ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆଉ ବାକୀ ସାତ ଟଙ୍କା ଆଜ୍ଞା ।

ସୁଷମା: ପ୍ରତିଟି କୁକୁଡାରୁ ୭ ଟଙ୍କା save କରି ଯାହା total saving ହେବ ତାକୁ ଆପଣ ଆମର ହରିବୋଲ partyର ପାଣ୍ଠିରେ ପକେଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମର ଚୁନା ଓଡିଶାକୁ ସୁନା କରିବାରେ ଆପଣଙ୍କ ପଇସା ବହୁତ କାମରେ ଆସିବ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: କିନ୍ତୁ ...

ସୁପ୍ରଭା: ପୁଣି ଗୋଟାଏ ମଝିରେ ଛିଙ୍କୁଛ କାହିଁକି? କିନ୍ତୁ ପୁଣି କଣ?

ଘନଶ୍ୟାମ: କିନ୍ତୁ ଏ ଚୁନାର ଓଡିଶାକୁ ସୁନା କରିବାକୁ ଯାଇ ହରିବୋଲ partyର ପାଣ୍ଠିରେ ପଇସା ଦେଲେ ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କେମିତି ହେବ?

ନଟ: ସମାଧାନ ହେବ ଭାଇନା । ସମାଧାନ ହେବ । ତମେ ଆଉ ଏଥର କୁଣ୍ଠାବୋଧ ନ କରି, ଆଗ ପଛ ନ ଭାବି ହରିବୋଲ partyର ପାଣ୍ଠିକୁ donation ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଦିଅ ।

ସୁଷମା: ଆଉ ଥରେ ଆମ party member ହେଇ ଆମକୁ donation ଦେବା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଏ ଖୁଚୁରା income tax ବାଲା, police ବାଲା ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଡରିବେ ।

ନଟ: ଆଉ ତା ସହିତ ମୋ ଭାଇନା-ଭାଉଜଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଏଥର ହରିବୋଲ partyର ସମସ୍ୟା ହୋଇଯିବ । Police harassment, red tape, bureaucracy ଆରେ ଇଏ କି କଥା? ଆମେ ମୋର୍ଚ୍ଚା ବାହାର କରିବୁ । ହରିବୋଲ party ବିଧାନ ସଭା ଆଗରେ ଧାରଣା ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେବ । ... ବଡ levelରେ ଆମେ politics କରିବା । ବିଧାନ ସଭା ଭାଙ୍ଗିଦେବା ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଆରେ ଏ ନଟ କହୁନୁ ଫେରେ ମୋ କୁକୁଡା ଚାଷ ପାଇଁ ଓଡିଶା ବିକି ଦେବା, ଆମେରିକା କିଣି ଦେବା । ମୋତେ ଆଉ ଗଛରେ ଚଢାନାରେ ବାପା ।

ସୁଷମା: କାହିଁ ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଘନଶ୍ୟାମ ବାବୁ । କିଛି ବିକିବାନି, କିଛି କିଣିବାନି । କିଛି ଭାଙ୍ଗିବାନି କିଛି ଗଢିବାନି । ଆପଣ ଖାଲି ଆମ ହରିବୋଲ partyର member ହୋଇ donation ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ... ତା' ପରେ ଆମେ ସବୁ ବୁଝିବୁ ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଏ ସୁପ୍ରଭା ତମେ କଣ କଥାଟା କିଛି ବୁଝୁଛ?

ସୁପ୍ରଭା: ମୁଁ ଆଉ କଣ ବୁଝିବି? ଏତିକି ବୁଝିଲି ଯେ ପ୍ରତିଟି କୁକୁଡାକୁ ସାତ ଟଙ୍କା ଦିନକୁ ଗଣି ହିସାବ କରି ହରିବୋଲ partyକୁ donation ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିବା ।

ସୁଷମା: ବାଃ, ବାଃ ଠିକ୍ ବୁଝିଲେ ଆପଣ ସୁପ୍ରଭା ଦେବୀ । ଏଥର ଆପଣଙ୍କ କୁକୁଡା ଖୁସି, ହରିବୋଲ party ଖୁସି, ଆମ ଦେଶ ଜନତା ଖୁସି, ଆପଣ ଖୁସି, ଆମେ ଖୁସି ।

ଘନଶ୍ୟାମ: ଏଁ ସମସ୍ତେ ଖୁସି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତ ଏ ଯାଏ ଖୁସି ହେଇନାହିଁ ମୁଁ ତ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।

ସୁଷମା: ନଟବର ବାବୁ ମୋର ଆଉ ଗୋଟେ important appointement ଅଛି । ଚାଲନ୍ତୁ ଆମେ ଯିବା ।

ନଟ: ହଉ ଭାଇନା ଆମେ ଆସୁଛୁ । ମୁଁ ପରେ ଆସିକି ସବୁ ବଢିଆ କିଣା ବୁଝେଇଦେବି । ତୁମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହ ।

ସୁପ୍ରଭା**:** ମୁଁ ତମ ପାଇଁକି ଅଦା ଛେଚା ଚାହା ନେଇକି ଆସୁଚି । ତମେ ବିଶ୍ରାମ କର ।

ଘନଶ୍ୟାମ**:** ଆପଣ କିଛି ବୁଝିଲେ ଆଜ୍ଞା । ଓଡିଶା ବାହାରେ କାନାଡାରେ ୧୦ ବର୍ଷ ରହି ମୁଁ ମୋ ଓଡିଶାକୁ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଓଡିଶା ଫେରି କୁକୁଡା ଚାଷ ଆରମ୍ଭ କରି ପୁଣି ଓଡିଶାକୁ ବୁଝିପାରିଲି ନାହିଁ । ଆଉ ନଟ ଏବଂ ସୁଷମା ଦେବୀ ଯଦି ମୋତେ ବୁଝାଇ ନ ପାରିବେ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପୁଣି ହାଜିର ହେବି । ଆପଣଙ୍କ ଅଦାଲତ୍‌ରେ ବିଚାର କରି ଆପଣମାନେ ହିଁ ମୋତେ ବୁଝେଇବେ ବୋଲି ଅନୁରୋଧ ରହିଲା ।

ପ୍ରହେଳିକା**:** କବିତାର ନାଁଟିଏ ଦେଇପାରିବେ?

ବିଜୟ ମୋହନ ମିଶ୍ର, ବୋଷ୍ଟନ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା

ବାଳୁତର ଚପଳତା ଦୁଷ୍କର୍ମିର ହସ,
ମାଁ କହେ ଏଇତ ମୋର ପୁଅର ସାହସ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା ସମିରଣ କିନ୍ତୁ ପଦ୍ମ ଶିଥିଳତା,
ତପନେ ତାହାର ଭାବ ତହିଁରେ ସ୍ଥିରତା ।
ପ୍ରାବୃତ ପ୍ରକୃତି ଧରା ଧରଣୀ ତାଣ୍ଡବ,
ଚଷି କହେ ମାଟି ପରେ ଏହା ଠାକୁରର ଠାବ ।
ଜନକନନ୍ଦିନୀ କଲେ ପାର୍ବତିର ପୂଜା,
ଘୋଷି ଉଠେ ଭକ୍ତ ମନେ ବୀର ଧନୁର୍ଧର ସଜା ।

ନାଁଟି **duradrusti@odiya. org**କୁ **mail** କରିବେ ।

ତଳୁ ଉପରକୁ ଉଠିଥିବା ଲୋକ
ଜାଣିଥାଏ ତଳ କଥା
ଉଚ୍ଚାସନେ ଥାଇ ଯତ୍ନ କରିଥାଏ
ହରିବାକୁ ତଳ ବ୍ୟଥା ।
----- ଗଙ୍ଗାଧର